

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XXXIII. De Privilegijs, & Excessibus Privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

contra domum, vel hortum ejus aperire velit; neque enim malitiam indulgendum est, ut dicitur *l. in fundo 38. ff. d. R. V.* præfertim si id agatur, ut nocumentum vicino fiat, vel eidem creentur molestia. Menoch. *de arbitr. cas. 156.* & *l. 6. præsumpt. 29. n. 28.* Engl *Except. 3.* Reiffenstuel *n. 40.* Præsumitur autem novum opus ad æmulationem vicini facere, si talis structura ipsi ædificandi nullam afferat utilitatem. Barbof. *in c. fin. b. tit. cum cit.*

40 4. Quandoque prohibetur quis novum opus facere favore Religionis, ac boni publici; nam etsi cuilibet per se liceat alius tollere ædificium suum *l. alius cit.* ta-

men Jure prohibitum est privatum ædificium ita altè attollere, ut ex eo videri possint Religiosi, aut Religiosæ personæ intra proprias domus religiosè habitantes: quæ ratio etiam probat, ex domo privata versus Monasterium non posse aperiri fenestram, ut hujusmodi prospectus detur, quod favor Religionis eo casu prohibeat, ne privatus Jure suo utatur. Reiffenstuel *n. 41.* cum *citt.* post Cynum, *Salicetum, Covarruviam &c.* Videantur etiam Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. n. 34.* Sperell. *Dicif. 58.* Donat. *prax. Reg. tom. 1. p. 1. tr. 2. q. 22.*

TITULUS XXXIII.

De Privilegiis, & Excessibus Privilegiatorum.

AD delicta etiam pertinet abuti Privilegiis sibi datis: cum verò Delicti species non satis percipi possit, nisi scia-

tur, quid Juris sit de Privilegiis, idcirco hic etiam agitur de ipsis Privilegiis.

§. I.

De Natura Privilegii.

S U M M A R I U M.

1. Privilegii diversa acceptio.
2. Hujus Definitio.
3. Definitionis explicatio.
4. Differentia Privilegii à Lege.
5. Dispensatione.
6. A Gratia, vel Beneficio Principis.
7. A Rescripto.
8. &c. An per Privilegium debeat concedi aliquid speciale?
12. &c. An ad valorem illius requiratur scriptura?

16. &c. Et justa causa?
20. &c. Quid requiratur, ut valeat, & effectum habeat Privilegium derogatorum Juris communis, vel tertii?
33. &c. An, & quomodo Promulgatio, seu notitia Privilegii ad Privilegium requiratur?
29. &c. Quando concessio Privilegii effectum habeat?

1 Q Uæritur 1. quid sit Privilegium? 2. Privilegii nomen dupliciter accipi potest; nam interdum accipitur pro Rescripto, seu Instrumento, in quo gratia, beneficium, seu indulgentia Principis continetur, ut in *c. cum dilecta 4. de Conf. util. & inut. & in c. ex parte 13. b. tit.* Verùm de eo sic accepto agitur in *Libr. 1. Decret. Tit. 3.* Frequentius, & prout ad locum præsentem pertinet, sumitur pro ipso jure, beneficio, seu gratia concessa à Principe. Suar *l. 8. de LL. c. 1. n. 1.* Pirhing *hic n. 1.* In hoc secundo sensu acceptum.

2 Privilegium definitur, quod sit Lex privata, speciale aliquod beneficium, aut favorem contra, vel præter Jus concedens. Ita S. Anton. *p. 1. tit. 19. c. 1.* Suar. *c. 1. cit. n. 3.* Palao *p. 1. tr. 3. D. 4. p. 1. n. 1.* Engl *hic n. 1.* Pirhing *n. 2.* König *n. 3.*

Wiestner *n. 1.* Reiffenstuel *n. 3.* cum Summistis *V. Privilegium*, & DD. ad banc Rubricam. Sensus est, quod Privilegium sit favor, seu gratia, quæ à legitimo Superiore uni, vel pluribus personis particularibus, aut etiam Collegio, Universitati, vel ejus parti, aut loco, v. g. Ecclesie, Oppido, Castro cum aliqua duratione, & stabilitate conceditur facultas aliquid præter, vel contra Legem, seu Jus commune agendi, aut omittendi. Wiest. *l. cit.*

Dicitur 1. Lex, scilicet per Analogiam aliquam, & improprie; quia dum durat, aliis necessitatem imponit, ne privilegiato usum ejus impediatur. 2. additur, Lex privata; quia privatum aliquod beneficium privilegiato concedit, & regulariter pertinet ad personam privatam, vel si Communitati conceditur, hæc consideratur tanquam pars Communitatis superioris.

rioris, quæ obligatur communi Legge. 3. dicitur, *speciale aliquod beneficium, aut favorem concedens*, ut excludantur à ratione Privilegii Leges Pœnales, quæ licet in defensionem aliquarum personarum, vel Immunitatis Ecclesiasticæ latæ sint, Privilegi tamen naturam non obtinent; quia non per se concedunt beneficium, licet illud ex impositione pœnæ, & delinquentis punitione aliquo modo resultet.

Quæritur 2. qua ratione Privilegium differat à Legge, Dispensatione, Gratia, seu beneficio Principis, & ab hujus Rescripto? 1. à Legge differt 1. quia privilegium immediatè spectat bonum personæ, aut loci, Collegii, seu Universitatis privata; Lex immediatè intendit bonum totius Reip. 2. Lex semper adstringit ad sui observationem eos, in quos fertur; non ita obligat ad sui usum Privilegium illos, quibus collatum est, cum invito beneficium non detur juxta Reg. invito 69. ff. 3. per Legem constituitur Jus; per Privilegium privilegiatus eximitur à Jure. Vasq. D. 115. c. 1. n. 2. § 3. Laym. in c. 1. de Conflit. n. 5. Palao tr. 3. D. 4. p. 1. n. 5. Wiestner hic n. 2. Reiffenstuel n. 4.

2. à Dispensatione differt 1. quia Dispensatio semper est adversa Legi, in qua dispensat; Privilegium verò, etsi aliquando sit contra Legem, aliquando tamen etiam est præter Legem. 2. Dispensatio, ferè sine duratione, aut notabili stabilitate conceditur; Privilegium contra datur cum stabilitate aliqua, ad modum Legis. 3. Dispensatio plerumque ad unum duntaxat actum e. g. ad Matrimonium contrahendum, ad Ordinem suscipiendum &c. datur; Privilegium autem ad actus plures. Suar. l. 8. de LL. c. 2. n. 9. 10. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. 5. Wiestner hic n. 3.

3. à Gratia, vel Beneficio Principis differt; quia respectu hujus se habet ut inferius ad superius, & ut species ad genus: nam omne Privilegium gratiam, & beneficium Principis in se continet, & ex hujus favore descendit; non tamen omnis gratia, favor, aut beneficium Principis vicissim est Privilegium. Ratio est, quia de ratione Privilegii, ut paulò antea monui, est, ut ad omnem actum generis privilegiati immunitatem concedat illi, cui datum est Privilegium, quasi Legis permissionem obtinuerit, at Beneficia, Gratia &c. etiam ad unum solummodo, ut n. præc. de Dispensatione dictum est, se possunt extendere: sic absolutio ab Excommunicatione incurta est gratia, & beneficium, non tamen Privilegii rationem habet, cum per se nullum jus, vel facultatem tribuat. Suar. in c. 2. cit. n. 11. Palao p. 1. n. 5. Wiestn. n. 4.

4. à Rescripto denique differt 1. quia Rescriptum propriè dictum est Responsum Principis scriptum; Privilegium autem, ut infra n. 68. dicitur, conceditur etiam viva voce. 2. Rescriptum præcipuè tendit ad decisionem Juris dubii; Privilegium autem à Jure communi eximit. 3. Rescriptum, etsi subinde gratiam conferat, & cons. appelletur Rescriptum Gratiæ, sæpe tamen etiam est Rescriptum Justitiæ; Privilegium verò tantum est gratiarum respectu illius, cui ipsum conferatur.

Quæritur 3. an Privilegii nomine venire possit, quo nihil speciale conceditur, sed id tantum, quod Jure communi concessum jam antè fuerat? Rationem dubitandi facit duplex maxime ratio, ubi tanquam Privilegia conceduntur, quæ aliàs jam à Jure communi concessa erant. Et 1. quidem c. quia in causis 7. de Procurat. ubi Universitati Parisiensi datur facultas constituendi Procuratorem: quod tamen per Jus commune concessum est cuivis Communitati, prout constat ex c. cit. & c. un. de Syndic. 2. c. etsi Christus 26. §. fin. de Jurejur. Religiosis facultas datur præstandi Juramentum suppletorium in causis propriis, si alia legitima probatio desit: quæ facultas tamen ipsis competit per Jus non solum humanum, sed etiam naturale.

Sed dicendum, esse de ratione Privilegii, ut concedat aliquid speciale, quod Jure communi concessum non erat. Ita Felin. in c. 1. de Rescript. n. 4. Abb. ibid. n. 11. Navarr. conf. 5. de stat. Monach. n. 5. Azor. p. 1. l. 5. c. 23. q. 3. Salas D. 17. sect. 1. n. 4. Suar. l. 8. de LL. c. 1. n. 4. Palao tr. 3. D. 4. p. 1. n. 2. Pirhing hic n. 2. Wiestner ibid. n. 2. Reiffenstuel n. 5. Sumitur ex c. Abbate 25. de P. S. ubi circa finem dicitur, *Cum privilegium sit lex privata &c.* non esset autem privata Lex, nisi aliquid speciale indulgeret. Et clariùs ex can. fin. S. si ergo. 7. neque enim caus. 25. q. 1. ibi, *neque enim privilegia aliquibus concederentur, si præter generalem Legem nulli aliquid speciale indulgeretur.* Concordat l. nemo 1. c. de Theaur. ubi superfluum dicitur hæc precibus postulare, quod jam Lege permissum est. Ratio est, quia aliàs privilegium planè inutile foret.

Neque obstant textus in contrarium allegati; nam ut eosdem explicat Suar. l. cit. n. 7. Gonzal. in c. etsi Christus cit. n. 2. König n. 18. ijs textibus speciale aliquid concessum fuit: licet enim utrumque, quod ibi conceditur, aliàs Jure communi liceat omnibus, Francis tamen non licebat per Leges proprias experiri in Judicio sine Rescripto Principis; & Religiosis S. Benedicti per propriam Regulam prohibitum fuit ju-
rare.

rare. Igitur dum Universitati Parisiensi concessum fuit, ut constituere possent Procuratorem in Judicio, & Religiosis, ut possent deponere Juramentum supplementarium, concessum utrisque fuit aliquid, quod ipsis aliàs fuit Jure prohibitum. Si quæ aliæ concessiones reperiantur, quibus speciale nihil conceditur, verè, & propriè privilegia, non sunt, quo nomine solum veniunt *Concessiva*; sed impropriè solum, & declarativa Juris communis: vocantur tamen *Privilegia*, quia dantur ad majorem securitatem, tollendamque dubitationem, & scrupulos, quod ipsum favorem specialem, & Principis beneficium continet.

¶ I Dubitatur, an, quando dubium est, an *Privilegium* sit concessivum, an verò declarativum tantum, id intelligendum sit de concessivo, an solum de declarativo? **¶** intelligendum de *Concessivo*. Ita Abb. in c. 1. de Rescript. Felin. 10d. Azor q. 3. cit. Salas n. 4. Suar. n. 9. Hinc 1. si Episcopo concedatur facultas, & privilegium, ut testari possit, intelligi illud debet non de bonis Patrimonialibus, de quibus Jure communi testari potest, sed de Ecclesiasticis, quæ acquisivit ratione Ecclesiæ, cui præest. Palao l. cit. n. 3. & apud hunc Azor, Salas &c. 2. si detur privilegium, ut procedatur in causa, appellatione remota, intelligitur de justa appellatione; nam si injusta sit appellatio, eâ semotâ, procedere quilibet Judex potest. Palao l. cit. & apud hunc Rodric. tom. 1. Regul. q. 18. art. 3. 3. si facultas creandi novam Dignitatem in Ecclesia data Episcopo sit, censetur ita data, ut ad hoc faciendum non indigeat consensu Capituli; nam cum hujus consensu sine privilegio potest. 4. Si Princeps concedat alicui jus inquirendi, & animadvertendi in aliquos homines, intelligitur de his, in quos inquirere, & animadvertere sine privilegio non potuisset. 5. si concedatur alicui Judici potestas cognoscendi de certis delictis, de quibus cognoscere aliàs potuit, intelligitur, quòd in his etiam possit procedere, licet fama publica non præcesserit. 6. si Pontifex mandatum dedit de conferendo Beneficio in certa Ecclesia, id protenditur usque ad Canonicatum, si in ea Ecclesia non sint alia Beneficia. Idem dicendum de aliis casibus. Et ratio horum omnium est; quia aliàs *Privilegium* nihil speciale concederet, & verba gratiam continentia cæteris paribus continent tantum, quantum possunt.

¶ 2 Quaritur 4. utrum ad valorem *Privilegii* requiratur scriptura? Affirmat non obscurè *Glossa*, dum illud accenset iis, quæ in scriptis redigi debent c. Romana 1. v. in scriptis de Censib. in 6. & Rationem dubitandi

facit 1. can. contra morem 8. dist. 100. ibi, aut ex scriptis *Privilegii* se tueri. 2. Reg. 25. Cancell. ubi dicitur: Ne judicetur juxta formam supplicationum signatarum super quibusdam impetrationibus, & concessionibus, subscripto verbo *Placet*, vel *Fiat*; quia Gratia Apostolica informis censetur, & imperfecta, sed informis, & imperfecta non est ex alio defectu, quàm quòd nondum scripto sit consignata. 3. Reg. 53. aliàs apud Rebuffum 56. ubi cavetur, Dispensationem (idem multo magis procedere debet de *Privilegio*) non prodesse impetranti, nisi Litteris super ea re confectis. 4. Gregorius XIII. in Reg. 50. Cancell. sic disponit: Nulla talis Dispensatio suquam in Judicio, vel extra suffragetur, antequam super ea Littera Apostolica sint confectæ. 5. quia Officiales Pontificis possunt expeditionem Litterarum impedire, ergo signum est, gratiam nondum esse plenè consummatam ante earum expeditionem.

Sed his non obstantibus, omnino tenendum, ad *Privilegii* substantiam, & valorem regulariter non exigi Scripturam Ita Sylv. v. *Privilegium* n. 14. Suar. l. 8. de LL. c. 2. n. 2. Molin. tr. 2. de l. g. l. d. 599. n. 1. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 15. Engl. hic n. 6. Wiestner n. 8. Reiffenstuel n. 28. & unanimes coeterorum. Patet in eo, quod per Consuetudinem, vel Præscriptionem inducitur; hoc enim Scripturam habere non potest. De reliquis *Privilegiis* concessis à Principe sumitur ex can. institutionis 7. caus. 25. q. 2. Clem. 2. 7. nos etenim de Sepult. ibi, *Universa privilegia* - - - verbo, seu scripto - - - concessa: item Extrav. 5. post pr. int. comm. de Pœnit. 6. Remiss. ibi, *Tam verbo*, quam in scriptis, confectis in Litteris, vel non &c. Ratio est manifesta. 1. quia totus valor *Privilegii* pendet ex voluntate concedentis, hanc autem iste manifestare non minus verbo, quàm scripto potest. 2. nemo potest arctari Lege lata à Principe contra Principis voluntatem, ergo si Princeps vult aliquem non arctare, sive verbo, sive scripto, sive alio modo id exprimat, is, quem arctare non vult, hoc ipso erit solutus à Lege. 3. *Privilegium* est quædam donatio, donatio autem perfecta est, etiam si Litteræ non expediantur, ergo &c.

Dixi autem *Regulariter*; nam excipi 14 pi 1. debent Collationes, Confirmationes, Uniones Beneficiorum, à Sede Apostolica factæ, quæ irritæ sunt, si istorum possessio apprehendatur ante Litteras expeditas, adeò, ut Beneficiatus, tanquam intrusus, & violentus possessor, fructus non faciat suos, & privetur ipsis Beneficiis obtentis. Extrav. injunctæ 1. int. comm.

comm. de Elect. junct. Const. Pauli III. incipit cum nobis, & Julii II. incipit Romani Pontificis. Azor p. 1. l. 5. c. 2. q. 5. Haun. tr. procem. n. 178. Wiestner bic n. 10. 2. Facultas non residendi in Beneficijs Curatis; nam hæc, ut valeat, ab Ordinario dari in scriptis debet, ex Decreto Trid. sess. 23. c. 1. de Reform. 3. Facultas ingrediendi Monasterium Monialium, ubi iterum opus est licentiâ Episcopi, vel Superioris in scriptis obtenta, ex Decreto ejusdem Concil. sess. 25. c. 5. de Regul. 4. designatio Judicum Delegatorum à Papa; hi enim Judicium validè inchoare non possunt, antequam Litteræ, Jurisdictionem concedentes, expeditantur, per Reg. 24. Cancellar. 5. secundum aliquos non valet gratia facta alicui, ut aliquid operetur, quod alias facere non poterat, quousque expeditantur Litteræ. Dixi secundum aliquos; nam Palao tr. 3. D. 4. p. 2. n. 8. putat, probabilis hoc casu scripturam ad valorem non requiri. Addidi, ut aliquid operetur; nam gratia, quæ consistit in facto solum, & non in Jure adagendum, e. g. Irregularitatis Dispensatio, aut inhabilitatis remissio, valida est etiam sine Litteris.

17 Neque contrarium probant textus, & Ratio n. 12. allegata in contrarium. Ad 1. in eo textu scriptura solum requiritur ad probationem, non verò ad usum licitum privilegii, ut patet ex verbo *tuere*. Ad 2. dum Reg. 25. Cancell. dicit, gratiam, à Pont. sine scripto concessam, esse informem, & imperfectam, intelligendum est tantum in ordine ad Judicium, ut ex illa judicetur, non autem in foro conscientiæ, ubi valida est, & jus impetranti dat; nam gratia quoad substantiam perfecta est per solam signaturam. Ad 3. & 4. eadem est explicatio. Neque obstat, quòd in Reg. 50. addantur verba, *In Judicio, vel extra*; quia hoc intelligi potest, quòd ex tali Signatura, nondum expeditis Litteris, Episcopus v. g. vel Parochus procedere nequeat etiam extrajudicialiter: ex quo non sequitur, quòd is, qui tali privilegio utitur, non etiam tutus sit in conscientia. Ad 5. ex eo, quòd Officiales possint impedire expeditionem Litterarum, solum sequitur, gratiam sine scripto non esse perfectam in ordine ad probationem; nam gratiæ tales Apostolicæ per Litteras probari debent, ut in Judicio externo suffragentur: quod discrimen est inter ipsas, & inter eas, quæ ab alijs inferioribus Prælatibus datæ sunt; nam istæ, si per testes sufficienter probentur, etiam sine scriptura in foro externo suffragari possunt, cum nullo Jure oppositum cautum sit. Palao p. 3. §. 1. n. 2.

16 Queritur 5. utrum ad valorem Privilegii requiratur justa causa? Rationem R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

dubitandi facit paritas cum Indulgentiis, quæ absque causa invalidè conceduntur, ex doctrina S. Thom. in *supplem. q. 25. art. 2.* S. Bonav. in 4. *dist. 20. p. 2. art. 1. q. 6.* & aliorum T. T. ferè omnium, teste P. Wiestner bic n. 12. Sed revera non est paritas; nam Papa Indulgentias concedit, non tanquam dominus, sed tanquam dispensator meritorum Christi, qui non censetur consentire in istius dispensationem, nisi salubriter h. e. ex rationabili causa facta sit. Extrav. Unigenitus 2. int. comm. de Pœn. & Remiss. Palao tr. 3. D. 4. p. 5. n. 2. Gobar. tr. de Indulg. n. 86. Wiestner n. 12. cit.

Hinc dicendum, concessionem Privilegii, etiam sine causa factam, validam esse, modò nil aliud obstat. Ita Suar. l. 8. de LL. c. 21. n. 4. Palao n. 2. cit. Pirhing bic n. 12. König n. 20. Wiestner n. 12. Reiffens. n. 36. & alii communiter. Ratio est, quia Lex unicè à voluntate Legislatoris pendet. Igitur sicut tolli etiam sine causa potest respectu omnium, ita ab ejus obligatione certa persona, & locus eximi. Conf. concessio privilegii est quædam species donationis. atqui donatio, etiam sine causa, & prodigè facta, valet, ergo &c.

Dixi 1. *valere Privilegia*; nam, ut licitè conferantur, semper requiritur justa causa. Suar. l. cit. n. 2. Palao n. 1. Pirhing n. 12. Wiestner n. 11. Reiffens. n. 35. Ratio est; quia Privilegium ita concessum vel est contra Jus, vel præter Jus concessum. Si primum, repugnat Justitiæ Distributiæ, imò & Legali, quæ exigunt, ut à communi obligatione sine causa nemo eximatur. Si secundum, concessio talis sapit prodigalitatem, acceptionem personarum, & introducit improprietatem inter membra Communitatis, sicque alijs non privilegiatis dat occasionem invidiæ, & perturbationis.

Dixi 2. *modò nil aliud obstat*. Requiritur enim, ut Privilegium sit de tali materia, ut usus illis, saltem supposito Privilegio, licitus sit, & respectu aliorum vel nullum, vel moderatum gravamen contineat. Hinc 1. non valet Privilegium, datum contra Jus Naturale, vel Divinum *can. lege 1. dist. 10.* quidquid enim bonis moribus adversatur, invalidum est, etsi pactum juratum accesserit *l. non dubium 5. c. de LL.* 2. etiam non valet datum in magnum Reip. damnum, vel contra manifestam ejus utilitatem *l. jubemus 16. C. de SS. Eccl.* quia potestas dandi Privilegia Principi data est, non in destructionem, sed in conservationem Reip. Et hinc Pontifex non solet concedere privilegia adversus se, quatenus imminuunt ejus dignitatem, utpote quam non potest dividere, vel diminuire: neque illa, quæ sunt Ecclesiasticæ gubernationi contraria; quia

E for-

foret abusus suæ potestatis, & prodigalitas, quæ in Pontifice non præsumitur. 3. etiam non valent data in grave damnum tertii, nisi bonum, quod ex privilegio dato speratur eliciendum, multò sit melius; semper enim bonorum Reip. & privatorem etiam debet curam habere Princeps.

20 *Dubitatur*, quid requiratur, ut valeat, & effectum habeat Privilegium derogatorium Juris communis, vel tertii? *¶* aliter discurrendum de Privilegio, quod derogat Juri communi, & aliter de eo, quod derogat juri tertii, vel consuetudini, aut Statuto speciali. Si privilegium sit contrarium Juri tertii, vel statuto, & consuetudini speciali, ut vim habeat, addi debet clausula derogatoria hujus Juris, consuetudinis, vel statuti, etiam tum, quando Princeps illud concedit motu proprio. Suar. l. 8. de LL. c. 14. n. 8. & c. 22. n. 14. Sà V. Gratia n. 14. Palao tr. 3. D. 4. p. 10. n. 4. & sumitur ex c. licet 1. de Const. in 6. Ratio est, quia Princeps nunquam præsumitur specialibus Juribus derogare, nisi illorum mentionem faciat, eò quòd præsumatur illa ignorare.

21 *At si Privilegium Juri communi deroget*, etsi probabile quidem sit, etiam ibi requiri clausulam derogatoriam Juris communis, cui opponitur, probabilius tamen sufficit ipsa concessio Privilegii, sine adjecta tali clausula. Gloss. in c. licet cit. §. noscatur. Felin. in c. nonnulli de Rescript. Regul. 2. fallent. 2. n. 11. Bald. in l. item lapidi ff. de ver. divis. n. 8. Suar. c. 14. cit. n. 4. §. 5. Palao p. 10. cit. n. 9. Ratio est; quia Princeps non præsumitur ignorare Jus commune, sed potius illud scire c. licet cit. ergo dum Privilegium concedit, quod derogat Juri communi, præsumitur per privilegium velle eidem derogare; aliàs nihil omnino concederet, & efficeret actionem inutilem. Conf. ex c. in his 30. h. tit. ubi privilegium datum FF. Prædicatoribus, & Minoribus, ut celebrare possint in Altari portatili, vim habet absque clausula derogatoria Juris communis, cui privilegium istud opponitur. Procedit hoc etiam de privilegio concessio adversus aliud privilegium insertum Corpori Juris communis, ob similem rationem; hoc ipso enim, quòd Juri communi insertum sit, præsumitur non ignorari à Principe, conf. dum privilegium adversus illud concedit, velle illi derogare.

22 Bene tamen huic doctrinæ limitationem addit Palao l. cit. n. 10. dummodo Jus commune non resistat: nam si Jus commune resistit derogando, vel revocando hujusmodi privilegia, debet privilegio tali, ut effectum habeat, addi clausula derogatoria Juris communis; aliàs nullius va-

loris erit: & ratio est; quia Lex sic fortificata derogat omni privilegio, non munito clausula illius Legis derogatoriæ. igitur nisi efficacia clausulæ sic fortificantis tollatur per aliam ejus derogatoriam, privilegium, adversus Jus commune datum, habere effectum nequit. Conf. quia si privilegium absque clausula derogatoria valeret derogare Legi sic fortificatæ, nullius utilitatis effet ista roboratio; eodem enim modo derogaretur Legi sic roboratæ, quo modo, si roborata non fuisset. Neque obstat, quòd Princeps præsumatur non ignorare illam resistentiam Juris communis; nam esto, præsumatur non ignorare, quia tamen verbis communibus sine clausula derogatoria concedit privilegium, præsumi simul potest, nolle derogare Legi sic roboratæ, sed tantum satisfacere importunitati petentium.

23 *Quæritur* 6. an, & quomodo promulgatio, seu notitia Privilegii ad Privilegium requiratur? Et 1. quidem dubitatur, an requiratur notitia Privilegii respectu ipsius privilegiati? Ratio dubitandi sumitur 1. ex l. consensisse 2. §. convenire 1. ff. de Judic. ubi ignorans, sibi prorogatam esse Jurisdictionem, illam defacto habet. Sed prorogatio est quoddam privilegium. ergo &c. 2. Privilegium æquiparatur Legato. Sed Legatum relictum à testatore acquiritur Legatario etiam ignoranti statim à morte ipsius testatoris l. cum pater 77. §. sordo & muto 3. ff. de Legat. 1. ergo & privilegium.

24 *Sed dicendum*, etsi Princeps supremus privilegium possit concedere, quin privilegiatus de hoc notitiam habeat, nisi tamen hoc exprimat, nunquam illum ita ceteri concedere, sed concessionem habere imbitam conditionem, si privilegiarius concessionem sibi factam acceptet; & sic ante notitiam, & acceptionem Privilegii communiter non valet Privilegium, eò quòd conditio, sub qua confertur, nondum sit impleta, Palao tr. 3. D. 4. p. 3. §. 2. n. 2. §. 3. cum aliis. Et quidem quòd Princeps de plenitudine potestatis alicui privilegium etiam invito, & nolenti concedere possit, res indubitata est; quæ enim est repugnantia, ut Pontifex habilitet Clericum ad Matrimonium contrahendum, si causa communis id postulet; aut quæ impossibilitas, ut dispense cum illegitimo ad Ordines, etiam nolente dispensationem &c. Sicut enim hæc impedimenta Pontificis potestate inducta sunt, ita etiam ab illo auferrè possunt, neque consensus, aut scientia subditi requiri ad istud debet.

25 *Quòd verò communiter Princeps Privilegium concedens non soleat ista conferre,*

ferre, nisi volenti, & acceptanti, ratio est, quia hoc expedit ad rectam gubernationem, ne Beneficia, & mercedes Principis exprobrentur, & contemnantur, néve dentur, nisi indigentibus, & petentibus. *Conf.* nam privilegium est quædam donatio, quæ absque acceptatione Donatarii non censetur habere effectum. acceptari autem non potest sine notitia. Igitur requiritur notitia privilegii accepti. Intellege, in privilegiato directo; nam in privilegiato indirecto, & per accidens non requiritur scientia, & acceptatio, ut rectè advertit Palao *l. cit. n. 9.* Unde casu, quo Privilegium concessum est alicui communitati pro omnibus ejus sociis e. g. lucrandi Indulgentias, absolvendi à peccatis &c. quilibet ex illa Communitate privilegio illo gaudet, etsi ignoret, se per privilegium hoc habere: & sic de cæteris similibus casibus. *Ratio est*, quia per quandam consequentiam, & necessariam illationem hoc privilegium in personis ignorantibus sequitur.

16 Neque obstant Rationes dubitandi allatae. Ad 1. dico mirum non esse, quòd ad prorogationem Jurisdictionis non requiratur scientia specialis, & acceptatio; quia Jurisdictio prorogata est eadem cum principali: secus aliquid contingit in Privilegio de novo concessio. Ad 2. privilegium æquiparatur Legato in eo, quòd utrumque, scilicet tam Privilegium, quàm Testamentum, quo Legatum relictum est, servandum sit: interim quodlibet ad valorem sui diversas conditiones postulat; nam Testamentum morte Testatoris firmatur, privilegium verò acceptatione privilegiani.

17 Dub. 2. an aliis quibusdam extra privilegiantium debeat insinuari Privilegium datum? *R.* distinguendum esse inter Privilegium merè favorabile, & inter privilegium, quod est odiosum. *Si Privilegium sit odiosum*, & in præjudicium Juris communis, aut alicujus tertii, opus est, ut etiam huic fiat insinuatio privilegii dati. Deciditur expressè *c. pastoralis 19. h. tit. c. cum personæ 7. eod. in 6. & c. si duobus 7. de appell.* Ratio est, quia non debet præsumi Princeps velle aliquem inscium privare jure suo, sed bonum commune, & suavis gubernatio exigit damnificatum monere, ut possit, si velit, se opponere. Neque obstat *c. quia cunctis 1. de concess. preb. in 6.* ubi ignorante Episcopo eximitur quis ab ejus Censura; nam ut bene Suar, *l. 8. de LL. c. 25. n. 30. fin.* Palao *p. 3. S. 2. n. 8.* & alii explicant, hoc intelligendum est, quando Judex non petit ostensionem Privilegii, & sufficiens tempus lapsum est, in quo potuisset illius notitiam consequi, & per illum steterit, vel casu accidit, ut non haberet.

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. N.

Si merè gratiosum sit Privilegium, 28 uti quidem illo Privilegiarius potest, quin insinuetur alijs; sed his etiam insinuari debet, ut teneantur Privilegiantium à privilegii usu non impedire. *Ratio est*, quia respectu illorum privilegium habet vim Legis, quæ ut obliget, debet esse manifestata *can. erit autem 2. dist. 4.* Non tamen requiritur notitia per publicationem solennem, nisi Privilegium universali Lege sit constitutum; sed sufficit publicatio singularis: manifestandum tamen est ostensione publici Instrumenti, vel saltem per testes omni exceptione majores, qui de concessione facta, & litteris expedita testantur, vel saltem testentur, publicè & coram omnibus privilegiantium, nemine prohibente, hætenus usum fuisse privilegio; aliàs fidem perfectam non facient in Judicio. Palao *l. cit. n. 1.* post *Sylv. Suar. Mascard. &c.*

Dub. 3. quando concessio Privilegii effectum habeat? *R.* cum distinctione: vel enim privilegium concessum est motu proprio concedentis, vel ad instantiam privilegiantium per Litteras, vel Procuratorem facta. *Si motu proprio* (idem dicendum, si ad instantiam alicujus tertii, sine mandato tamen Privilegiantium) concessum est Privilegium, regulariter effectum non habet ante acceptationem, & *conf.* ante notitiam sufficientem privilegii dati. *At si privilegiatus ipse per Litteras, aut Procuratorem pro eo antea supplicavit*, effectum per se habet à die concessionis illius, & expeditionis, seu à die date, ut ajunt, & non primum à die presentate. *Ratio est*, quia privilegium, ut supra dixi, se habet instar donationis, ad quam requiritur consensus utriusque, donantis, & donatarii. atqui consensus hic mutuus non adest in primo casu, cum motu proprio Princeps concedit Privilegium, nisi illud insinuetur Privilegiantium, & hic illud acceptet: adest autem in casu secundo, cum privilegiantium pro eo supplicavit, & Princeps concessit, ergo &c.

Ex quo sequitur, Privilegium in primo casu regulariter ante notitiam privilegii sibi dati nec validè, nec licitè illo uti. Dixi regulariter; nam excipitur casus, quando Princeps per se, ac motu proprio concedens Privilegium, vult illud statim habere effectum suum à die concessionis; quia hoc non excedit potestatem Principis, cum etiam Leges, sive Constitutiones possint trahi ad præterita, vel ad pendentia negotia, dummodo nominatim in iis de præteritis caveatur *c. fin. de Constit.* Accedit, quia nonnulla privilegia à privilegiato tantum auferunt onus aliquod, v. g. solvendi poenam, Decimas &c. ergo non est ratio, cur ea non possint

possint habere effectum suum illico à die concessionis, dummodo ex postfacto acceptentur à privilegiato, sicut à pari Legatum in Testamento relicum, secutà ex postfacto acceptatione, cedit, seu debetur Legatario à die mortis testatoris *l. si tibi § 6. §. cum servus 2. ff. de Legat. 1.* Reiffenstuel *hic n. 45.*

31. *Contra in casu secundo*, licet privilegiatus ignoret, privilegium sibi actu concessum fuisse, si tamen juxta privilegium operetur, validè operatur: idem dic de Dispensatione: & ratio est, quia jam accipit jus plenum. Dixi, *Validè operari*: regulariter enim non licet uti privilegio ante habitam concessionis notitiam; quia aliàs exponeret se periculo faciendi actum illicitum, vel omnino nullum. *Excipe*,

nisi probabile sit, concessum jam esse privilegium; tunc enim, urgente necessitate licitus esse potest privilegii usus absque certiore ejusdem notitia.

Quæres, quæ scientia, notitia, & acceptatio privilegii sufficiat, ut verè privilegium tibi concessum valorem, & effectum habeat? *Respondeo*, sufficere, si acceptes per te, vel per tuum Nuntium, & Procuratorem, aut per Epistolam à te missam, quâ beneficium, & privilegium petis, vel ultro datum acceptas. *Salas, suarez, Sanchez, Bonacina*, quos citat, & sequitur Palao *§. 2. cit. n. 10.* Ratio est; quia talis acceptatio sufficit ad constituendam validam, & firmam quamlibet aliam donationem. ergo & privilegium, quod, ut dixi, est quædam donatio,

S. II.

De Privilegiorum Varietate.

S U M M A R I U M.

33. Dividitur I. Privilegium in Reale, & personale.
34. Differentia istorum à se invicem.
35. Quale privilegium sit, quod concessum est Religioni, Civitati &c.
36. Vel quod conceditur persone ob aliquam illius excellentiam?
37. Unde colligendum, an Privilegium aliquod sit reale, vel personale?
38. II. Dividitur Privilegium in Gratosum, & Remuneratorium.
39. &c. An Remuneratorium possit esse Reale?
42. III. In Purum, & Conventionale.
43. An detur revera aliquid Privilegium Conventionale?
44. &c. An Privilegium Conventionale possit etiam esse Reale?
46. IV. Dividitur in concessum ad preces, & in concessum motu proprio.
47. Quid circa ista notandum?
48. 49. Quando Motus proprius tollat vitium Ob- & Subreptionis?

50. V. Aliud dicitur Privilegium absolute concessum, aliud sub conditione, & modo?
51. &c. Quando omisso operis, sub cujus onere conceditur Privilegium, irritet ejus usum?
54. VI. Aliud dicitur Clausum in corpore Juris communis, aliud datum per Rescriptum speciale.
55. 56. Differentia inter ista.
57. VII. Dividitur in id, quod est contra Jus, & in id, quod est præter Jus.
58. Differentia istorum.
59. VIII. In commune, & singulare.
60. Horum differentia.
61. 62. IX. In perpetuum, & temporale.
63. 64. X. In favorabile, & odiosum.
65. 66. XI. In Affirmativum, & negativum.
67. XII. In Privilegium pro foro conscientie tantum, & in privilegium pro foro etiam externo.
68. XIII. In scriptum, & non scriptum.
69. XIV. In concessum per se primo, & in concessum ad instar.

Privilegii, cujus natura hæcenus explicata est, sunt variaz species; nam
33. I. Dividitur in Reale, & Personale. sumitur divisio hæc ex *c. mandata 6. de præsumpt. ibi, Quas non loco tribuimus, sed persone; & l. privilegia 196. ff. de R. J. ibi, Privilegia quedam cause sunt, quedam persone.* Personale dicitur, quod proximè, seu immediatè, & directè ipsi personæ confertur in favorem illius, sive ratione ipsius personæ. Reale, quod proximè, immediatè, & directè confertur rei à persona distinctæ. *Neque obstat*,

quod utilitas Privilegii etiam Realis ultimè redundet in personam; nam cum res inanimatæ utilitatis capaces non sint, necessarium hoc omnino est, ne inutile prorsus sit Privilegium Reale. Porro res, quibus Privilegium reale annecti solet, sunt duplicis generis; aliæ enim sunt Corporeæ ut Ecclesia, Monasterium, Castrum, fundus &c. aliæ Incorporeæ, ut Collegium, Universitas, vel alia Communitas, Episcopatus, Dignitas, Clericatus, Status Religiosus, Doctoratus, vel alia qualitas à persona separabilis. Et hinc Realia sunt Pri-

Privilegium Asylæ concessum Locis Sacris, Canonis, & Fori concessum personis Ecclesiasticis, S. C. Macedoniani concessum filiis S. C. Vellejani concessum foeminis, Restitutionis in integrum concessum Minoribus &c. Azor p. 1. l. 5. c. 22. q. 2. Suar. l. 8. de LL. c. 3. à n. 3. Wiestner hic n. 17. Reiffenstuel *ibid.* n. 15.

34 Dub. 1. in quo Privilegium personale differat à Reali? *¶* differunt inter se Privilegia ista, quòd Privilegium personale sequatur personam, & cum ea extinguatur *Reg. in omnibus 62. ff. & Reg. privilegium 7. in 6.* Reale verò adhæreat rei, & propterea tamdiu duret, quamdiu durat res, cui annexum est privilegium. Porro hæc ipsa differentia causam dedit, ut DD. inter ipsa personalia, & realia Privilegia aliquam diversitatem agnoscerent; nam aliqua ita communicantur personæ singulari, ut cum eadem etiam exstinguantur; & hæc dicunt esse *Privilegia singulariter personalia*: alia ita adhærent rei, ut cum re ad hæredem transeant; & hæc appellant *strictè realia*: alia, quia videntur participare aliquid de Reali, & aliquid de Personali, vocant idcirco *mixta*.

Porro inter ipsa etiam Mixta diversitatem aliquam distinguunt; nam aliqua ita conceduntur personæ, ut fiat etiam respectus ad Statum, Dignitatem, Officium, munus, conditionem &c. ipsas adhærentem; & hæc appellant *communiter personalia*. Alia sunt, quæ conceduntur certo Corpori, sive Communitati, e. g. Religioni, Universitati, Collegio, Monasterio &c. & hæc quia adhærent Corpori, neque cum singularibus personis extinguuntur, *Corporalia* dicunt. Sed meo iudicio non videtur necesse tot distinctiones facere; nam omnia cætera, quæ cum persona non finiuntur, Privilegii realis nomine venire possunt, sive deinde adhæreant Corpori, seu Communitati, sive Statui, & conditioni, sive, loco, aut fundo.

35 Dub. 2. quale Privilegium, Reale, an Personale sit, quod conceditur Religioni, Civitati, Monasterio, Communitati &c. ita, ut non tantum Communitas quæ talis illo uti possit, sed etiam singuli, ut sunt plurima Privilegia Ordinum Religiosorum, Status Clericalis &c. *¶* esse Reale; quia licet descendat ad personas singulas, non tamen iis communicatur, quæ tales sunt, sed ob qualitatem communem sibi adhærentem, nempe quia sunt membra talis communitatis. Palao *tr. 3. D. 4. p. 2. §. 1. n. 2.* Porro ut cognoscatur, an Privilegium Communitati concessum sit ita, ut singuli uti eodem possint, an verò ita duntaxat, ut eo uti possit tantum Communitas, considerandum est, an ejusmodi Privilegium con-

cessum sit sub nomine colectivo, & expresso ipsius Communitatis, e. g. Collegii, Universitatis &c. & huic directè, ac immediatè; an verò concessum sit personis singularibus, ex quibus tale Corpus componitur. *Si primum*, censetur concessum Communitati, quatenus hæc facit unum Corpus, ita, ut non possint eo uti personæ singulares quæ tales, sed tunc solum, quando Corpus suum collegialiter repræsentant. *Si secundum*, singulis separatim competit, illòque uti possunt singulares personæ, una independenter ab altera, & sufficit incorporatas esse tali Collegio, modo exerceant artem, studium, professionem &c. ad quam tale Collegium fuit institutum. Hinc privilegii Scholarium non gaudet Studiosus, qui non studet, ut post *Abbatem*, advertit König *hic n. 17.* nec privilegii Regularium, aut sui Ordinis Religiosus factus Episcopus, ut docet *Portel Summ. Q. Q. Regul. V. Episcopus n. 4.*

Dub. 3. an Reale, vel Personale *36* censendum sit Privilegium, quod conceditur personæ ob aliquam illius excellentiam, e. g. ob labores in bello exantlatos, ob ingentem victoriam reportatam, ob singularem scientiam &c. *¶* cum Palao *tr. 3. D. 4. §. 1. n. 3.* distinguendo: Vel enim Privilegium hoc de tali materia est, ut ad hæredes, vel successores transmitti possit, vel ob incapacitatem materiæ non potest. *Si secundum*, personale est, quantumcunque verba aliud indicent; quia verba debent rebus accommodari. *Si primum*, attendenda sunt verba privilegii; nam si hæc dirigantur immediatè in rem, officium, conditionem &c. ut si dicatur, *Concedimus Præposituræ, vel Præposito Ecclesiæ Eystettensis &c.* censendum est Reale: nisi addatur aliquid, quod ad personam verba generalia revocet, ut si adderetur verbis supra relatis, *ob ejus prudentiam, scientiam, vel sanctitatem singularem &c.* tunc enim concessio personalis censi debet; quia non omnibus ejus Successoribus prærogativa ista necessaridò competunt. *Contra* pro Personali habendum est, si verba privilegii immediatè dirigantur in personam, eam exprimendo nomine proprio, vel etiam appellativo, *Concedimus tibi, semproni, vel tibi Præposito Eystettensi pro tempore existenti* Excipitur, nisi addantur verba, quæ perpetuitatem, & transmissionem privilegii ad Successores denotent, ut si dicatur: *Tibi, & Successoribus tuis &c.* Idem est, si addatur, *Tibi in perpetuum concedo hac facultatem*; nam vi hujus particulæ *in perpetuum*, ne frustra dicatur poni, ad Successores extenditur. *Neque obstat*, quòd etsi Contractus Societatis dicatur factus esse in perpetuum, tamen ultra vitam contrahentis ille non

extendatur; nam disparitas est, quia Socii non possunt hæredes obligare ad societatem *l. cum duobus 52. §. idem respondit 9. & l. adeo 59. ff. pro socio.*

37 Dub. 4. quid si neque ex materia Privilegii, neque ex forma, seu verbis ejusdem solvi dubium potest, reputandumne est esse reale, an personale? Exemplum sit formula, quæ diceretur, *Tibi Eyssetensi Episcopo concedo facultatem dispensandi &c.* nam cum verba hæc ad Dignitatem simul, & personam dirigantur, dubium meritò est, an ad personam ratione personæ, an verò ratione Dignitatis dirigantur.

Putant nonnulli reputandum esse Privilegium personale; nam duplici Præsumptione concurrente, unâ speciali, alterâ generali, prævalet specialis. sed personalis præsumptio magis specialis est, ergo pro personali in hoc dubio standum est. Sed rectius distinguunt Suar. *l. 8. de LL. c. 3. n. 18. §. 19.* Palao *tr. 3. D. 4. p. 2. §. 1. n. 6.* Donat. *Prax. Regul. tom. 1. p. 1. tr. 4. q. 3. n. 2.* Haun. *tr. proœm. n. 160.* Pirhing *bic n. 7.* Engl. *n. 4.* Wiestner *n. 18.* Reiffentuel *n. 16.* Vel enim privilegium omnino est favorabile, & continens merum beneficium Principis sine ullius onere, & præjudicio, & tunc censendum est esse reale, & extendi debet; quia beneficium concessum à Principe decet esse mansurum *Reg. decet 16. in 6.* & beneficium Principis plenissimè interpretari debemus *l. fin. de Constit. Princip.* Vel privilegium est odiosum, quia est contra Jus commune, vel cedit in aliorum præjudicium, & tunc in dubio censendum est personale; quia odia sunt restringenda, & quæ à Jure exorbitant, non debent trahi in consequentiam. *Reg. odia 15. & R. quæ à Jure 28. in 6.* ac proinde strictè interpretandum est, ut potius temporale præjudicium inferat, quàm perpetuum. Debet tamen hoc præjudicium grave esse; aliàs in considerationem non adducitur. Neque obstat Regula initio Dubii allegata; quia ut bene advertit Palao *l. cit.* hoc solum intelligitur, quando præsumptio specialis generali opponitur: secus, si in generalem transeat.

38 2. Dividitur Privilegium in merè gratiosum, & remuneratorium. Remuneratorium est, quod alicui conceditur in præmium meritorum vel à se, vel à parentibus, & consanguineis ejus positurum: & talia sunt pleraque Privilegia data Regularibus; quia his Summi Pont. præclara illorum merita in conversione Infidelium, defensione Fidei, administratione Sacramentorum &c. exhibita remunerari volebant. Gratiosum est, quod procedit ex mera liberalitate concedentis, & non ex merito, ut merito: quæ ultima verba

addo; quia, ut bene advertit Palao *tr. 3. D. 4. p. 2. §. 3. n. 1.* non obstat Privilegio gratioso, etiam in ejus concessione respiciantur merita privilegiati, modò non respiciantur ut merita, & ita, ut dans Privilegium per hujus concessionem illa velit remunerari, & quodammodo satisfacere; Porro facillè DD. conveniunt in hoc, quòd Privilegium merè Gratiosum possit esse Reale, vel Personale.

Dubium est, an Reale possit esse Privilegium remuneratorium? Barbof. in *l. quia tale 14. ff. solut. matr. n. 14.* putat illud semper ex natura sua esse personale: quod videtur etiam probare ratio; nam privilegium reale debet transire ad hæredes. Sed remuneratorium ad hæredes transire non potest; quia in his deficiunt merita, ob quæ conceditur privilegium. *Conf. ex Reg. 68. ff. ibi.* In omnibus causis id observatur, ut ubi persone conditio locum facit beneficio, ibi deficiente ea, beneficium quoque deficiat: & *l. quod Principi 1. §. fin. ff. de Const. Princip.* ubi Ulpianus, *Quæ*, inquit, Princeps ob merita indulget - - - personam non egrediuntur.

Sed dicendum, Privilegium remuneratorium in dubio quidem præsumi personale, posse tamen, & sæpe etiam esse reale. Ita Suar. *l. 8. de LL. c. 4. n. 8.* Palao *§. 3. cit. n. 2. & seqq.* Haun. *tr. proœm. n. 164.* Wiestner *bic n. 20.* Reiffentuel *ibid. n. 17.* Et quidem quòd in dubio præsumendum sit esse personale, patet ex eo, quia merita, in quibus fundatur, personalia sunt. Quòd verò possit esse reale, sumitur ex natura remunerationis; licet enim de ratione illius sit, ut eam præcesserint merita, non tamen requiritur, ut hæc merita privilegiatus ipse posuerit; potest enim privilegium concedi filiis ob merita parentum & successoribus ob merita antecessorum.

Hinc cadit ratio dubitandi in contrarium allata; quia sæpe Princeps, remunerans merita per privilegium, tantum considerat relationem, quam habet is, cui conceditur privilegium, cum eo, qui posuit merita. Ad *Conf.* dico privilegium cum persona, quæ locum beneficium fecit, tunc solum deficere, quando istud ab hac dependet tam in esse, quàm in conservari. atqui ostensum est, quòd sæpe non dependeat in conservari à conditione personæ, quæ locum beneficium fecit. Ad id, quod additur ex *l. quod Principi cit.* dico, beneficium, quod Princeps concessit ob merita, personam non egredi per consequentiam, ut in exemplum trahi possit, prout habetur *Reg. 74. in 6.* posse tamen egredi personam, quæ posuit meritum, per intentionem ipsius concedentis privilegium, si scilicet iste ob unius merita bene-

beneficium illud velit concedere toti familia, communitati &c.

3. Dividitur Privilegium in Purum, & Conventionale. *Purum* dicitur, quod conceditur, nulla interveniente pacto, vel conventione, ratione cuius ipsum privilegium, quodammodo emi, & compensari censetur; *Conventionale* autem, quando talis pactio, vel conventio intercedit. Suar. l. 8. de LL. c. 4. n. 9. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. §. 3. n. 1. v. quarto. König hic n. 4. Reiffenstuel *ibid.* n. 19.

43. *Dubitant* aliqui, an detur revera aliquod privilegium Conventionale? Negat Bald. in l. fin. c. de liberi, n. 33. quia privilegium est gratia. Conventio autem inducit debitum, igitur sicut gratia non stat cum debito, ita nec privilegium cum conventione. *Sed hoc non obstantem*, retinenda est sententia affirmativa, quam cum communi defendunt Suar. n. 9. cit. Palao l. cit. n. 2. Wiestner hic n. 21. quia licet de natura privilegii sit, ut sit gratia, non tamen de natura ejus est, ut concedatur merè gratiosè; potest enim concedi vel merè liberalitatis, vel remunerationis etiam, five debiti tribuendi gratiâ. *Ex quo patet ad Rationem dubitandi* oppositam; quia ad privilegium sufficit, si concedat aliquid ultra id, quod jure cautum est: & hoc per se gratia est, etsi per accidens aliquando proficiatur ex debito.

44. *Majus dubium est*, an Privilegium Conventionale possit etiam esse Personale? *Et ratio dubitandi est*, quia fundatur in pacto, & non in persona, & propterea neque ab ipso concedente revocari potest, ergo videtur esse privilegium reale, & per se perpetuum. *Sed tenenda iterum est affirmativa Sententia* cum Palao n. 2. cit. & ratio est, quia concedi Privilegium Conventionale potest personæ, vel officio, limitato tempore, vel in perpetuum. *Ad Rationem dubitandi* dico, Privilegium hoc fundari in pacto, tanquam in occasione, & causa, ob quam concessum est privilegium; non verò tanquam in fundamento, cui annectatur ipsa concessio.

45. *Quare*, ut cognoscatur, an reale, vel personale hoc privilegium sit, attendenda sunt verba Privilegii, & materia, circa quam versatur. Quod si ponderatis omnibus, dubium sit adhuc, an reale, vel personale sit, præsumendum est esse reale. Menoch. l. 3. præsumpt. 103. n. 22. Barbof. in l. quia tale ff. solut. matr. n. 6. fin. Palao §. 3. cit. n. 5. & ratio est, quia hujusmodi Privilegium fortitur rationem Contractus, qui regulariter ad hæredes transit l. juris gentium 7. §. pactorum s. ff. de Pact.

46. 4. Dividitur Privilegium in id, quod concessum est ad preces, vel instantiam partium, & in id, quod concessum est motu pro-

prio. *Primum est*, quod concessum est propter instantiam privilegiati, vel alterius qui ejus partes gerit, alias non concedendum. *Alterum est*, in cuius concessione Princeps à se ipso movetur independentem à qualibet alia intercessionem.

Ubi tria notanda sunt. 1. non repugnat Privilegio concessio ex Motu proprio, quod petitum sit hujusmodi privilegium, modò Princeps illud non dederit, ob petitionem hujusmodi, tanquam ob causam finalem. Menoch. de arbitr. cas. 201. n. 79. Sanch. l. 8. de matr. D. 1. n. 6. Suar. l. 8. de LL. c. 12. n. 6. §. 7. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. §. 6. n. 1. 2. Non censetur Motu proprio concessum privilegium, nisi in ipsa concessione sic exprimat c. si motu 23. de Præb. in 6. & ratio est, quia moraliter impossibile est aliter probare, sic esse concessum. 3. Privilegium motu proprio concessum plenissimæ interpretationis est c. quamvis 4. cum ibi notatis per Gloss. V. plenissimè de Præb. in 6. & plerumque saltem non potest argui Sub-vel Obreptionis c. si motu cit. *Contrà illud*, quod sine dicta clausula simpliciter ad preces concessum est, corrumpit propter falsa narrata, vel tacitam veritatem, quæ de Jure ac stylo Curie exprimi debuisset; subintelligitur enim semper illa tacita conditio, si preces veritate nitantur c. ex parte 2. §. alibi passim de Rescript.

Dixi *Plerumque saltem*; non enim semper clausula motus proprii in Privilegio vitium Ob-vel Subreptionis tollit: sed, ut bene advertit Palao l. cit. n. 4. §. seqq. examinandum est, an à privilegiato pro Privilegio impetrando sit facta aliqua supplicatio, vel non. *Si facta est, supplicatio*, disquirendum, an integra illa fuerit, vel diminuta, ita, ut si Princeps recessisset veritatem, non fuisset concessurus privilegium. *Si integra fuit supplicatio*, clarum est, non posse dari subreptionem. *Si diminuta*, videndum, an tacita, à supplicante fuerit veritas aliqua intrinseca, quæ substantiam rei mutat, an verò solum extrinseca aliqua, quæ rem non mutat. *Si taceatur veritas aliqua intrinseca*, v. g. si petens beneficium Ecclesiasticum taceat illud esse Regulare, vel unitum alteri Beneficio, aut Ecclesie; concessio nulla est, etsi fiat motu proprio; quia intentio concedentis fuit concedere Beneficium commune, quale fuit representatum in supplicatione, & non affectum tali qualitate, cons. ex defectu intentionis invalidum est Privilegium. *Si verò taceatur veritas aliqua extrinseca*, & rem non mutans, valida erit concessio, etsi Princeps fortè illud non fuisset concessurus, si veritatem integrè cognovisset; quia juxta communem DD. clausula *Motus proprii* vim istam habet, ut taci-

taciturnitas veritatis non vitiet gratiam, quæ motu proprio concedi dicitur, atqui si in nostro hoc casu taciturnitas supplicantis officeret, nullus dari casus alius posset, in quo valeret gratia ex taciturnitate veritatis facta, ergo &c.

49 Quodsi autem pro impetrando Privilegio nulla facta est, supplicatio, videndum, an in concessione Princeps falsitatem exprimat, vel non. Si falsitatem exprimit, videndum, an status, qualitas, circumstantia falso expressa sit, ut eanon exstante, non soleat concedi privilegium: & tunc tale Privilegium, & gratia irrita est, et si addatur clausula *Motu proprio*; quia tunc Princeps non censetur aliter concedere privilegium, nisi quatenus intelligit rem sic se habere. Si verò nullam Princeps in Rescripto suo falsitatem exprimat, et si fortè aliqua, alias exprimenda, taceat, firma est gratia, & per se loquendo nullum vitium Subreptionis habet. Dixi per se loquendo; potest enim ex aliis causis irritari: & 1. quidem, si cedat in præjudicium tertii; quia non censetur concedens juri alteri acquisito derogare, nisi illius mentionem faciat. 2. Si sit adversus constitutum municipale, & consuetudinem receptam, ob eandem rationem. 3. Si concedatur aliòquin inhabili, e. g. Beneficium Ecclesiasticum illegitimo, irregulari, excommunicato, non impetratà prius dispensatione illius impeditenti; quia clausula *Motus proprii* solum significat concedentem moveri à se ad privilegii concessionem, non verò significat se dispensare in hujusmodi impeditentis, & inhabilitatibus.

50 Aliud dicitur Privilegium absolute concessum, aliud sub conditione, & modo. *Absolute concessum* dicitur, quod conceditur sine onere Privilegiantii; *sub conditione, & modo*, quod conceditur sub conditione, vel sub onere alicujus operis efficiendi. Palao *tr. 3. D. 4. p. 3. §. 7. n. 1.*

51 *Dubitatur*, quando omisio operis, sub cuius onere conceditur Privilegium, irritet ejus usum? *xy.* cum distinctione: Vel enim opus injunctum debet antecedere usum privilegii, vel fieri id potest etiam post illius usum. *Si hoc secundum*, omisio illius non facit irritum privilegii usum; quia jam supponitur usus legitimus privilegii: sic valida est absolutio à reservatis, quam obtinuisti cum obligatione comparandi, et si obligationi huic postea non satisfacias, quamvis omittendo pecces.

52 *Si primum*, irritus est privilegii usus, si opus ejusmodi omittatur; censetur enim privilegium concedi sub conditione illius operis, quæ cum non impleatur, privilegium ex intentione concedentis nullum est. Palao *l. cit. n. 2.* qui *n. 3.* infert, si

detur privilegium dispensandi absolvendi; puniendi aliquem cum consilio alterius, nullam esse abolutionem, dispensationem &c. si consilium omittas petere; nam consilium ex natura sua antecedit actum. Igitur cum secundum dicta omisio operis, sub cuius onere concessum est privilegium, irritet ejus usum, quando illud antecedere deberet usum, pariter irritus erit in nostro casu usus Privilegii, si non antea ad hoc petitum fuit consilium.

Dixi, *Si consilium omittas petere*; quia sequi non teneris, nisi addatur, *Cum consensu illius, à quo consilium petitur.* Ratio est, quia non semper juberis consilium sequi, quando juberis illud postulare: atque hinc si in casu posito petas quidem consilium, sed consilium datum non sequeris, adhuc valebit actus.

6. Aliud Privilegium dicitur *Clausum* in corpore Juris communis aliud *Datum per Rescriptum speciale.* Prius est, quod inter alias Leges Corpori Juris inferuntur est: & talia sunt Privilegia Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum, quæ passim habentur tam in Corpore Juris Canonici, quam Juris Civilis, præsertim *c. de SS. Eccl. item C. de Episc. & Cler.* Neque obstat quòd privilegium sit Lex privata, ut dictum est *n. 2.* & propterea distinguatur à Lege communi, quòd hæc pro omnibus lata sit, cum Privilegium certarum solum personarum favorem respiciat; hoc enim nihil impedit, quo minus Lege communi contineatur, sed aliquando etiam valde utile est, ut sic ejusmodi Privilegium sciat ab omnibus, & privilegiati ab ejus usu non impediatur. *Aterum* privilegii genus, scilicet *datum per speciale Rescriptum* est, quod extra corpus Juris certæ alicui personæ communitati, vel loco, specialiter per Litteras, Diploma, Bullam, vel Indultum concessum est.

Differunt inter se 1. quòd Privilegium clausum in Corpore Juris Judex ignorare non debeat, vel saltem non præsumatur: & idcirco si contra tale privilegium ipse privilegiato injungat comparisonem in Judicio, vel quid aliud, privilegiatus non tenetur obedire, vel comparere, aut de comparisonem se excusare *c. sanè 5. & c. cum ad quorundam 7. de Excess. Prælat.* At si Judex mandet, vel aliquem citet contra privilegium specialiter datum, & positum extra Corpus Juris, privilegiatus tenetur comparere saltem pro reverentia Judicis, & privilegium suum exhibere *c. cum persona 7. b. tit. in 6. & l. siquis 5. ff. de Judic.* quia cum sit facti, ignorari potest à Judice.

Differunt 2. quia Privilegia extra Corpus Juris plerumque sunt temporalia, & strictæ interpretationis, nec extenduntur extra personas, quibus concessa sunt; clau-

clausa verò in Corpore Juris ordinariè sunt perpetua, & recipiunt interpretationem, & aliquando ex paritate rationis extensionem, sicut ipsæ Leges communes. Engl. hic n. 2. & deinde, König *ibid.* n. 2.

57 7. Dividitur Privilegium in id, quod est contra Jus, & in id, quod est præter Jus. Contra Jus dicitur illud, quod derogat Juri communi, ut est exemptio à solvendis Decimis, à Jurisdictione Ordinarii &c. Ultra, vel præter Jus dicitur esse, quod concedit favores peculiares in Jure non expressos, veluti est potestas absolvendi à reservatis, dispensandi &c. Sannig *hic* c. 1. n. 4. Engl. n. 5. Reiffenstuel n. 7.

58 Differunt 1. quia privilegium contra Jus dicitur propriè Privilegium arg. l. Jus singulare 16. ff. de LL. ibi, Jus singulare, (quo nomine intelligitur Privilegium) est, quod contra tenorem rationis (scilicet contra rationem Juris communis, seu Legis) propter aliquam utilitatem auctoritate constituentium introductum est. Contra Privilegium præter Jus non est ita strictè privilegium, sed potius dicitur beneficium Principis, seu gratia ab isto concessa præter Jus. Reiffenstuel n. 8. 2. differunt, quia privilegium contra Jus commune est strictè interpretationis arg. c. porro 7. & c. sanè 9. b. tit. Privilegium verò præter Jus, cum sit mera gratia, & beneficium, latè interpretari debet. Reiffenstuel n. 9.

59 8. Dividitur in privilegium Commune, & Privatum, seu singulare. Commune dicitur, quod primò, & per se respicit bonum Communitatis, cui conceditur, licèt in istius membra etiam redundet, ut sunt privilegia Canonis, & Fori, & Competentiæ, concessa toti Ordini Ecclesiastico. Privatum, seu Singulare, quod primò, & per se respicit bonum personarum particularium, licèt mediàtè etiam ipsum spectet bonum commune, cujus interest v.g. imbecilles defendi, bene meritos remunerari &c. & tale privilegium est beneficium restitutionis in integrum concessum minoribus &c. Abb. in c. si diligenti 12. de for. compet. Suar. l. 8. de LL. c. 6. n. 1. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. S. 4. n. 2. Haun. tr. procem. n. 168. Wiestner *hic* n. 24. Reiffenstuel *ibid.* n. 22.

60 Differunt præcipuè in hoc, quòd privilegio Communi à privatis renuntiare nequeat; possit autem privilegio singulari, regulariter loquendo: cujus discriminis ratio hæc est, quia favori pro se principaliter introducto quilibet renuntiare potest. talis favor est privilegium singulare, non autem commune, ergo &c. Addidi autem Regulariter; nam si renuntiatio Privilegii singularis cederet in præjudicium alterius, neque ipsi renuntiare potest. Suar. n. 4. cum cit.

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

9. Dividitur in Perpetuum, & 61 Temporale. Perpetuum dicitur, non quasi amitti non possit, sed quia ex se, & nisi revocetur, durat perpetuò: & talia sunt, quæ vel absolutè, & sine limitatione temporis alicui conceduntur, vel adherent rei ex se perpetuæ, ut est Privilegium concessum Ecclesiæ, Ordini Religioso, Statui, vel Dignitati cæteræ &c.

Temporale verò est, quod de se 62 tempore limitato finitur. Hoc tripliciter fieri potest. 1. Ex parte ejus, cui conceditur, si scilicet concedatur personæ tantum, etiam ad tempus vitæ; nam comparatione facta ad Privilegium reale perpetuum, temporale est, & finitur cum persona. 2. Ex parte concedentis, quando conceditur pro sola concedentis vita, vel pro limitato aliquo tempore. 3. Ex parte ipsius Privilegii, si concedatur sub aliqua conditione, quæ lapsu temporis finitur. Suar. l. 8. de LL. c. 5. n. 1. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. S. 2. n. 1. S. 2. Sannig *hic* c. 1. n. 5. Puring n. 2. Reiffenstuel n. 18.

10. Dividitur in Favorabile, & 63 Odiosum. Favorabile est, quod ita favorem continet, ut nemini incommodum afferat: tale est privilegium audiendi Missam tempore Interdicti, vescendi lacticiniis, & carnibus in Quadragesima faciendi Testamentum sine Juris solemnitate &c. Odiosum dicitur, quod ita favet 64 privilegio, ut simul alteri afferat præjudicium: & tale est privilegium, quo eximitur aliquis solvendis Decimis; nocet enim illi, cui aliàs debebantur Decimæ, etsi profit habenti hanc exemptionem. Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 2. Suar. l. 8. de LL. c. 6. n. 5. Bonacin. D. 1. q. 3. p. 1. n. 21. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. S. 4. n. 3. König *hic* n. 5. post Baid. Abb. Trauell. &c.

11. Dividitur in Affirmativum, & 65 Negativum. Affirmativum est, quod facultatem concedit, ad aliquid efficiendum. Negativum, quod concedit facultatem ad omittendum. Differunt inter se. 1. quia Negativum 66 semper est contra Jus certum, vel dubium, dum potestatem dat omittendi, ad quod ponendum obligantur de Jure cæteri: Affirmativum verò aliquando est contra Jus, aliquando præter Jus; consistit enim in actione, quæ potest esse Juri communi adversa, vel saltem ab illo non concessa. 2. Differunt, quia negativum semper est oppositum præcepto affirmativo; Affirmativum non semper oppositum est præcepto, & cum opponitur, negativo opponitur. Suar. c. 6. n. 9. Palao S. 4. n. 1.

12. Dividitur in Privilegium pro foro 67 conscientie tantum, & in Privilegium pro foro etiam externo. Primum prodest habenti solum in foro interno; nam in

externo se gerere debet, acsi privilegium non haberet. Alterum prodest in foro utroque, externo, & interno, ita, ut qui secundum id operatur, in utroque foro securè operetur. Suar. c. 6. n. 11. Palao §. 5. n. 4. Et hinc sequitur, prout bene cit. Palao notat, quod privilegium datum pro foro externo concedat publicum usum sui; datum verò pro interno duntaxat foro concedat solummodo usum sui occultum, minime infervientem pro foro Judiciali externo.

13. Dividitur in Scriptum, & non scriptum. Non scriptum est, quod verbotenus à Principe concessum, vel præscriptione, aut legitima consuetudine est inductum. Scriptum est, quod per Scripturam conceditur. Porro hæc Scriptura debet esse authentica, & ob signata Sigillo Principis, ut fidem faciat in foro externo. Ut verò Privilegium in Transumpto fidem faciat, olim necesse erat citari partem, cujus interest, ut compareat ad

contradicendum, quemadmodum advertit Covarruv. qq. præd. c. 2. circ. fin. Rodriq. qq. Reg. 8. art. 16. Palao §. 5. n. 1. defacto tamen, ut cit. Palao notat, post Clem. 7. ferè semper in omnibus Privilegiis, specialiter quæ Religionibus conceduntur, solet apponi clausula, ut transumptis etiam impressis habeatur fides integra, modò sint manu Notarii publici subscripta, & Sigillo personæ in Dignitate Ecclesiastica constituta munita.

14. Denique aliud est privilegium cuiuspiam per se primò specialiter concessum, aliud concessum ad instar. Illud est, quod cuiuspiam conceditur sine ordine, ac respectu Privilegii prius alteri concessi. Illud verò, quod conceditur ad instar Privilegii prius alteri concessi i. e. eo modo, ac forma, sub qua illud alteri convenit: qualia Privilegia complura conveniunt Religionibus, communicationem Privilegiorum habentibus. Reiffenstuel hic n. 20.

§. III.

De Modis acquirendi Privilegia.

S U M M A R I U M.

70. &c. Quis concedere privilegia, possit?
73. &c. Cui concedi illa possint?
77. &c. Quomodo communicentur privilegia?
79. &c. Quid requiratur, ut privilegium concessum ad instar valeat?
83. &c. Quenam privilegia participantur per communicationem?

87. &c. Quomodo Regulares inter se participant privilegia?
94. &c. An per Consuetudinem, vel Prescriptionem acquiri privilegium possit?
96. An sub revocatione privilegiorum comprehendantur etiam ea, quæ consuetudine, vel prescriptione sunt comparata?

TRIBUS modis acquiri Privilegia possunt, 1. Per ipsam actualem concessionem Superioris. 2. per Communicationem. 3. per Præscriptionem, aut consuetudinem legitimam.

Quæritur 1. quid intelligatur nomine concessionis? 2. per concessionem intelligi actum, quo simpliciter, & sine respectu ad aliud privilegium præexistens jus singulare conceditur. König hic n. 11.

Dub. 1. quis, concedere Privilegium possit? 2. omnis, & solus ille, qui Legem potest condere. Sylv. V. Privilegium q. 2. Suar. l. 8. de LL. c. 8. n. 2. Azor. p. 1. l. 5. c. 22. q. 3. Salas D. 17. sect. 3. à n. 17. Bonac. D. 1. q. 3. p. 3. n. 1. Palao ir. 3. D. 4. p. 4. n. 1. Begnud. V. Privilegium n. 10. Gonzal. in c. si de terra 6. b. tit. n. 4. Engl. hic n. 9. König n. 10. Wiestner n. 5. Reiffenstuel n. 25. Ratio est, quia Privilegium est Lex privata, & privilegiatum sæpe ab observatione Legis communis eximit, ceteros verò obstringit, ne ipsum impediatur ab usu privilegii. At-

qui obligationem præcipiendo, vel prohibendo imponere, & à Juris communis observatione aliquem eximere Legislatore inferior nequit arg. can. inferior 4. dist. 21. & c. cum inferior 16. de major. & obed.

Dub. 2. Quis in specie conferre Privilegium possit? 2. 1. concedere privilegium potest Summus Pontifex: & quidem in materia spirituali indistinctè in toto terrarum Orbe; circa temporalia verò directè, & per se in suo territorio tantum, ubi dominium habet temporale: in Laicorum autem ditonibus solum indirectè, quatenus videlicet opus est per ordinem ad Spiritualia, Palao n. 1. cit. 7. quocirca, Pithing n. 9. hic, König n. 10. Reiffenstuel n. 26. Et hoc verum est non tantum de Privilegio concessivo ultra Jus commune, sed etiam de dispensativo in Jure communis nam Pontifex Legem Ecclesiasticam sibi subiectam habet simpliciter: Civilem verò eatenus, quatenus opus est ad bonum commune Ecclesiæ.

2. Pri-

72 2. Privilegia conferre possunt Episcopi, & alii Praelati Papae inferiores per c. cum olim 14. h. tit. sed magis limitatè; nam dispensare solum possunt in Legibus à se conditis, vel à suo antecessore, non verò contra Jus commune, nisi quatenus hoc illis, vel de Jure, vel de consuetudine concessum est, Suar. c. 8. cit. n. 9. cum reliquis supra.

3. Dubium non est, Privilegia conferre posse Imperatores, Reges, & Principes temporales in sua materia, & ditione; cum enim habeant supremam potestatem ferendi Leges, etiam Privilegia possunt concedere.

Alii inferiores Magistratus autem, qui superiorem in temporalibus recognoscunt, privilegia, sicut & Leges dare possunt solum in ijs, in quibus hoc ipsis conceditur à Superiore, Suar. n. 11. Pirhing n. 9.

73 Dub. 3. quibus concedi Privilegia possint? Putant aliqui, non posse privilegia concedi, nisi subdito concedentis, ex ratione; quia privilegium est quaedam Lex, quae non fertur nisi pro subditis: item saepe eximit ab obligatione Legis, quae non afficit, nisi subditos.

74 Sed distinguendum est inter privilegia, quae sunt contra Jus, & dispensativa Legis, & inter ea, quae sunt praeter Jus, & mere concessiva gratiae. Primi generis Privilegia dari non possunt, nisi subditis, qui Lege arcantur: & ratio est, quia dispensatio est actus Jurisdictionis voluntariae, quae non nisi erga subditos exerceri potest; supponit enim potestatem ferendi Legem, & praecipuum obligans illum, quem eximit dispensando. Palao tr. 3. D. 4. p. 4. n. 2. Wiestner hic n. 7. Reiffenstuel n. 27. Excipitur, nisi Lex illa, contra quam privilegium datur, talis sit, ut eam obligentur etiam extranei, qui in tali territorio versantur, qualis est Lex imponens vectigal, prohibens exportationem mercium, vel usum certorum armorum, praescribens certam formam Contractui &c. nam contra ejusmodi Leges privilegia concedi possunt etiam extraneis, & si indigenis tale privilegium concessum sit, eo un etiam non subditi possunt.

75 Secundi generis privilegia concedi possunt etiam non subditis, Suar. l. 8. de LL. c. 9. n. 4. Palao n. 2. cit. Engl n. 9. Pirhing n. 10. cum cit. Ratio est, quia talis privilegii concessio est actus mere liberalitatis. Sicut ergo quisvis, etiam non subditus, capax est donationis, ita & privilegii hujusmodi gratiosi. Debet tamen privilegium ita datum esse de materia subiecta Principi danti privilegium, & circa quam subditos ille potest cogere, ne privilegium ab usu privilegii impediatur. Et

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

talia privilegia frequentissime conferuntur non subditis; nam ita Imperator Theodosius, ut refertur can. quicumque 35. caus. 11. q. 1. concessit Judicibus Ecclesiasticis, ut possint cognoscere, & directè judicare causas temporales Laicorum, quod Jure communi ipsis non est concessum: ita ab Imperatore saepe conceditur, & concedi potest externis privilegium scribendi militem in terris Imperii, invehendi merces in Provinciam &c. ita Ecclesiis, & Ecclesiasticis tum Jure communi, tum speciali Diplomate concessa sunt multa privilegia &c.

Ad rationem in contrarium allatam 76 privilegium est Lex, non respectu privilegiati (nam huic per privilegii concessionem obligatio nulla imponitur) sed respectu ceterorum Legislatori subditorum, quos obligat, ne illum impediatur ab usu privilegii sui. Ad Conf patet ex dictis; nam ab ijs Legibus, quibus obligantur etiam extranei, per privilegium ipsi eximi possunt.

77 Quæritur 2. quomodo communicentur privilegia? n. communicari possunt dupliciter, per extensionem ejusdem privilegii, & per concessionem similis, quod idcirco privilegium ad instar dicitur. Primo modo communicatio privilegii fit, quando unum privilegium, & idem, quod aliquibus personis antea concessum erat, ad alios aequè extenditur, illos quasi aggregando ceteris, qui antea gaudebant eo privilegio: & tunc si augetur, vel minuatur privilegium in his, quibus fuit primò concessum, augetur, & diminuitur in omnibus aliis; quia omnes aequè primariò privilegio illo gaudent.

78 Secundo modo communicatio privilegii, & ad instar dicitur; cum ad exemplum, & similitudinem alterius concessum est, ut si Princeps dicat: Concedo tibi privilegium idem, quod concessi Sempronio. Hoc iterum fieri duplici modo potest. 1. non per se, & non aequè principaliter, sed quasi accessoriè, & dependenter ab eo, cui concessum fuit primò, & principaliter, quo modo privilegia Religionum saepe communicantur earum familiaribus, Dominorum servis, Religiosorum Monialibus; quo casu si augetur, restringitur, vel revocatur privilegium in persona eorum, quibus concessum est principaliter, necessariò augetur, restringitur, aut revocatur etiam in persona eorum, quibus communicatum est minus principaliter; non autem vicissim: & ratio est, quia accessorium sequitur ad principale. Reg. accessorium 42. in 6. 2. concedi privilegium ad instar potest directè, per se, & aequaliter, ita, ut is, cui communicatur, eo uti possit eodem modo, quo prior poterat, & ipsum privilegium fiat ejus proprium, non minus, quam si tali

F 2

per-

personæ, vel loco fuisset primò concessum: & tunc si augeatur, restringatur, aut revocetur privilegium illi, cui prius datum fuit, non augetur, restringitur, vel minuitur illud aliis, quibus deinde *ad instar* concessum est; quia tali casu utrumque stat per se, ut re ipsa distinctum, & licet sit ad instar prius concessi, ab hoc tamen non dependet, sed illud tantum fuit adductum in exemplum, & similitudinem ad determinandam voluntatem concedentis.

79 Dub. 1. quid requiratur, ut Privilegium concessum *ad instar* valeat? R. prater ea, quæ §. 1. dixi, requiri ad valorem cujuscunque privilegii, ad valorem Privilegii *ad instar* requiritur necessariò, ut privilegium illud, ad cuius similitudinem concessum est, valorem, atque effectum habeat, & verè sit privilegium; alias concessio erit nulla. Suar. l. 2. de LL. c. 15. n. 6. Bonac. D. 1. q. 3. p. 7. n. 10. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. §. 8. n. 2. Ratio est, quia cum privilegii ad instar totum esse sit illud aliud, sequitur, si illud effectu careat, etiam privilegium ad instar effectu cariturum.

80 Sufficit autem, si effectum, & valorem habeat eo tempore, quo confertur beneficium, seu privilegium ad instar illius: & hinc etiam deinde per non usum, vel revocationem Superioris aboleatur privilegium illud prius, non id circo cessat privilegium ad instar, nisi accessorè duntaxat concessum sit; cons. etiam Religio, cui primò concessum est privilegium aliquod, per non usum fortè illud amiserit, adhuc tamen alie Religiones, quæ communicant in eo privilegio, uti eodem poterunt. Ant. à S. Spirit. Direct. Reg. tr. 1. D. 1. sect. 3. n. 51. Englich. n. 11. Puring. n. 26. Responst. n. 69.

81 Imò existimat Palao §. 2. cit. n. 4. valiturum probabiliter privilegium tuum, si hoc tibi concessit princeps ad instar illius quod habet Petrus, etsi illud Petrus non usu, vel renuntiatione amiserit, modo privilegium Petri fuerit aliquando validum, & firmum: *Rationem* dat, quia videtur facta concessio privilegii ad similitudinem illius, quod Petro aliquando concessum est, neque censetur princeps aligare velle valorem recèns concessi privilegii valori præsentis, quem habet privilegium Petri, sed præterito.

82 Addit idem Palao cum Felino, Mandoso, Suarez, Bonacina, etsi privilegium, ad instar cuius princeps concedit aliud, nunquam fuerit validum, & firmum, quia re ipsa concessum non est, si tamen Princeps in concessione sufficienter exprimat, quid concedat, e. g. *Concedo tibi hanc, vel illam potestatem dispensandi in Votis &c. sicut habet Petrus*, probabilis privilegium ad instar concessum non fore nullum; quia

illud, *Sicut habet Petrus*, non videtur apponi ut conditio, sed solum ut exemplum. Atque hinc disparitas est inter datum ad instar, quando simul explicatur, quid concedatur in privilegio, & inter datum ad instar, non expresso modo communicationis; nam hoc secundum necessariò nullum est, cum nesciat privilegiarius, quid ipsi concedat dans privilegium, nisi privilegium, ad instar cuius datur, existat.

Dub. 2. quænam privilegia participari possunt per *Communicationem*? R. considerandum, an communicatio fiat absolute, & pariformiter, an solum limitate, & ex parte. Si hoc secundum, quantum communicetur ex privilegio prius concessio alteri, id desumendum est ex tenore privilegii cum tali limitatione concessi. Si primum, is, cui facta est talis communicatio, participat omnia privilegia & eodem modo, quæ, & quo modo defacto alter habet, vel habuit ille, cuius privilegia participantur. Excepi tamen debent 1. privilegia quæ post communicationem acquiruntur ab eo, cuius privilegia communicantur, nisi communicatio expressè extendatur etiam ad futura. König hic n. 12. cum aliis. 2. privilegia omnia extraordinaria, quæ Princeps non videtur in specie concessurus, ut ex Ant. de Butr. vol. 19. notat Fagnan. in c. iurum 11. h. in n. 24. 3. privilegia localia, ut quæ censentur ad certum locum restricta; itera illa, quæ ob certam, & specialem causam, seu respectum data sunt; aut quæ in eos, quibus sit communicatio, propter defectum certæ qualitatis non quadrant. Donat. Privil. Reg. p. 1. tr. 7. q. 14. §. 15.

Dub. 3. Si concedatur alicui Beneficium, Canonatus, Cathedra &c. his terminis *Concedo tibi, sicut habuit tuus antecessor*, an succedat ille non solum in ijs, quæ Jure Ordinario Beneficio, vel Canonatu annexa sunt, sed etiam in in privilegiis personalibus, si fortè illa habebat antecessor. Ratio dubitandi est, quia in privilegiis personalibus non datur successio, sed illa cum persona extinguuntur.

Sed dicendum, si modus concessionis novus sit, & antea non usitatus, credi debere, quod Princeps concedere voluerit Canonatum, & præbendam, non tantum cum his, quæ Jure ordinario ei erant annexa, sed etiam, quæ ex particulari privilegio eidem annexebantur; quia alias ille specialis modus, & forma concessionis frustra esset appositus. Et ita contra Barbof. in l. quia tale ff. solut. matr. n. 1. docet Suar. l. 2. de LL. c. 15. n. 11. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. §. 8. n. 5. qui ita decisum narrat in casu Cantoræ Compoffellanæ Ecclesiæ, quam Ludovicus Henriquez obtinuit simul cum alio quodam Canonica-

nicatu. Post hujus mortem frater ejus Antonius de Castro petit à Pontifice utramque præbendam, eo modo, quo frater ejus obtinuerat. Cùm annuisset Pontifex sub clausula, *Sicut prædecessor suus obtinuit*, dubitatum fuit, an vi istius clausulæ fuerit dispensatum tantum super utraque præbenda, an simul super Cantoria uni earum annexa, & decisum fuit secundum in favorem supplicantis.

86 *Ad rationem dubitandi dico*, per se loquendo quidem non dari successiorem in privilegijs personalibus, posse tamen voluntate Principis etiam ipsa transferri in Successorem; si enim de novo dare privilegium potest, cur non datum ad Successorem extendere?

87 Dub. 4. an, & qualis communicatio privilegiorum defacto detur inter Regulares? hoc pendere ex mente, & voluntate Pontificis.

Defacto Mendicantes per Bullam Leonis X. generalem inter se communicationem privilegiorum habent, & per alias Bullas etiam cum non Mendicantibus, ut videre est apud Tambur. *D. 17. q. 2. n. 8.* De non Mendicantibus videnda sunt specialia Decreta Pont.

88 Universim circa communicationem privilegiorum datam Ordinibus Religiosis notandum 1. non communicari privilegia unius Religionis alteri, si ex ejusmodi communicatione observantia Regularis labefactaretur, *Rodriq. tom. 1. Reg. q. 55. art. 2. Suar. l. 8. de LL. c. 17. n. 3. Palao tr. 3. D. 4. p. 2. S. 9. n. 2.* Ratio est, quia Pontifex per concessionem hujusmodi communicationum non intendit Religionem destrui, sed fovere. Hinc Privilegia Ordinum militarium habendi proprium, testandi &c. non communicantur cæteris non militariibus.

89 2. Ut privilegia, de quibus caveatur, ne alijs communicentur (sicut fit in Bulla Gregorii XIII. incipit *Satis*, *superque*, & in Bulla Gregorii XIV. quoad aliqua privilegia Societatis JESU) concessa per communicationem censeantur alijs, necessaria est specialis clausula, quæ deroget huic prohibitioni; alijs non censebuntur communicata, *Suar. l. cit. n. 8. Palao n. 3.*

90 3. Religiosi aliorum Ordinum, quibus communicantur privilegia Societatis JESU, privilegijs sibi communicatis uti possunt, quamvis per suos Præpositos non fuerint ipsis communicata; quia licet hoc non possint Religiosi Societatis per Bullam Gregorii XIII. incipit *Ad futurum*, restrictio tamen illa solùm adjecta est ob specialem modum, quem habet Societas in suo Regimine, & cons. non urget in Religiosis aliorum Ordinum, in quibus non est hic specialis modus. *Rodriq. q. 55. cit. art. 17. v. secundum dubium, Suar. n. 6.*

Palao *n. 4. Reiffenstuel hic n. 68. Excerptur*, nisi talis restrictio addatur ipsi privilegio ad coarctandum ejus favorem; hæ enim limitationes procul dubio communicantur alijs Ordinibus, cùm non communicent majorem favorem, quàm sit datus à principali concessione. *Herinx D. 4. de LL. q. 6. n. 28. Reiffenst. l. cit.*

4. Privilegia, gratiæ, & Indulgentiæ, concessa alicui Religioni in honorem aliquorum Sanctorum sui Ordinis, transferuntur ad omnes Religiones, quæ cum illa Religione in privilegijs communicant, hac proportione servata, ut sicut prima Religio in Festo e. g. sui Fundatoris proponere fidelibus Indulgentias potest, ita etiam cætera proponere Indulgentias similes possint in Festivitate suorum Fundatorum &c. hoc enim operatur illa communicatio privilegiorum, *Rodriq. l. cit. art. 20.* adducens Bullam Julii II. in quodam fuit declaratum, *Suar. n. 7. Palao n. 5.*

5. Communicantur tantum privilegia communia toti Ordini, stabilia, & quæ huic concessa non sunt ob rationem aliquam specialem. Hinc 1. privilegium concessum uni Religioso non communicatur alijs Religiosis; quia talia privilegia sunt personalia, & in alijs plerumque cessat ratio concessionis v. g. prærogativa meritorum, personæ habitas &c. *Reiffenstuel n. 60. 2.* non communicantur privilegia concessa aliquibus Ecclesijs ad tempus determinatum, ut sunt Indulgentiæ per tot, & tot annos concessa in honorem alicujus Sancti. *Ant. de S. Spir. Direct. Reg. tr. 1. tr. 1. sect. 3. n. 42. Donat. p. 1. tom. 1. D. 7. q. 14. § 15. Reiffenst. n. 61.* 3. id ipsum juxta *cit.* & alios DD. afferendum est de privilegijs, quæ concessa sunt ob aliquam specialem rationem, ut quando Indulgentia concessa est uni loco speciali, quia ibi est Imago B. V. Mariæ in magna veneratione fidelium, Et ob hanc causam communiter tenent DD. vix uno, vel altero excepto, Indulgentiæ Portiunculæ non communicantur Ecclesijs aliorum Ordinum præter Ordinem S. Francisci. Idem afferendum de Altaribus privilegiatis ob specialem rationem talis Altaris. *Reiffenstuel n. 62.*

6. Si communicationi addantur no va quædam privilegia, non propterea isdem gaudebit Religio, aut privatus, cujus privilegia communicata sunt; quia dari possunt secundo privilegiato sine respectu ad primum: unde ad hunc effectum necesse est, ut communicatio sit mutua; alijs tenebit Regula generalis, quod privilegia ultra personas, vel res expressas extendi non debeant, *Engl. hic n. 11.*

Queritur 3. an per Consuetudinem vel Præscriptionem acquiri privilegium possit? *R.* affirmative. Colligitur ex

6. *novi 13. junct. Gloss. V. consuetudinem de Judic. ubi Innoc. III. consuetudinem æquiparat privilegio: idem habetur can. conquestus 8. caus. 9. q. 3. & c. super quibusdam 26. §. preterea de V. S. & que teste Palao tr. 3. D. 4. p. 2. §. 5. n. 2. doctrina communis omnium. Probatur ratione: nam privilegium vel est contra Legem, vel præter Legem, primum acquiri potest per consuetudinem communem, & legitimè introductam; quia hæc abrogare Legem in totum potest, igitur multo magis ex parte illi derogare, seu specialem facultatem concedere aliquid agendi contra communem Legem.*

Alterum obtineri potest etiam per consuetudinem privatorum, seu præscriptionem legitimam; nam per ejusmodi consuetudinem, quæ inducitur viâ præscriptionis, acquiri potest Jurisdictio & duo simul 9. & ibi Gloss. V. consuetudo de Offic. Jud. Ordin. item jus exigendi Tributa, & Pedagia c. super quibusdam cit. & ibi Gloss. V. non extat memoria. cur non alia privilegia?

95 Neque ad hujusmodi consuetudinem, vel præscriptionem requiritur consensus Principis alius, quam qui datus est c. fin. de consuet. & l. de quibus 32. ff. de LL. Requiritur tamen certum tempus, in quo

designando non conveniunt DD. Aliqui immemorabile assignant: sed hi denotasse videntur tempus sufficiens universim; nam minori etiam tempore induci per consuetudinem, vel præscriptionem privilegia possunt: quod varium est pro qualitate rei præscribendæ, & illius, contra cujus Jura præscribitur. Contra Ecclesiam 40. annorum spatium privilegium, vel exemptio aliqua præscribi potest, contra privatos 30. imò contra hos aliquando sufficit decennium. Videantur ea, quæ dicta sunt ad Libr. 1. tit. 4. de Consuet. & ad Libr. 2. Tit. 26. de Prescript.

Dubium est, an, quando revocatur alicui privilegia, etiam revocentur ea, quæ consuetudine, vel præscriptione comparata sunt? ⁹⁶ negativè. Ita Salas D. 17. sect. 2. n. 22. Suar. l. 8. de LL. c. 7. n. 15. Bonac. D. 1. q. 3. p. 1. n. 3. Palao §. 5. cit. n. 3. Ratio est, quia licet etiam ipsa sint verè privilegia, quia tamen nomen privilegii communiter sumitur pro privilegio specialiter dato à Principe, idcirco ea, quæ consuetudine, vel præscriptione acquiruntur in materia odiosa, qualis est revocatio, hoc nomine venire non debent, sed solum tunc, quando sermo est de aliqua extensione favorabili.

§. IV.

De Privilegii Usu, Interpretatione, & Extensione.

S U M M A R I U M.

97. &c. *Utrum privilegiatus teneatur uti privilegio suo?*

100. &c. *Utrum possit illo uti contra alium pariter privilegiatum?*

106. &c. *In quo loco possit privilegiatus uti privilegio suo?*

114. &c. *Quam vim, & efficaciam in ordine ad usum privilegii habeant verba Ex certa scientia?*

117. &c. *Quenam Regule servande sint in Privilegiorum Interpretatione?*

124. *Quomodo interpretandum sit Privilegium merum favorem continens?*

125. &c. *Quomodo derogans Juri communi, aut consuetudini secundum, vel præter illud inducitur?*

127. *Quomodo illud, quod derogat Statuto, vel consuetudini speciali?*

128. &c. *Aut quod cedit in præjudicium tertii?*

130. *Quid sit Extensio Privilegii?*

131. &c. *An, & qualem privilegium, & quibus casibus, item ad quos possit extendi?*

141. &c. *Quid si eadem sit ratio quoad casus expressos, & non expressos?*

UT omnis potentia ad actum, ita privilegium ad usum potestatis, per id concessa ordinatur: in quo usu ne excedatur, sed sciatur, quid potestatis per privilegium datum sit, idcirco addendum, quomodo interpretandum, & extendendum sit privilegium. Hinc

97. ⁹⁷ *Quæritur 1. de Usu privilegii. Et quidem dubitatur, utrum privilegiatus teneatur uti privilegio suo? & distinguendo inter privilegium commune, & singulare, Privilegium communi tenetur uti*

quilibet, qui est de communitate, cui concessum est privilegium; quia si non uteretur, saltem pro illo actu, quo ipse non utitur, censeretur eidem renuntiare. atqui privilegio communi secundum dictam 62. renuntiare privatus non potest.

Contra *privato privilegio*, & quod ipsi privilegiato proprium, ac specialiter concessum est, per se loquendo nemo tenetur uti. Suar. l. 8. de LL. c. 23. n. 7. Palao tr. 3. D. 4. p. 7. n. 1. Sannig hic c. 2. n. 8. Pishing n. 25. Wietner n. 26. & sumitur ex

ex c. si de terra 6. b. tit. Ratio est, quia quod in favorem alicujus factum est, non debet in gravamen ejus retorqueri Reg. 6. 1. in 6. esset autem magnum gravamen, si privilegiatus teneretur uti privilegio suo, etiam contra voluntatem suam. ergo &c.

99 Dixi autem, per se loquendo: nam per accidens potest privilegiatus aliquando obligari ad privilegii sui usum; quia potest contingere, ut privilegium removeat obicem, quo remoto, privilegiatum deprehendit obligatio Juris communis: & sic fit in eo, qui privilegium habet audiendi Missam tempore Interdicti; nam hic die festo tenetur audire Missam ex præcepto Ecclesie, quod obligat omnes non impeditos. Suar. l. cit. n. 2. Palao n. 2. Wiestner n. 26. Ratio est, quia per privilegium fit licitum, quod antea non erat licitum, qua mutatione facta, præceptum Ecclesie obligat ad actum concessum per privilegium.

100 Dub. 2. utrum privilegiatus uti possit privilegio suo adversus alium pariter privilegiatum? Duobus modis dici possunt duo pariter privilegiati. 1. quia æqualia privilegia habent, & in re simili, ut si tu exemptus es à Decimis solvendis, & alter similiter exemptus. 2. respectivè, & cum mutua oppositione in ordine ad usum ejusdem privilegii, ita, ut si concurrant, sibi invicem opponantur, ut si exemptus es à solvendis Decimis, alter privilegium habeat percipiendi Decimas à quocunque, qui in territorio suo existit; item si tu habes privilegium, ne ob debita tua possis vinculis alligari, alter privilegium habeat comprehendendi quemcunque sibi debitorem.

101 Si primum, est affirmativa responsio, quod scilicet privilegiatus possit uti privilegio suo contra alium pariter privilegiatum. Covar. Reg. possessor. p. 2. §. 2. n. 4. Suar. l. 8. de LL. c. 23. n. 3. Palao tr. 3. D. 4. p. 8. n. 1. Zæf. bic n. 28. Pirhing n. 123. Wiestner n. 32. & sumitur ex l. fin. ff. ex quib. caus. major. junctâ Gloss. marg. ibid. ubi absens Reip. causâ restituendus dicitur contra alium pariter absentem Reip. causâ. Ratio est, quia in hoc casu nullius privilegium derogat alteri, neque per hoc, quod unus habeat simile privilegium, potest illud alter impedire ab usu.

102 Si secundum, videndum est, an unum ex his privilegijs sit generale, alterum speciale, vel an utrumque sit æquè generale, aut æquè speciale. Nam in primo casu præferendus est ille, qui habet privilegium speciale; quia species derogat generali Reg. 34. in 6. Covar. l. cit. Suar. n. 6. Palao n. 2. Haun. tom. 1. de J. & J. tr. 1. n. 186. Wiestner n. 32. cit. In secundo casu considerandum, an privilegia

illa sint inter se verè contraria, ita, ut non appareat via, quo modo in concordiam possint redigi, ut utrumque valere possit; an verò sint solum contraria quoad externam verborum speciem, quia unum cedit alteri, aut imbibitam conditionem habet, nisi altera pars exempta sit.

Si verè contraria inter se sint, præ-103 valebit id, quod fortius, scilicet antiquius, vel à potestate superiore concessum est. Suar. n. 6. Palao n. 2. Haun. n. 187. Wiestner n. 32. cit. Sic enim si unus Ordo Religiosus gaudeat privilegio prohibendi alterius ædificationem prope sua Monasteria inter certas cannas, id, quod antiquius, vel à Papa concessum est, prævalebit ei, quod recentius, aut ab Episcopo impetratum est, Rodriq. tom. 1. regul. q. 9. art. 11.

Si verò non verè, sed quoad speciem solum contraria sunt privilegia prævalebit id, quod magis est absolutum, illud autem, quod conditionem imbibitam habet, respectu prioris manebit suspensum. Et hinc 1. si una Ecclesia habeat privilegium non solvendi Decimas, altera exigendi, non potest hæc priorem cogere, ut Decimas sibi solvat; quia privilegium illius censetur conditionatum, nisi alter habeat exemptionem à Decimis persolvendis. 2. si unus privilegium habet, ut intra certum tempus cogi non possit ad solvendum debitum, alter verò, ut cogere quemlibet debitorem possit, non potest creditor contra ejusmodi debitorem uti privilegio suo; quia censetur ipsi permittâ coactio tantum illius, qui privilegio non est exemptus. 3. Si filiusf. mutuam accepit à Minore, non potest uti S. C. Macedoniano, quia magis habetur ratio ætatis, quam S. C. l. verum 11. §. fin. ff. de minor. & sic de cæteris.

Ex quo patet, quis sit sensus com-104 munis Regulæ, quâ dicitur, quod privilegiatus non possit uti privilegio suo contra alium privilegiatum; intelligendum enim hoc est sub conditione, si iste, adversus quem vult uti privilegio suo, habeat privilegium fortius, & magis absolutum.

Dub. 3. in quo loco possit privile-106 giatus uti privilegio suo? R. distinguendo, an concessum sit pro certo loco, & tempore, an verò absolute, & sine limitatione temporis, vel loci. Si primum, usus privilegii extra illum locum, vel tempus illicitus est. Palao tr. 3. D. 4. p. 6. n. 2. Ratio est, quia extendi non potest ultra intentionem concedentis, cum ex ejus voluntate totus valor privilegii pendeat. Colligi autem hoc debet vel ex verbis, quibus privilegium datum continetur, vel si hæc indifferentia sint, ex fine, & materia concessionis.

107 *Si secundum*, privilegium valet pro omni loco, & territorio concedentis; quia non est major ratio pro uno loco, quam pro altero, ergo ne inutile, aut ambiguum reddatur privilegium, pro omni loco intelligi debet. Accedit, quia si concedens privilegium illud voluisset pro aliquo determinato loco territorii sui non valere, debuisset locum illum exprimere in privilegio; igitur cum nullum expresse- rit, prudenter præsumitur concessisse pro omni loco, juxta Reg. 57. in 6, ibi. *Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio facienda.* Suar. l. 8. de LL. c. 26. n. 2. Bonacin. D. 1. q. 3. p. 5. n. 1. Palao l. cit. n. 1. Wiestner hic n. 29.

108 Ut verò privilegiatus uti privilegio, vel gratiâ sibi concessâ possit etiam extra territorium concedentis, videre debet an solum per ejusmodi gratiam tollatur inhabilitas, & impedimentum ad functiones, e. g. Irregularitas, Censura &c. an verò immediatè det potestatem aliquid agendi vel omittendi. *Si gratia solum tollit inhabilitatem, & impedimentum ad functiones*, is, cui concessa est gratia dispensans in ejusmodi impedimento, functiones has exercere potest ubilibet, etiam extra territorium dispensantis, e. g. dispensatus in Voto Castitatis ubilibet contrahere matrimonium, absolutus ab Irregularitate, & Censura, ubi vis suscipere Ordines &c. Palao l. cit. n. 3. post Sanch. l. 8. de matr. D. 31. n. 17.

109 *Si verò immediatè det potestatem aliquid agendi, vel omittendi*, attendendum est, an actus, vel omisio, ad quem privilegium, vel dispensatio datur, repugnet alicui Juri, actum illum, vel omisionem prohibenti, an verò nulli repugnet Juri. *Si nulli repugnat Juri*, potest privilegiatus uti privilegio suo; nam ab usu privilegii sui privilegiatus impediri non potest, nisi actus, ad quem exercendum privilegium datur, per Legem aliquam, quæ in loco, ubi ipse subsistit, prohibitus sit, ergo si nulla Lex hujusmodi prohibens ibi existat, non apparet, unde illicitus sit privilegii usus. Palao n. 4. *Excipitur*, nisi ad ejusmodi actum licitè, & validè exercendum requiratur facultas Principis, Episcopi, vel Parochi loci, per quem transit privilegiatus, uti est privilegium concionandi, celebrandi Missas, excipiendi Confessiones, populo publicè benedicendi &c. tunc enim absque istorum licentia privilegio suo uti privilegiatus non potest; quia concedens privilegium per hoc non censetur præjudicare velle juri alterius, sed ipsum potius privilegium censetur imbibitam habere conditionem, si Princeps, Episcopus, Parochus loci facultatem concedat. Haun. tom. 1. de J. & J. tr. 1. n. 184.

Si verò actus ille sit prohibitus ali- quo Jure, interest, an prohibitus sit Jure communi, an privato. *Si Jure communi prohibitus est*, videndum, an Dispensatio, vel privilegium datum sit generale pro tota Dioecesi, v. g. dispensando ad elum carniû in Quadragesima; vel utrum sit personale ob specialem, & personalem causam, quæ datur in ipso privilegiario. *Si primum*, uti privilegio isto privilegiatus extra territorium Episcopi dispensantis nequit in aliena Dioecesi, ubi Lex communis Ecclesiastica viget. Suar. c. 26. cit. n. 14. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 16. Pirhing hic n. 128. & certa omnium sententia. *Ratio est*, quia tale privilegium censetur locale, & ad hæzere loco, pro quo conceditur; conf. extra illum extendi non potest.

Si secundum, uti privilegio suo uti privilegiatus potest etiam extra territorium Episcopi concedentis. Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 6. Suar. c. 26. cit. n. 15. *Et seqq.* Salas D. 17. sect. 10. Sanch. l. 8. de Matr. D. 31. n. 17. Bonac. D. 1. q. 3. p. 6. n. 4. Palao p. 6. n. 6. Laym. c. 23. n. 16. Haun. n. 182. Pirhing n. 128. Wiestner n. 30. *Ratio est*, quia privilegium merè personale cohzret personæ, & ideo eam comitatur, quocumque perrexit. *Conf.* quia in Jure, seu Lege communi non dispensat Episcopus, nisi ex commissione Pontificis. Sed si Pontifex dispensaret, valeret Dispensatio, & privilegium pro omni loco, ergo etiam valet, quando dispensat Episcopus. Atque hinc si à tuo Episcopo accepisti privilegium comedendi carnes diebus prohibitis, potes illo uti etiam extra Dioecesin tui Episcopi. Potest tamen Episcopus illius loci eo casu à te petere manifestationem privilegii tui; sed si examinaverit, ritè que datum invenit, liberum tibi usum illius debet relinquere.

Quod si verò privilegium solum re- pugnet Legi, & Statuto speciali illius loci, quem transit privilegiatus, putat Palao n. 6. cit. non esse ibi licitum privilegii usum. Sed meliùs adhibetur distinctio; vel enim talis Lex, & Statutum concernit specialiter bonum commune illius loci, uti sunt, quæ præscribunt certam formam contractibus, prohibent usum certorum armorum &c. vel non. *Si prius*, privilegio suo contra tale Statutum, vel Legem specialem talis loci privilegiatus uti non potest; quia his Legibus, & Statutis obligantur etiam peregrini, neque superior, qui privilegium tale concessit, nisi simul sit superior illius, qui præest loco, quem privilegiarius transit, obligatione ista liberare eundem potest. Palao n. 6. cit.

Si posterius, per se loquendo, uti privilegio suo in tali loco privilegiarius potest, ut verius docent Azor, Layman, Pirhing l. cit. conf. si Episcopus e. g. det subdito suo

suo privilegium legendi Libros prohibitos, poterit iste vi hujus privilegii eos legere, etiamsi existat in aliena Diocesi, ubi talium Librorum lectio est speciali Lege prohibita.

Ratio est, quia privilegium dare est actus Jurisdictionis non coactivæ, sed voluntariæ, quæ potest exerceri, & habere effectum etiam extra territorium concedentis, præsertim si careat publica solennitate.

Conf. nam si peregrinus, qui ab Episcopo suo habet privilegium legendi Libros prohibitos, non posset illos legere extra territorium Episcopi concedentis, prohiberetur ab hoc vel lege communi vetante lectionem talium Librorum, vel speciali, & propria illius Diocesis, quam transit non prima; quia in hoc, ut ponitur, cum ipso jam est dispensatum. non secunda; quia hac non tenetur, cum Jurisdictioni illius Episcopi, cujus territorium transit, non sit subiectus.

Imò si actus, ad quem privilegium datur, sit prohibitus tantum lege speciali loci, quem transit peregrinus, ad eum actum ibi exercendum non opus est privilegio; quia peregrini non obligantur legibus loci, per quem transeunt, juxta dict. *Lib. 1. Tit. 2. n. 42.* Ad didi per se loquendo; quia per accidens ob scandalum, & alia incommoda sæpe etiam peregrini tenentur observare Leges loci, per quem transeunt, prout dictum est *n. 42. cit.*

114 Dub. 4. quam vim, & efficaciam in ordine ad usum privilegii habeant verba *Ex certa scientia*, quæ sæpe in confirmatione privilegiorum adduntur? *y.* confirmationem ejusmodi habere vim, & efficaciam renovandi privilegium, si fortè usu, vel aliâ viâ amissum fuisset. Ita Tusch. *V. confirmatio ex certa scientia per tot.* Suar. *l. 8. de LL. c. 18. n. 12.* Palao *tr. 3. D. 4. p. 2. §. 10. n. 3.* Vel enim Princeps confirmans sic privilegium cognoscit defectum, & nullitatem privilegii confirmandi, & tamen illud confirmat; & tunc ne frustra videatur agere, talis confirmatio censeri debet æquivalere novæ concessioni: vel nullitatem privilegii non cognovit; & adhuc censendus est vim dare privilegio, ne cogamur dicere, inutiliter ipsum addidisse ea verba *Ex certa scientia*.

115 Dux tamen faciendæ sunt Exceptiones, in quibus privilegia, his verbis additis, non confirmantur. 1. enim excipiuntur privilegia subreptitia; quia hæc nulla sunt. Princeps autem vult confirmare jam concessa, Abb. *in c. inter dilectos de fid. instrum. n. 8.* Felin. *ibid. n. 6. §. in c. 2. de Rescript. n. 42.* Suar. *l. 8. cit. c. 19. n. 3.* Palao *n. 4. adv. 1.* 2. ea, quæ Generali Concilio revocata sunt; quia non præsumitur Princeps velle Legi, à Concilio stabilitæ, derogare ob concessionem

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

ita generaliter factam: quod enim multorum consensu stabilitum est, majori auctoritate est firmatum; ac proinde majori, & speciali revocatione indiget. Rodri. *tom. 1. Regul. q. 8. art. 10. in med.* Suar. *l. cit. n. 5.* Palao *advert. 2.*

Quodsi privilegium aliunde sit re-116 vocatum, & verba *Ex certa scientia* non addantur, non censetur confirmatum, nisi tenor privilegii jam revocati inferatur confirmationi; tunc enim confirmatum censeri debet, non obstante revocatione aut renuntiatione, ipsius privilegiati. Palao *n. 5.* & ratio est, quia tenor privilegii, inferatur confirmationi, æquivalet verbis *Ex certa scientia*.

Quæritur 2. quænam Regulæ ser-117 vandæ sint in Privilegiorum Interpretatione? *y.* plures, exque admodum utiles, afferuntur à DD. 1. si privilegium feratur verbis claris, & intentionem concedentis sufficienter exprimant, interpretatione non indiget, sed tenor, & forma privilegii inspicienda, & observanda est, prout statuitur *c. porro 7. h. tit.* Ratio est, quia interpretatio est ad investigandam voluntatem concedentis, quæ si ex verbis ipsis apparet, frustra per interpretationem quaeritur. Intellige, nisi manifestæ sint conjecturæ, quod in forma privilegii aliud foverent verba, quàm mens concedentis intenderit; tunc enim menti potius, quàm verbis inharendum est. Sylv. *V. Privilegium q. 3.* Suar. *l. 8. de LL. c. 28. n. 9.* Palao *tr. 3. D. 4. p. 9. n. 1.* Haun. *tom. 1. de J. & J. tr. 1. n. 188.* Pirhing *hic n. 17.* quia & habetur *c. in his 15. de V. S. non intentio verbis, sed verba intentioni debent deservire.*

2. Si in forma privilegii adhibean-118 tur verba indifferentia, obscura, & incerta, attendenda 1. est Supplicatio; nam Princeps precibus sibi factis se accommodare consuevit *c. inter dilectos 6. §. ceterum de fid. Instrum.* 2. initium ipsius Indulti; quia juxta illud cætera solent adjungi *l. fin. ff. de Hered. instit.* 3. materia, circa quam versatur privilegium, quia ex re, & materia subiecta optimè intentio principis investigatur. 4. ipsum genus privilegii, an favorabile, vel odiosum sit, an contra Jus, vel solum præter Jus; nam ex hoc, ut ex dicendis patebit, maxima ex parte privilegii interpretatio pendet. 5. Spectari potest aliud simile privilegium, & ex illo interpretatio sumi.

3. Si adhuc res dubia est, & peri-119 culum in mora, licebit uti, quod secundum prudentiam visum fuerit pro loco, & tempore convenire. Si verò dilationem res patiat, consuli debet Princeps, Sylv. *V. Privilegium q. 3.* Palao *p. 9. cit. n. 1.* Pirhing *n. 16.* Sannig *c. 2. n. 3.* & apud hos

hos Salas, Suar. Bonacin. Notant tamen hic DD. solum Pontificem, & nullum alium inferiorem Judicem de dubiis, ortis circa privilegia ab Apostolica Sede concessa, posse cognoscere. Habetur c. cum venissent 12. de Judic. Ratio est, quia ejusdem est interpretari Legem, & Privilegium, cujus est concedere; nam & privilegium, ut n. 2. dictum est, Lex quaedam privata est.

120 4. In interpretatione Privilegii servanda est verborum proprietates, quantum fieri potest, Salas D. 17. sect. 2. n. 47. § 49. Suar. c. 28. cit. n. 3. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 7. Palao p. 9. cit. n. 3. Haun. n. 188. cit. Pirh. n. 29. Reiffenst. n. 104. Ratio est, quia etiam Leges secundum propriam verborum significationem, & acceptionem intelligenda, & observanda sunt, ergo & privilegia, quae, ut paulo antea, & saepius dixi, sunt quaedam privatae Leges. Conf. quia si ad improprias significationes liceret recurrere, nihil in privilegiis esset firmum, quod non facile eludi posset. Dixi, quantum fieri potest; excipitur enim 1. si necessitas contrarium suadeat; quia ipsum Jus praecipit privilegia ita interpretari, ut non iniusta sint, aut inutilia, & frustra data, Suar. l. cit. n. 15. 2. si ex aliis conjecturis verosimilius praesumi possit Principem velle, ut verba Privilegii accipiantur in significatione impropria. Suar. n. 3. § 9. 3. si privilegium Juri alieno deroget, & alteri praesudiciale sit; tunc enim, nisi constet, quod Princeps huic derogare noluerit, verba potius improprie accipienda, & explicanda sunt, quam per illud laedatur Jus tertii. Suar. n. 3. § 10.

121 5. Proprietates verborum, secundum quam interpretanda sunt privilegia, desumenda est ex usitata significatione, vel usu communi, vel secundum Jus privilegio proportionatum, nempe ut, si sit Privilegium Principis Saecularis, secundum Jus Civile; si Pontificum, secundum Jus Canonicum interpretatio fiat. Sylv. V. privilegii q. 3. Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 2. Suar. c. 28. n. 16. Palao p. 9. n. 3. Pirhing n. 25. Reiffenst. n. 105. Et sic intelligentia sunt Regulae, quae passim traduntur a DD. v. g. quod privilegia non plus operentur, quam verba expriment, sumptim in ea significatione, quam juxta stylium cuiusque Curiae habent. Item Privilegium merè favorabile extendendum est, privilegium verò odiosum restringendum, ut quam minimum operetur, nempe, ut dixi, secundum proprietatem verborum, & usum, quem habent in Curia. Suar. n. 17. Pirh. n. 25. Reiffenst. n. 106.

122 6. Nunquam facienda est interpretatio Privilegii ita strictè, ut privilegium reddat inutile, & inefficax, Sylv. q. 3. cit.

Suar. c. 28. n. 3. Palao n. 4. Haun. n. 188. Pirhing n. 28. Reiffenst. n. 101. Procedique hoc, quantumvis aliis grave videatur, & odiosum, nisi etiam sit iniustum. Sumitur ex c. in his 30. b. tit. & l. non dubium 5. C. de LL. Ratio est, quia inutile, & frustraneam actionem efficere non decet Principem. cum igitur privilegium tendat ad aliquid concedendum privilegiato, quod aliis ipsi non liceret, sequitur semper ita interpretandum esse privilegium, quantum fieri potest, ut effectum hunc operetur, & neque contenti esse debemus, ut confirmet, quod aliis privilegiato jam licebat, nisi ad hoc cogat manifesta ratio. Atque hinc fit, privilegium, & dispensationem quamvis etiam odiosam, extendendam ad ea, quae illius usui necessariò sunt connexa, & sine quibus effectum habere non posset: & ratio est, quia dans formam, dat consequenter etiam ea, quae ad illam requiruntur.

7. Denique interpretandum est privilegium, ut non sit onerosum privilegiato, sive ut aliquid potius tribuat, quam auferat, juxta Reg. 61. in 6. ibi, Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. Hinc probabiliter concedunt multi, quod ob privilegium Exemptionis non impediatur Regularis, quo minus ipsi cum Praelato contentu subicere se possint Episcopo, ut ab eo absolvantur à peccatis & Censuris, vel dispensentur cum eis in Voto, Juramento, Irregularitate &c. casu quo Episcopus, non verò Praelatus tali facultate ex privilegio est praeditus. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 7. & apud hunc Henric. Avil. Mohr. Item multò magis dicendum est, si manifestò appareat, quod Praelatus Ordinis consensus subditio irrationabiliter neget, cum non videatur esse mens Pontificis, Exemptionis privilegium ad talem casum extendere, quo cedere in animam perniciosum illud posset. His Regulis positis, facile solvi debent reliqua de Privilegiorum interpretatione possunt.

123 Dub. 1. quomodo interpretandum sit Privilegium, quod merum favorem continet, & nec Juri communi derogat, nec in praesudicium alicujus tertii cedit? 7. esse latè interpretandum. Ita Sylv. V. privilegii q. 3. Suar. l. 8. de LL. c. 27. n. 3. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 5. Palao tr. 3. D. 4. p. 10. n. 2. Haunold. tom. 1. del. § 1. tr. 1. n. 189. Pirhing hic n. 13. Wiefner ibid. n. 33. Ratio est, quia sunt primum beneficium Principis, & purus favor, & gratia, atque beneficium, gratia, & favor Principis latam interpretationem habet juxta Reg. odia 15. in 6. imò latissimam juxta eolm 16. de V. s. ibi, Cum beneficia Principum sint interpretanda largissimè, & c. quia cur-

ca 22. h. tit. ibi, cum -- in beneficijs plenissima sit interpretatio adhibenda; & l. beneficium 3. ff. de Const. Princip. ibi, Beneficium Imperatoris -- quam plenissime interpretari debemus. Et hoc verum est etiam, quando ampla interpretatio cedit in præjudicium concedentis privilegium, quia circa cit. ubi Glossa addit rationem, Ne excogitata fraude suæ obviet liberalitati.

115 Dub. 2. quomodo interpretandum sit Privilegium Juri communi vel consuetudini, secundum, aut præter istud introducta derogans? R. regulariter esse strictæ interpretationis. Ita Syll. V. privilegium q. 3. Suar. l. 8. de LL. c. 27. n. 5. Sanch. l. 8. de matr. D. 1. n. 1. § 5. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 5. Palao tr. 3. D. 4. p. 10. n. 2. Haun. tom. 1. de l. § 1. tr. 1. n. 200. Pirhing hic n. 14. Sannig c. 2. n. 3. Wiestner n. 37. & apud hos Abb. Sal. Bonacin. &c. Colligitur ex c. porro 7. c. sanè 9. h. tit. & c. cum dilectus 8. de consuet. Ratio est, quia Jus commune, & ejusmodi consuetudo, hoc ipso, quod ob bonum, & utilitatem publicam introductum sit, favorabile, & quidquid ei derogat, odiosum, ac proinde juxta Reg. odia 15. in 6. restringendum est.

126 Addidi regulariter; nam excipi 1. debet privilegium, quod concessum est in favorem Religionis, & causæ piæ; hoc enim, etsi aliquo modo deroget Juri communi latè est interpretandum; nam summa est ratio, quæ pro Religione facit, ut ait Papinianus l. sunt persona 43. fin. ff. de relig. § sumpt. funer. Suar. l. cit. n. 7. Laym. n. 5. Palao n. 5. Haun. n. 201. Wiestner n. 36. Hinc latè interpretandum est privilegium, quo eximuntur Clerici à Jurisdictione Principum Sæcularium, & Regulares à Jurisdictione Episcoporum.

2. privilegium cedens in bonum commune Reip. quæ sunt privilegia militum, & his similia, Suar. Pal. Haun. l. cit. Ratio est, quia favor, his personis concessus, allicit plures ad hujusmodi arduas functiones, & sic compensatur sufficienter vulneratio Juris communis, quæ fit per privilegii extensionem.

3. privilegium motu proprio, & ex certa scientia concessum arg. c. si motu 23. de Preb. in 6. Suar. n. 8. Laym. n. 5. Palao n. 7. Haun. n. 203. Pirhing n. 14. Wiestner n. 36. quia sic concessum est singularis favor, & beneficium Principis, ac proinde ob ejus honorem latam interpretationem accipit.

4. privilegia inferta Corpori Juris communis, ut sunt multa privilegia, in perpetuum concessa Ecclesijs, Clericis, ac Religiosis; talia enim propriè non censentur esse contra Jus commune, cum eo ipso, quod istius Corpore claudantur, pars Juris communis, & istius instar favorabilia sint. Suar. n. 8. fin. Laym. n. 5. Palao n. 8. Schmalzgrueber L. V. T. II.

lao n. 6. Haun. num. 202. Pirhing n. 14. Wiestner n. 37.

Dub. 3. quomodo interpretandum sit privilegium, quod derogat statuto, vel consuetudini speciali, aut cedit in præjudicium tertii, ejusque juri jam quæsito derogat? R. ad 1. probabilis non debere extendi, modò tale statutum, vel consuetudo non contrarietur Juri communi. Suar. l. 8. de LL. c. 28. n. 16. Bonac. D. 1. q. 3. p. 7. § 1. n. 8. Palao tr. 3. D. 4. p. 10. n. 4. licet contrarium teneant Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 2. Salas D. 17. sed. 8. n. 52. Ratio clara est, quia statutum, & consuetudo est instar Juris communis, ergo præferendum est Juri speciali privilegii.

Ad 2. dico, tale privilegium, quod cedit in notabile præjudicium tertii, & huic jus quæsitum aufert, vel diminuit, esse restringendum, quantum patitur proprietas verborum. Abb. in c. certificari 9. de sepult. n. 9. Sanch. l. 8. de matr. D. 7. n. 6. Suar. c. 27. n. 9. & c. 28. n. 10. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 6. Palao p. 10. cit. n. 8. Haun. tom. 1. tr. 1. n. 203. Sannig hic c. 2. n. 3. Pirhing n. 15. Wiestner n. 34. Ratio est, quia Papa, vel Princeps privilegium concedens non præsumitur velle derogare, vel tollere jus alteri quæsitum, nisi hoc exprimat arg. c. licet 12. de offic. Ord. c. ex tuarum 5. de auct. & us. pall. § l. nec avus 4. c. de emancip. liber.

Procedit hoc, etsi tale privilegium derogans Juri alterius, concessum sit motu proprio; quia licet Princeps ex gravi causa, & ob urgentem necessitatem possit alicui auferre jus suum, non tamen faciliè præsumi debet idipsum velle, cum jus positivum, & naturale postulet, ut cuique suum jus illæsum fervetur, nisi publica utilitas, aut necessitas aliud postulet. Suar. c. 27. cit. n. 9.

Eadem ratio est, si beneficium scandali, aut litium occasionem præbeat; nam eatenus odiosum censi debet arg. c. quod dilecto 3. fin. de consang. & affin. Laym. n. 6. cit.

Quomodo verò interpretanda sint Dispensationes, & privilegia, seu facultates dispensandi, dictum est Libr. 1. Tit. 2. n. 30. & 31.

Quæritur 3. an privilegium patia Extensionem? Antequam respondeam, noto, magnam esse differentiam inter Interpretationem hætenus explicatam, & inrer Extensionem privilegii; nam interpretatio est de mente Legislatoris, prout hæc per verba ambigua significatur; cum enim hæc sæpe latiore, sæpe strictiore significationem habeant, hinc contingit, ut quandoque strictius, G 2

Quan

quandoque latius privilegia interpretemur. Contrà *Extensio* privilegii tunc fieret, quando constaret quidem, Legislatorem privilegia concedentem per verba privilegii non intendisse alias personas, vel casus eximere, quàm quæ personæ, & casus per verba privilegii clarè exprimuntur, quia tamen similis casus, & ratio esset, privilegium sic concessum etiam ad istum porrigeretur. His notatis

131. Dub. 1. an, & quale privilegium, & quibus casibus, item ad quos possit extendi? R. cum distinctione: si privilegium odiosum sit, extendi illud non debet, nec potest; quia odia sunt restringenda *reg. odia 15, in 6.* Si favorabile sit, extendi potest ad personas, & casus virtualiter saltem in privilegii formâ comprehensos. Sed hæc non est vera *extensio*, qualem *n. præc.* descripsi, sed tantum Interpretatio *Comprehensiva*. Ita communiter omnes DD. qui proinde varias inde Illationes faciunt. Nam

132. 1. Privilegium concessum Religiosis, etiam sub nomine masculino, extendi debet etiam ad fœminas Religiosas ejusdem Ordinis, modò hæc privilegii capaces sint. *Rodrig. tom. 1. regul. q. 13. n. 22. Suar. l. 8. de LL c. 10. n. 7. Bonac. D. 1. q. 3. p. 7. §. 2. n. 2. Palao tr. 3. D. 4. p. 12. n. 1.* Ratio est, quia in illo privilegio jam satis exprimuntur, cum ibi potius attendatur qualitas, quàm sexus. *Excipitur*, nisi in privilegio adderetur *Viris Religiosis*; tunc enim ad fœminas non extenderetur, ut DD. *citt.* notant nec immeritò; nam ea additione censerentur debent fœminæ potius exclusæ, quàm inclusæ in privilegio.

133. 2. Privilegium concessum Filiis potest extendi etiam ad fœminas. *Suar. Bonac. Palao l. citt.* quia nomine *Filij* etiam Filia intelligendæ sunt *l. cognoscere 56. l. filii 84. l. justa 201. ff. de V. S.* Contrarium tenet *Pirhing bic n. 23.* & apud hunc *Joan. Monach. in c. auctoritate 4. in addit. b. tit. in 6.* eò quòd in privilegiis masculinum non concipiat fœmininum, & filia in propria & stricta significatione *Filij* nomine non veniat. Quod ego intellexerò, cum privilegium odiosum est, vel cum dicitur, *Filiis Masculinis*; tunc enim fœminæ excludi debent, juxta DD. *citt.*

134. 3. Privilegium, concessum fratribus, etiam commune est fororibus, nisi aliunde appareat restrictio; quia sub nomine *Fratrum* etiam Sorores intelligendæ veniunt *l. tres fratres 35. ff. de pact. & l. Lucius 93. §. questum 3. ff. de Legat. 3. Tiraquell. l. 1. de retract. lignag. §. 1. gloss. 9. n. 200. Suar. n. 7. Bonac. n. 4. Palao n. 1. cit.*

4. Non tamen privilegium concessum filiis etiam extendendum est ad Nepotes. *Rebuff. in l. liberorum 220. ff. de V. S. Barbof. in l. maritum n. 80. ff. solut. Matr.* Ratio est, quia etsi benigna Juris interpretatione *Filiorum* sæpe etiam nepotes veniant *l. justa cit.* regulariter tamen, & juxta verborum proprietatem non continentur *§. fin. Inst. qui testam. tutor. dar. l. quid sit nepotes 6. ff. de testam. tutel.* Unde aliter de mente concedentis constare debet, ut etiam ad istos privilegium extendi possit; aliàs procedet *Regula communis*, quòd privilegia personalia non egrediantur personas, ad quas dirigitur, nec extendantur ultra verborum proprietatem. *Suar. c. 11. n. 6. Palao n. 1. cit.*

5. Nec socius privilegiati gaudet privilegio socii, nisi huic privilegium aut inutile, aut grave fieret, si socius eo uti non posset *arg. c. quidam 32. h. tit. Abb. in c. 10. de Judicis n. 1. Sylv. V. privilegium q. 6. Suar. c. 11. cit. n. 7. & 8. Pirhing bic n. 23. Reiffenstuel ib. n. 101.* Dixi, nisi inutile, aut grave fieret. Hinc si quis ob debilitatem oculorum privilegium habeat unâ, vel alterâ horâ post prandium recitandi Matutinum pro crastino, posset illud etiam cum eo recitare Socius, nec tenebitur hic dein repetere: & ratio est, quia intelligitur datum eo modo, quo communiter recitari potest, & solet, potest autem recitari cum socio, quem tamen non faciliè inveniret sic privilegiatus, si socius sic recitando non etiam ipse satisfaceret, ne igitur cum magno suo incommodo cogatur solus recitare, aut privilegium fiat inutile, dicendum est, hoc casu illud etiam extendi ad Socium.

Dub. 2. an privilegium extendi possit etiam ad personas non expressas in forma privilegii? Ratio dubitandi est 1. quia privilegium celebrandi tempore Interdicti, concessum Sacerdoti, extenditur etiam ad ministrum, & privilegium audiendi Sacrum eodem tempore Interdicti, concessum domino, communicatur etiam ejusdem servis. *c. licet 11. V. cum conceditur b. tit. in 6.* at nec minister sub nomine Sacerdotis, nec Servi sub nomine Domini exprimuntur, ergo privilegium extendi potest ad alias personas non expressas. 2. eodem modo privilegium Nobilitatis concessum marito extenditur ad uxorem, & concessum Patri ad filios. *l. fœmine 8. ff. de Senator. & l. si ut propositis 1. c. de Dignit. sed æquè parum filius sub nomine Patris, aut uxor sub nomine mariti expressa censetur, quàm sub nomine Domini Servus, aut sub nomine Sacerdotis minister venit, ergo &c.* 3. quod uni conceditur, aliis denegari non debet *can. fin. §. si igitur dist. 5.*

Sed

138 Sed his non obstantibus, dicendum non extendi, nisi ad personas vel formaliter, vel virtualiter saltem expressas in privilegio. Ita Rodriq. tom. 1. Reg. q. 13. art. 22. Suar. c. 8. de LL. c. 10. n. 5. & c. 28. n. 11. Bonac. D. 1. q. 3. p. 7. §. 2. n. 2. Palao tr. 3. D. 4. p. 12. n. 1. Haun. tom. 1. de q. §. 7. tr. 1. n. 206. Pirhing hic n. 20. Sannig c. 2. n. 4. Wiefeln n. 39. Reiffenstuel n. 98. & apud hos Everh. Leg. arg. loc. à Speciali n. 1. Bald. in c. inter ceteras 4. de Rescript. n. 9. Berojus in c. 1. de Probat. n. 20. Fagn. in c. quia nonnulli h. tit. n. 2. §. 25. sumitur ex c. sanè 9. h. tit.

139 Ratio est 1. quia tota efficacia privilegii pendet ex intentione concedentis, quæ intentio significatur verbis, ergo ultra expressionem verborum non debet fieri extensio: & hinc est, quod communiter dicitur, *Privilegia valere tantum, quantum sonant.* 2. quia quæ per privilegium conceduntur, non debent trahi ab aliis auctoritate, vel potius temeritate propria in exemplum; non enim, quod uni sigillatim conceditur, statim omnibus convenit, prout habetur can. hinc est 39. caus. 16. q. 1. ubi Gloss. V. sigillatim ait, quod privilegium concessum uni non extendatur ad alios, & privilegia singulorum communem Legem facere non possunt. 3. privilegium est jus singulare, & sequitur personam privilegiatam, cùmque illa extinguitur, & propterea ab una persona non transit ad aliam, juxta reg. in omnibus 68. ff. & reg. privilegium 7. in 6. Abb. in c. sanè cit. n. 1.

140 Neque aliud probant Argumenta contraria. Ad 1. dico, ibi relictos jam esse virtualiter expressos in privilegio; nam privilegium concedens interdicit concedere commodum ejus usum, & cons. concedere censetur omnia, quæ vel ex præcepto, vel ex consuetudine annexa sunt usui talis privilegii, atqui ex præcepto Ecclesiæ connexum est, ut Sacerdos non celebret sine ministro, & ex consuetudine, ut dominus non audiat Sacrum sine famulorum comitatu, ergo &c. Ad 2. nobilitas illa, quam maritus, aut pater ex officio, habet solum tandiu, quamdiu officio illo fungitur, ad uxorem, & filios non transmittitur: sed solum illa, quæ marito, vel patri conceditur in perpetuum; hæc autem ad uxorem, & filios transit, non ex privilegio, quo maritus, & pater nobilitantur sed, ex Juris dispositione per l. cit. unde potius confirmatur nostra sententia; nam exceptio firmat Regulam in casibus non exceptis.

141 Dub. 3. an privilegium ad casus, loca, & personas, in privilegii forma non

expressas, extendatur saltem tunc, quando similis, vel efficacior pro his est ratio? Videtur extendi sic posse. Nam 1. id videtur pluribus exemplis constare; sic enim privilegium concessum ad dispensandum in Votis extenditur etiam ad jurata; & qui dispensare potest in Votis, potest etiam illa commutare; qui testamentum potest concedere, potest etiam facere Codicillum, & donare mortis causa; item Clericus, qui ex privilegio percipere potest fructus Beneficii sui, dum absens est causa audiendi Theologiam, eosdem percipere potest etiam, cùm audit Jus Pontificium &c. 2. Leges ob similitudinem rationis extendi possunt. ergo etiam privilegia, quæ sunt Leges privatae. 3. ipse Pontifex, æquitatis similitudine provocatus, c. cum dilectæ 4. de cons. util. & inutil. extensionem privilegiorum fecit. 4. c. ex parte 27. de Decim. privilegium percipiendi Decimas de laboribus terræ Parochiarum suarum concessum Religiosis extenditur ad Novalia, ex ratione; quia, ut ibi Pontifex loquitur, ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur. 5. c. per venerabilem 13. pr. qui pr. qui fil. legit. Pontifex probat, dispensationem illegitimo concessam ad actus Spirituales etiam extendi ad temporales; quia quod in majori conceditur, licitum esse videtur & in minori.

Ob, aliqua ex his Argumentis, 142 Sanch. l. 8. de Matr. D. 1. n. 33. & seqq. admittit, in favorabilibus admitti Argumentum à majori, saltem quando casus, in quo dispensatur, rationem expressam concessionis continet. Liberalior adhuc est Emm. Sà V. gratia n. 18. ubi absolute dicit, privilegia extendi ad actus similes. Sed non est discedendum à communi Sententia, quam expressè tenent Salas D. 20. de LL. sect. 11. n. 110. Suar. l. 8. de LL. c. 28. n. 11. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 7. Bonac. D. 1. q. 3. p. 7. §. 1. n. 15. & §. 2. n. 11. & 12. Palao tr. 3. D. 4. p. 13. n. 1. Haun. tom. 1. tr. 1. n. 206. Sannig hic c. 2. n. 4. Pirhing n. 20. Reiffenst. n. 98.

Ratio est manifesta; quia tota efficacia privilegii non ex ratione, sed ex voluntate concedentis, per verba privilegii concessi significatâ, pendet. igitur licet fortasse eadem sit utrobique ratio, si tamen verba casum, vel personam similem non comprehendant, ad illos privilegium extendi non debet. Conf. 1. nam privilegium est Lex quædam privata, quam Princeps alicui concedit ob specialem rationem, ergo etiam si eadem, vel etiam efficacior ratio sit in alio, non propterea inferri potest, Principem illi concessisse

privilegium, sed solum, quod dignus sit privilegio. *Conf. 2.* si ob similitudinem rationis liceret extendere privilegia, nihil esset in privilegiis firmum, & plures frui privilegio possent, quam Princeps intenderet.

144. Et hæ rationes probant non tantum in odiosis, ubi jus ipsum jubet restrictionem, sed etiam in favorabilibus: imò etiam si sit causa pia; alioquin privilegia, concessa uni Religioni, possent extendi ad aliam æqualem, vel strictiorem, ob solam paritatem rationis: quod est falsum, cum nemo possit talem extensionem facere, nisi Papa communicationem privilegiorum concesserit. *Neque obstat*, quod ratio in his expressa reperitur etiam in aliis personis, vel casibus; quia si hoc sufficeret ad privilegii extensionem, sequeretur, quod casu, quo dispensatum est cum Titio ad plura Beneficia ob ejus merita, hoc ipso etiam dispensatum esset cum Cajo, habente similia, vel majora merita.

145. Neque contrarium efficaciter probant Rationes, & Argumenta n. 141, alia. *Ad 1.* ibi non fit extensio privilegii proprie dicta, & n. 130. descripta, sed potius Interpretatio, qua declarantur facultates istæ contentæ in verbis privilegii, servatâ adhuc propriâ verborum significatione; nam sub facultate dispensandi in Votis continetur etiam facultas ea commutan-

di, & sub licentia testandi comprehenditur facultas condendi Codicillos, & donandi mortis causâ tanquam accessorium sub principali. *Ad 2.* nunquam Lex extenditur ad casum non comprehensum Legge: si verò juxta casum decisum in Legge alius à Judice decidatur ob similem rationem, id non ex necessitate fit, sed ex quadam æquitate, & convenientia. *Ad 3.* extensio ibi facta est voluntate Pontificis, non tam declarando, quam constituendo novum Jus: secus est de personis privatis, quæ privilegiis utuntur; nam istæ hujusmodi extensionem privata auctoritate non possunt facere. *Ad 4.* eo textu non fit extensio de uno casu ad alium, sed declaratur, quod privilegium, Abbati concessum ad percipiendas Decimas, se etiam extendat ad Novalia. *Ad 5.* Discursus ille, ut notat Haun. l. cit. n. 207. non est Pontificis, sed supplicantis, & in Rescripto solum refertur per modum causæ dubitandi, ut patet legenti. Deinde in illo discursu non dicitur, quod potestas legitimandi ad Spiritualia ob rationis paritatem extendi possit ad legitimandum quoad temporalia; sed potius, quod per interpretationem una, & minor sit inclusa in altera, in qua eminenter continetur, sicut in privilegio dispensandi in Votis diximus contineri potestatem, ea commutandi.

§. V.

De Privilegiorum Amissione.

S U M M A R I U M.

146. Modi, quibus Privilegia amittuntur.
147. &c. Quomodo amittantur interitu sub-
jecti, cui illa inhaerent?
150. &c. An finiantur etiam morte conce-
dentis?
155. &c. Quibus casibus?
159. &c. An, & quomodo cessent lapsu
temporis?
166. &c. Et cessatione causæ, ob quam concessa
sunt?
176. Quot modis renuntiare privilegio possit?
177. &c. An amittatur etiam per Renuntiatio-
nem expressam?

180. &c. Requisita, ut per istam amit-
tatur?
183. &c. An, & quando Prelatus cum Ca-
pitulo renuntiare privilegio possit?
186. &c. An privilegium tollatur per non
usum?
189. &c. Quænam privilegia sic tollantur?
191. &c. Requisita, ut sic tollantur?
193. &c. Quando privilegium amittatur usu,
aut actu contrario?
197. &c. Quomodo per absum?
202. &c. Referuntur diversi excessus Privile-
giatorum in usu privilegiorum suorum.

146. O CTO præcipuè modis amitti Privilegia possunt. 1. pereunte, vel destructo ipsorum subjecto, cui inhaerent *Reg. in omnibus 68. ff. & Reg. privilegiorum 7. in 6.* 2. lapsu temporis, pro quo concessum est *arg. c. de causis 4. de Offic. Deleg. & l. quoties 2. C. de Precib. Imper. offer.* 3. cessante causâ *c. cum cessante 60. de Appell.* 4. libera renuntiatione

ipsius privilegiati *c. si terra 6. fin. b. tit. 5. non usu arg. l. nundinis 1. C. de nundin. 6. usu, vel actu contrario. DD. in c. cum accessissent de Const. c. si de terra cit. & c. accedentibus 15. b. tit. 7. abusu can. ubi ista 7. dist. 74. can. privilegium 63. caus. 11. q. 3. c. tuarum 11. 7. verum, c. ut privilegia 24. pr. &c. b. tit. 8. denique revocatione concedentis. Wiefin. Quæ-
b. n. 58.*

347 **Quæritur 1.** quomodo privilegia amittantur interitu subiecti, scilicet personæ, aut rei privilegiatæ? **¶** cum distinctione: Vel enim privilegium est personale; & tunc cum persona extinguitur; vel est reale; & tunc manet, manente re, ea intereunte, & ipsum interit. **Ratio primi membri est,** quia privilegium personale coheret personæ, eamque sequitur. **Reg. in omnibus 68. ff. & Reg. privilegium 7. in 6.** ac proin ad hæredes, vel successores non transit. **Reg. 196. ff. Ratio secundi;** quia sicut privilegium personale adhaeret personæ, ita reale adhaeret rei; & hinc necesse est, re intereunte, etiam ipsum perire.

348 **Secundum** tamen hoc membrum non est accipiendum indistinctè; potest enim res privilegiata, e. g. Templum, Monasterium, Domus &c. destrui vel Superioris autoritate, vel casu solum, aut sibiâ ruinâ, aut per belli injurias. **Si primum,** dispiciendum est, an destructio facta sit autoritate Superioris cum spe reedificationis; & tunc privilegium manet: vel sine reedificationis spe; & eo casu cum re destructa etiam ipsum amittitur, quia tollitur ipsius fundamentum.

349 **Si secundum,** iterum distingui debet; nam si privilegium hujusmodi concessum sit ipsi solo, seu pavimento; & tunc cum isto etiam manet privilegium. Si verò directè respiciat ædificium e. g. Domum, Monasterium &c. & tunc per destructionem ædificii suspenditur quidem privilegii usus reviviscit tamen eo reparato **arg. l. cum loca 56. ff. de Relig. & sumpt. fin.** Si autem concessum sit Communitati, quæ hic, & nunc est in tali loco, tunc ista privilegium suum, quocumque devenit, transfert; & sic quando Superioris autoritate Ecclesia, Academia, Civitas &c. de uno loco transfertur in alium, privilegia per hujusmodi mutationem non amittit, sed secum transfert **can. & temporis 48. & can. seq. caus. 16. q. 1. c. quia Monasterium 2. de Relig. Domib. Gloss. in Reg. privilegium cit. V. eod. Azor p. 1. l. 5. c. 22. q. 11. Suar. l. 6. de LL. c. 5. n. 4. & seqq. Zcel. hic n. 43. Engl. n. 14. Pirhing n. 198. König n. 26. Wiestner n. 41. Reiffenstuel n. 171. & seqq.** Ratio est, quia hæc privilegia sunt perpetua, & tandiu durant, quamdiu durat fundamentum illorum, ergo si fundamentum privilegii sit solum, seu pavementum, cum hoc manet; si ædificium, cum hoc destructo suspenditur; si communitas, cum hac transit, quocumque illa transferit.

350 **Dub. 1.** an privilegium finiatur morte concedentis? **¶** regulariter non amittit. **Suar. l. 8. de LL. c. 31. n. 1. Laym. l. 1. tit. 4. c. 23. n. 18. Vallen-**

hic §. 1. n. 4. Engl. n. 15. Pirhing n. 171. König n. 27. Reiffenstuel n. 107. Ratio est, quia Regula generalis est, quod gratia semel rite obtenta non cessat, vel finitur per mortem concedentis, per **c. si super 9. de Offic. Deleg. in 6. & c. si cui 30. de Preb. eod.** atqui privilegium est quadam gratia; quia continet favorem ejus, cui datur; ergo &c. **Conf.** privilegium est quadam liberalis donatio, atqui donatio semel facta non expirat per mortem donantis, ergo nec privilegium.

Procedit hoc 1. non tantum de privilegio perpetuo, sed etiam de eo, quod concessum est pro limitato aliquo tempore; hoc enim non perit, quousque finiatur tempus. **Sanch. l. 8. de Matr. D. 28. à n. 50. Suar. l. 8. c. 32. n. 10. Palao tr. 3. D. 4. p. 16. §. 5. n. 1. & alii ab his cit.** Ratio est, quia est gratia facta pro illo tempore, e. g. anno.

Procedit 2. non solum in privilegio merè favorabili, sed etiam in odioso, per quod derogatur Juri communi, vel præjudicatur Juri alterius privati. **Suar. c. 31. n. 2. Puh. n. 171.** Ratio est, quia Jura absolute loquuntur de gratia, nec distinguunt, num alteri præjudicet, nec ne.

Procedit 3. etiam si Superior privilegium concedens decesserit, re adhuc integra, i. e. antequam privilegiarius coeperit uti privilegio suo. **Suar. c. 31. n. 5. Engl. n. 15. Pirhing n. 171. cit.** Ratio est, quia in *citt. Juribus*, quæ loquuntur de gratia, non additur limitatio, ergo neque à nobis addenda est, præsertim cum gratias potius ampliare oporteat.

Neque obstat, quod Rescriptum Justitiæ, sive ad lites, quo delegatur Jurisdicção contentiosa fori externi, expirat morte delegantis casu, quo res adhuc est integra; nam hoc de Rescriptis Justitiæ specialiter in Jure decisum est **c. gratum 20. & c. licet 30. de Offic. Deleg.** quod proinde ad gratias, & privilegia, quæ favorem continent, extendi non debet, ut rectè notant **Suar. & Pirhing l. cit.**

Dixi autem in Responsione, privilegium non finiri regulariter per mortem concedentis; nam absolute amitti potest. **Ex hinc ulterius**

Dub. 2. quibus casibus finiatur privilegium per mortem concedentis? **¶** 1. amittitur, cum expressè hæc conditio privilegio concessio addita est, *Quandiu vivo*, seu *pro tempore vite mee*; si enim Privilegium concedere Princeps potest absolute, illud etiam concedere potest sub quacumque conditione. **Suar. l. 8. de LL. c. 32. n. 1.**

2. Expirat per se loquendo morte concedentis, quando Princeps illud concessit sub terminis, *usque ad beneplacitum*

tum nostrum. Suar. c. 32. cit. n. 2. Laym. tr. 4. c. 23 n. 17. Palao tr. 3. D. 4. c. 16. §. 5. n. 3. Valens, hic §. 1. n. 4. Pirhing n. 172. König n. 27. Reiffenstuel n. 169. Ratio est, quia per talia verba limitatur privilegium ad vitam concedentis; significant enim perseverare Privilegium, quamdiu perseverat voluntas concedentis, ista autem cum vita finitur, ergo & privilegium. Aliud dicendum, quando Princeps privilegium concessit sub terminis, *Quamdiu non revocavero*; nam sic concessum, si concedens in vita illud non revocavit, etiam post mortem durat. Suar. l. cit. n. 6. Pirhing *num.* 172. Reiffenstuel, n. 170. Ratio est, quia actus revocationis est positivus, & affirmativus, igitur si à concedente, dum viveret, non est exercitus, Privilegium manet; semper enim verum est, quod nondum data sit revocatio, sub cuius unius existentia ex mente dantis tolleretur privilegium. Dixi autem, *per se loquendo*; nam ut Gaill. l. 2. obs. 60. n. 16. Laym. in c. 5. fin. de rescript. in 6. Palao §. 5. cit. n. 5. Pirh. n. 172. observant, usu hodie observatur, ut privilegia etiam illa, quæ Princeps ad beneplacitum suum concessit, morte concedentis non extinguantur: cuius rei Laym. l. cit. non aliam rationem reddi posse existimat, quam quod verba hæc, *Concedimus ad beneplacitum nostrum*, benignè explicari possint, ita, ut Princeps intendat solum cavere, & admonere; quod Privilegium non transeat in contractum, seu pactum, & per talem concessionem nullam sibi, aut Successoribus suis obligationem imponat, sed liberam sibi privilegium revocandi potestatem reserve: quæ conditio, etsi privilegiis, & gratiis suapte naturâ insit, obesse tamen non potest, imò plurimum quandoque prodest ad omnem dubitationem tollendam, juxta illud vulgatum: *Abundans cautela non nocet*, & reg. non solent 94. ff.

157 3. Expirat privilegium, seu gratia morte concedentis, re adhuc integra, si sit gratia non facta, sed facienda per executores. Gloss. fin. in c. 36. de Præb. in 6. Laym. c. 23. cit. n. 18. Palao p. 16. §. 2. n. 1. Engl. hic n. 25. Pirhing n. 171. König n. 27. Ratio est, quia tunc Princeps nihil adhuc concessit, sed solum potestatem dedit concedendi, igitur mirum non est, quod re integra talis gratia morte concedentis expiret, cum etiam expiret commissio facta executori ad gratiam concedendam. Idem dicendum, quando concedens quidem non moritur, sed Jurisdictio in ipso cessat. Suar. l. 8. de LL. c. 31. n. 1. Sanch. l. 8. de matr. D. 28. n. 64. Palao p. 16. §. 2. n. 1. & alii apud istos. *Excipitur*, nisi commissio hæc facta sit in favorem ipsius Commissarii, vel Delegati;

tum enim potestas concedendi gratiam in Commissario non expirat morte concedentis, ut colligitur ex c. si cui 36. de præb. in 6. & notat ibi Barbof. n. 1. Ratio est, quia respectu Commissarii est gratia facta.

Ex his DD. plurimos casus inferunt, in quibus Privilegium & gratia concessa, etiam re integra, post mortem concedentis manet. Sic enim 1. non perit morte concedentium licentia audiendi Confessiones penitentium, data à Pont. Episcopo, Parocho &c. quia est gratia facta Sacerdoti præcipuè. Sanch. Suar. Sal. Sà, Coninck, quos citat, & sequitur Palao l. cit. n. 3. 2. Non perit ullo modo gratia tibi concessa, ut possis eligere Confessarium, qui te absolvat à reservatis, tecum dispenset &c. quia est beneficium jam possessum à te legitime. Suar. c. 31. n. 3. §. 190. Sanch. n. 72. §. 75. Palao n. 7. 3. idem dicendum de Dispensationibus, quæ à Pont. committuntur cum clausula, *Si preces veritate nitantur*; quia sunt gratia facta ipsi dispensando. Suar. l. 6. de LL. c. 17. n. 9. Sanch. l. cit. n. 87. Palao n. 8. 4. Probabile, & in foro conscientie tutum est, si tibi detur indultum, ut absolvas aliquas personas determinatas, vel cum illis dispenses in illarum favorem, non perire indultum morte concedentis; quia hæc potestas non solum est gratia illius, cui absolutio, vel dispensatio est concedenda, sed etiam tua, siquidem tu ut magis idoneus ad hoc electus es, ut absolutionem, vel dispensationem concedas. Palao n. 5. qui tamen addit, contrariam sententiam esse communem, & in praxi consulendam. 5. non expirat probabilis morte Pontificis mandatum, quod ab hoc datum est, ut providearis in aliquo Beneficio tunc vacante; quia eo ipso acquisivisti jus ad rem ad supra dictum Beneficium, quod jus maxima gratia reputari debet, ac proinde morte concedentis non cessat. Gutier. l. 2. cau. 49. c. 17. n. 5. Sanch. n. 87. Palao n. 10. Plures alii casus videri possunt apud eundem Palao, & alios DD.

Queritur 2. an, & quomodo privilegium cesset temporis lapsu? 1. tempus privilegii durationi à concedente assignari potest vel determinatum, e. g. ad decennium, vel indeterminatum e. g. ad tempus vitæ concedentis, vel ipsius privilegiati: quomodocumque autem tempus à concedente privilegii durationi datum sit, eo lapsu extinguitur: & ratio est manifesta; quia privilegium vim suam omnem à concedentis voluntate accipit. igitur si iste ultra tempus à se statutum Privilegium durare non vult, privilegium ultra illud durare non poterit.

Idem

160 Idem dici debet de privilegio concessio dependenter ab aliqua conditione; quia tale privilegium virtualiter in se continet tempus, non quidem certum, & determinatum, sed indeterminatum, ita, ut tandiu duret, quamdiu duraverit ipsa conditio, atque ideo sublata conditione, etiam perditur privilegium, cum tempus finitum sit, pro quo concessum est. Suar. l. 8. de LL. c. 29. n. 5. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 17. Palao tr. 3. D. 4. p. 14. n. 2. Puhing bic n. 167. Wiestner n. 42. Reifensuel n. 182. Hinc fit, ut quando Clericus, vel Monachus statum mutat, non amplius gaudeat privilegio Status Clericalis, vel Monasterii; quia hæc ipsi concessa sunt, quamdiu manserit in eo Statu.

161 Faciendum tamen est necessariò discrimen inter condiciones, adjectas; nam aliquæ earum sese tenent ex parte concessionis, aliæ ex parte privilegii, aliæ ex parte usus privilegii. Si ex parte concessionis se teneat conditio, privilegium, eâ sublata, manet; quia solum requiritur conditionis existentia, ut daretur, non autem, ut datum conservaretur. Et hinc si Pontifex Monasterio concedat privilegium, quo eximitur à solvendis Decimis, sub conditione, si Episcopus consentiat, consentiente semel Episcopo, privilegium manet firmum, etsi is postea voluntatem mutet, & dissentiat. Palao l. cit. Si ex parte privilegii conditio se tenet, quia e. g. Pontifex concedit privilegium, quamdiu existit conditio, pereunte conditione, privilegium perit, nisi conditio sit ex iis, quæ semel sublata faciliè redire possunt; tunc enim suspenditur solum quoad usum, ut fit, quando Clericus Statum mutat, & Matrimonium init; nam si soluto per mortem conjugis Matrimonio, iterum faciat, quæ sunt Clerici, iterum recuperat privilegia Clerici. Si denique conditio solum apposita est usui privilegii, privilegium quidem manet, conditione illa cessante, sed usus illius illicitus redditur. Palao l. cit.

162 Dubitatur, an, sicut lapsu temporis finitur privilegium ad tale tempus concessum, ita etiam finiatur privilegium, vel gratia, absolute concessa ad aliquid agendum, vel omittendum, per exercitium talis actus, an verò se ad plures extendat? Non potest hic esse quæstio de casu, quo clara sunt verba concedentis de unico actu; neque etiam de casu, quo clarè datur potestas de pluribus actibus: nam in primo casu certum est, privilegium, vel gratiam finiiri unico actu; altero casu autem extendi ad plures.

163 Difficultas solum est de casu, quo verba sunt ambigua, ita, ut ad unum actum limitari, vel extendi ad plures possint. R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

Non conveniunt DD. Nam 1. aliqui cum Sanch. l. 8. de Matr. D. 31. n. 3. Salas D. 20. de LL. sect. 19. n. 127. Suar. l. 8. de LL. c. 29. n. 8. Bonacin. D. 1. q. 3. p. 8. S. 2. n. 2. putant, privilegium, seu gratiam non finiri unico actu per se loquendo, nisi cesset omnino causa, ob quam fuit concessum. Ratio ipsorum est, quia quando dispensatio, gratia vel privilegium pro unico solum actu datur, significari hoc clarè in privilegii verbis solet; additur enim, per hoc tantum vice, semel in vita, vel in morte &c. igitur cum significatio dubia est, privilegium ad unicum actum limitari non debet.

Secunda sententia distinguit, & 164 concedit, eo casu privilegium, aut gratiam finiiri unico actu in odiosis, non autem favorabilibus. Ita Felin. in c. 2. de Treug. & Pac. Navar. in can. placuit de presit. dist. 6. n. 166. Henric. l. 12. de marr. c. 5. à n. 7. in Comment. lit. U. Azor p. 1. l. 5. c. 23. q. 5. & favet Bartol. in l. fin. ff. de Const. Princip. n. 6. estque sententia hæc, teste Palao tr. 3. D. 4. p. 14. n. 6. communis.

Sed ipse Palao l. cit. n. 7. in ter-165 tiam viam, & ut ego quidem existimo, recedè; dicit enim totam perseverantiam privilegii, & hujus dubii decisionem pendere ex intentione, quæ fuit concessum. Putat autem, hanc intentionem investigari posse ex motivo, & causa, ob quam fuit concessa gratia, vel privilegium; nam si causa, ob quam concessum est Privilegium, speciali alicui usui privilegii annexa, nec aliis communis est, privilegium, usu eo finito, cessat; quia solum pro illo usu concessum præsumitur. At si concedatur ob finem, qui pluribus actibus communis esse potest, quantumvis odiosum sit, non limitandum, sed ad plures actus extendendum est, nisi contrarium expresse constet ex verbis Principis privilegium concedentis: & ratio est, quia privilegia non sunt restringenda extra proprietatem verborum, & materiam subjectam. Limitatio autem ad unum actum extra proprietatem verborum est, quando verba plures comprehendunt, ergo &c. Videatur Palao l. cit.

Quæritur 3. quando privilegium, 66 cesset, cessante causâ, ob quam concessum est? R. distinguendo: Vel enim privilegium hoc favorabile, vel odiosum est, quia Juri communi, vel alterius privati derogat. Si favorabile est, & continet merum favorem Principis, illud manet, etiam cessante causâ; quia ut rite, & licitè concedatur, vel non requiritur causa, vel si requiratur, requiritur solum, ut honestè, & prudenter concedatur, non verò, ut conservetur; nam ut reg. 16. in 6. habet, docet concessum à Principe beneficium esse

esse mansurum. Suar. l. 8. de LL. c. 30. n. 2. Pirhing hic n. 169. Wiestner n. 44. Reiffenstuel n. 185.

167 *Si odiosum est*, videndum, an jam fit integrè concessum, vel non. *Si nondum integrè concessum est*, tunc quando causa finalis omnino cessat, nulla fit privilegii ipsius concessio arg. c. cum cessante 60. de Appell. Abb. in c. 9. n. 5. de Decim. Menoch. l. 4. presump. 129. circa fin. n. 196. § 197. Sanch. l. 8. de matr. D. 30. n. 2. § 9. Suar. l. cit. n. 1. Palao tr. 3. D. 4. p. 15. n. 1. Pirhing n. 168. Ratio est, quia cessat intentio concedentis, quæ est concedere privilegium ob finem illum. Intelligi autem hoc debet, si causa illa non sit impulsiva tantum, quæ secundariò solum movet, sed principalis, sine qua Princeps privilegium nullo modo concessisset; nam intentio concedentis alligatur causæ finali principaliter intentæ: ergo quidquid sit de impulsivâ, & secundariâ, illa subsistent, subsistet gratia. Reiffenstuel n. 184.

168 *Si privilegium sit plene, integrè & perfecte concessum*, considerandum an unico actu consummatur, an verò tractum successivum habeat. *Si unico actu consummatur*, eo consummato, non cessat privilegium, vel gratia, etiã quoad effectum; quia factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, à quo non potuit inchoari, ut habet Reg. 73. in 6. Tiraquell. tr. cessant. caus. p. 1. limit. 12. Menoch. l. 4. presump. 129. n. 166. Sà V. gratia n. 6. Sanch. n. 10. Suar. n. 4. Gutier l. 2. qq. can. c. 15. n. 30. Pirhing n. 169. König n. 29. Wiestner n. 45. Reiffenstuel n. 186. Et hinc fit, ut casu, quo cum Irregulari v. g. dispensatur ob ejus paupertatem ad Beneficium, & Ordines, etsi is postea Beneficio acquisito, dives fiat, Dispensatio tamen maneat; quia scilicet jam habuit consummatum effectum: item ob similem rationem, si quis dispensationem obtinuit in Voto Castitatis ad contrahendum Matrimonium ob tentationes, si ex tentationes, contracto Matrimonio, deinde cessent, non obinde fit illicitus illius usus.

169 *Si verò privilegium tractum successivum habeat*, iterum distinguendum est, an scilicet causa, quæ principaliter conceptem movit ad concedendam gratiam, vel privilegium, cesset contrariè, an solum negativè. *Contrariè tunc cessare causa finalis dicitur*, quando privilegii usus propter materiæ, vel circumstantiarum mutationem factus est iniquus, vel injustus, ita, ut verè incipiat in grave detrimentum aliorum, vel communitatis cedere. *Negativè cessat*, quando non existit quidem amplius concedendi ratio, privilegii tamen concessi usus iniquus, aut inhonestus non est.

Si contrariè cessat causa, etiã privilegium quoad actus futuros amittitur. Et sic cessat privilegium non residendi in Ecclesia Beneficii, quando ob absentiam privilegiatorum Ecclesia pateretur defectum Ministrorum; item cessat privilegium colligendi Decimas ex districtu alicujus Parochiæ, si inde Ecclesia Parochialis necessariis destitueretur proventibus arg. c. cum ad hoc 16. de Cler. non resid. c. suggestum 9. de Decim. c. quanto 16. de Censib. c. quid per novale 21. fin. de V. S. § l. ex factis 43. pr. ff. de vulg. § pupilli. subtit. Palao l. cit. n. 2. Gonzal. in c. suggestum cit. n. 4. Wiestner n. 46. Ratio est, quia privilegium concessum de re illicita, nullum est, ergo etiã, si usus illius fiat illicitus, cum eadem sit ratio in conservatione, quæ est in inceptione, seu prima concessione, cum nunquam dari factus ad illicitum faciendum possit. Idem est, quando privilegium vergere incipit in majus detrimentum ipsius privilegii; quia, ut Reg. 61. in 6. habet, quod in gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum.

Si negativè duntaxat causa finali cesset, non cessat propterea privilegium. Et sic perseverat privilegium colligendi Decimas ex certo districtu, concessum Monasterio ob paupertatem, etiã illud cum tempore locupletatum habeat redditus abundantes; item Clericus, ex dispensatione obrinens, plura Beneficia ob tenuitatem illorum, licitè ea retinet, etiã successu temporis singula sustentationem congruam Beneficio præbent, Suar. l. cit. n. 7. Engl n. 20. Pirhing n. 169. Wiestn. n. 46. Reiffenst. n. 187.

Dubitatur, an privilegium, gratia, vel dispensatio expiret, quando causa dispensationis, aut gratiæ integrè cessat, antequam illa producatur ad effectum integrum? Sanch. l. 8. de Matr. D. 30. n. 14. plures referens, exillimat, Dispensationem, & gratiam eo casu cessare, vel saltem suspendi, usque dum causa redeat, ob quam fuit concessa. Movetur t. can. generaliter 40. caus. 16. q. 1. c. tue 12. de Cler. non resid. c. Abbatis 25. fin. de V. S. ubi revocatur gratia, & privilegium. cessante causâ, absque discrimine. 2. l. Granus Antoninus 72. §. sed cum duo ff. de Fidejuss. ubi quædam fidejussoris obligationes extinguuntur, & redditur ratio his verbis, ut, quemadmodum incipere aliis non possunt, ita nec remaneant: ex quo Gloss. V. remaneant infert, quod impedit faciendum, destruere quoque factum. Id autem, quo impedit gratiam faciendam, est defectus causæ, ergo illius defectus etiã destruit factam. 3. facilius tollitur Jus speciale, i. e. privilegium, quam Jus commune, sed Jus commune, cessante

fante causa finali, cessat, ut apud omnes compertum est. ergò à fortiori etiam privilegium. 4. actus non operantur ultra intentionem agentium *c. quemadmodum 25. de Jurejur.* atqui in omni Dispensatione subintelligitur conditio, si causa permaneat; aliàs iniquus dispensator esset, si permanere gratiam vellet casu, quo prorsus cessaret causa.

173 Sed melius, ut inter privilegia *n. 169.* ita nunc inter causas gratiæ, vel dispensationis concessæ distinguitur; nam aliquæ integræ existunt, quando conceditur gratia: aliæ tractum successivum habent, ut ipsa Dispensatio. Si tractum successivum causa habeat, ut in dispensatione de esu carnum in Quadragesima ob infirmitatem, recitationis Horarum ob debilitatem oculorum &c. cessante causa, cessat Dispensatio; & conf. qui rursus convalescit, debet iterum abstinere à carnibus, qui restitutos habet oculos, tenetur iterum recitare Breviarium &c. & ratio est, quia dispensatur in obligatione solum tamdiu, quamdiu fuerit causa, infirmitas, oculorum debilitas &c.

174 At si tractum successivum non habet, sed tota existit tum, quando conceditur gratia dispensatio, vel privilegium, nullo modo hoc cessat ob causæ cessationem. *Sylv. V. Dispensatio q. 6. Tiraquell. tr. cessant. caus. pr. n. 92. § 94. Sa V. Gratia n. 6. Suar. l. 8. de LL. c. 30. n. 12. Saas D. 20. sect. 6. n. 67. Guier. l. 1. qq. can. c. 15. num. 22. Palao tr. 3. D. 4. p. 15. n. 7.* Ratio est, quia privilegium tale, ut ponitur, fuit absolutè concessum, igitur non dependet à causa futura, sed ab existente concessionis tempore; nam per hoc privilegium absolutè concessum distinguitur à conditionato, quòd hujus duratio commensuretur durationi conditionis, sub qua conceditur. *Conf.* quia per hoc, quòd Princeps legitime dederit privilegium, privilegiarius acquisivit jus utendi privilegio. sed jus semel quæsitum non revocatur ex cessatione causæ, ob quam fuit priùs concessum, ut optimè aliis relatis docet *Menocho, l. 4. præsumpt. 189. n. 197.* ergo &c.

175 Neque contrarium evincunt Rationes *n. 172.* oppositæ. Ad 1. in textibus cit. clarè agitur de causa habente tractum successivum; nam *can. generaliter* agitur de immunitate Clericorum ab omni Tutela, & Curatela, *c. tue* de privilegio Clericorum absentium à loco Beneficii tempore studiorum, *c. Abbatis* potestas eligendi Abbatem conceditur, donec ibi viguerit disciplina Regularis, atqui clarum est, has causas habere tractum successivum; nam fructus Præbendarum indulgentur absentibus causâ Studiorum, quamdiu his

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

occupantur, & Clerici à Tutela, & Curatela immunes sunt tantùm, quamdiu Officii Divinis vacant, nec divagantur. Ad 2. obligatio ibi extinguitur, quia pervenit ad statum, à quo incipere non potuit, non propter cessationem causæ finalis, sed propter circumstantiam advenientem, vi cuius obligationis usus iniquus redditur. dixi autem *n. 170.* ex tali circumstantia tolli privilegium, cum licere non possit, quod illicitum est. Et sic etiam intelligenda est *Glossa*, dum dicit, quod impedit faciendum, destruere jam factum, nempe quando impedimentum est honestati contrarium; non verò quando est impedimentum præcisè ob cessationem causæ. Ad 3. etià facilius sit mutari privilegium, quam legem, non tamen sequitur, quòd privilegium cessare debeat, quando Lex cessat: Lex enim cessat, cessante causâ ejus finali; quia tunc inutilis redditur: privilegium verò, etsi causa cesset, ob quam fuit concessum, adhuc est utile privilegiato. Ad 4. si privilegium concedatur absolutè, mens concedentis est, ut privilegiatus eo utatur, etiam cessante causa, ob quam fuit concessum. Neque idcirco peccat, qui sic concedit privilegium; quia etiam causa transiens, & temporalis honestare potest concessionem, & privilegium perpetuum.

Quæritur 4. quot modis renuntiari privilegio possit? *n.* dupliciter; nam duplex esse potest Renuntiatio privilegii, Expressa, & Tacita. Expressa est, quæ fit per pactum, aut verbis expressis; Tacita, quæ Juris interpretatione censetur fieri per non usum privilegii, aut usum contrarium. De hac sermo erit duabus sequentibus Quæstionibus. De priorè

Dub. 1. an privilegium amitatur per Renuntiationem expressam, à Privilegiario factam? *n.* distinguendo; nam si privilegium alicui personæ particulari in ipsius solius favorem concessum sit, per renuntiationem liberam, & expressam amitatur; quia liberum est unicuique juri suo renuntiare *c. si de terra 6. fin. b. tit. l. si quis 29. C. de Pact. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 20. Palao tr. 3. D. 4. p. 17. n. 1. Englibic n. 17. König n. 29. Reiffenst. n. 188.*

At si privilegium principaliter concessum sit in favorem Communitatis, Dignitatis, vel loci, e. g. Civitatis, Ecclesiæ, vel Monasterii, non possunt personæ particulares cum ejusdem præjudicio privilegio renuntiare, ne Juramento quidem. *Laym. Palao l. cit. Reiffenstuel n. 190. & communis aliorum: & ratio est, quia non sunt bona propria cujusque l. Jus publicum 38. ff. de Pact.* Ad hæc reducitur, si privilegium sit pluribus pro indiviso concessum; tunc enim, quia unus non potest Juri alterius præjudicare, nullus eorum in

H 2

par-

particulari potest renuntiare privilegio, quod cum cæteris ita commune habet. Palao n. 1. cit.

179 Atque hinc r. non potest ullus Clericus etiam pro se renuntiare privilegio Canonis, & Fori c. si diligenti 12. de for. compet. c. contingit 38. de Sent. Excomm. quia hæc privilegia concessa sunt in favorem totius Ordinis, seu Status Clericalis. Palao l. cit. n. 2. & alii omnes. 2. nec Religiosi renuntiare possunt privilegiis suæ Religionis concessis, ut privilegio Exemptionis, sine consensu Pape, qui eos ab Ordinariorum Jurisdictione exemit, & suæ gubernationi, ac protectioni immediate subjecit, per c. cum tempore, de Arbitr. & urget ratio, quæ in priore exemplo, 3. etiam filius, renuntiare nequit privilegio, quod ipsi concessum est per S. C. Macedonianum, ut non possit ex mutuo pecuniæ obligari, ut dictum est Libr. 1. Tit. 35. n. 18. & ratio est, quia non in favorem ipsius tantum, sed præcipue in favorem parentum concessum est, quorum indemnitas per privilegium istud intenditur, 4. idem dicendum de Minoribus; nam neque isti renuntiare possunt beneficio restitutionis in integrum, nisi aut veniam ætatis petant à Principe, aut juramentum addant, se non uluros hoc privilegio, quod Juramentum tamen relaxari potest. Videantur dicta Libr. 1. Tit. 21. de in integr. restit.

180 Dub. 2. quid requiratur, ut Privilegium tollatur per Renuntiationem expressam? n. 1. requiritur, ut fiat voluntate libera h. e. non coacta, ipsius renuntiantis, quæ sponte, & volens velit abdicare, à se privilegium, & jus per hoc sibi acquisitum, vel in totum, si sit totius privilegii, vel in parte, si sit renuntiatio alicujus partis Privilegii. Palao tr. 3. D. 4. p. 17. n. 5.

2. Accedere debet potestas renuntiandi; nam si potestatem renuntiandi non habet, voluntas renuntians nulla est, & nullum habet effectum, ut in casibus n. præc. allatis vidimus.

181 3. Si renuntiatio cedit in aliorum utilitatem, quia scilicet renuntiatione jus aliis confertur, vel remittitur, ut contingit in privilegio non solvendi Tributa, exigendi Decimas &c. tunc requiritur etiam acceptatio ejus, cujus interest, quæ nisi accedat, revocabilis est renuntiatio, sicut quævis alia donatio, usque dum à donatario acceptetur. Gloss in c. 3. V. obtulit, de eo, qui mittitur in possess. Bald. ibid. n. 8. Suar. l. 2. de LL. c. 33. n. 14. & seqq. Palao p. 17. cit. n. 6.

182 4. Si verò privilegium sit ex illis, quæ solum spectant privilegiarium, nec alteri damnum inferunt, ut sunt Privilegium eligendi Confessarium, recitandi Brevia-

rium ante horas consuetas, comedendi carnes diebus prohibitis &c. probabilis non amittitur privilegium, nisi accedat consensus illius, qui dedit Privilegium: & hinc donec acceptata ab hoc sit renuntiatio, privilegiatus à se factam revocare, & privilegio suo, ut antè, uti potest arg. c. licet 7. de Procurat. in 6. Sanch. l. 8. de matr. D. 32. n. 2. Salas D. 20. de LL. sect. 19. n. 128. Bonac. D. 1. q. 3. p. 8. §. 4. n. 3. Suar. c. 33. n. 18. Palao n. 8. Zoes. hic n. 34. Pirhing n. 173. Wiestner n. 47. Reiffenstuel n. 189. Ratio est, quia jus privilegii pender à voluntate concedentis, & acceptance ejus, cui conceditur, ergo quamdiu voluntas concedentis manet, & renuntiationem privilegii nondum acceptavit, potest is, cui conceditur privilegium, non obstante sua renuntiatione, se resolvere ad illud retinendum.

Dub. 3. an, & quando Prælatus cum Capitulo, vel Conventu renuntiare privilegio possit? R. distinguendo: Vel enim privilegium, de cujus renuntiatione agitur, est utile Communitati, vel indifferens, aut inutile, aut etiam noxium. Si noxium communitati fiat, renuntiatione non indiget, sed per seipsum cessat; quia, ut in Reg. 61. h. 8. dicitur, quod ob gratiam alicujus concedatur, non est in ejus dispendium retorquendum. Reiffenst. hic n. 197.

Si inutile, vel indifferens sit, renuntiare illi Prælatus cum Capitulo potest, juxta c. cum accessissent 8. de Constit. c. pro illorum 22. de Preb. modò talis renuntiatio non cedat in Ecclesiæ, vel aliorum præjudicium; nam privilegio Ecclesiæ nemo potest renuntiare arg. c. contingit 1. de sent. Excom. Fagn. in c. inter alia n. 82. de Immunit. Reiffenst. n. 196.

Si utile sit, & honorificum, etiam unus solus aliis de Capitulo contradicere, & renuntiationem impedire potest. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 20. Pirhing n. 174. Reiffenstuel n. 196. post Innoc. Abb. Alex. de Nevò &c. Requiritur ergò, ut renuntiatio fiat de communi omnium consensu, qui si accedat, tenebit renuntiatio; quia & hic Regula locum habet, quod favori suo ij, quibus competit, renuntiare possit arg. c. pro illorum cit. & docet Laym. in c. cum accessissent cit. n. 12. de Constit.

183 Quaritur 5. an privilegium tollatur per non usum? Ratio dubitandi est, quia si per non usum privilegium tolleretur, tolleretur ideo, quia talis non usus vel indicat tacitam renuntiationem, vel quia occasione dat, ut gravatus privilegio adversus privilegium præscribat, Primum dici non potest; quia potest privilegiatus privilegio suo non velle uti ob alios fines, igitur non statim præsumi potest, quod eo non utatur animo renuntiandi. Deinde

de etsi præsumeretur ejusmodi voluntas renuntiandi, tamen, ut n. 182, dictum est de renuntiatione expressa, non statim per ejusmodi renuntiationem tolleretur privilegium, sed opus foret acceptatione ejus, qui privilegium dedit; tacita enim non habet majorem vim, quam expressa. *Sed neque alterum dici potest*, quod scilicet non usus sit occasio præscriptionis; nam imprimis in privilegijs, quæ in aliorum gravamen non cedunt, non datur præscriptio, hoc ipso, quia uti ijs privilegiatus potest, quando libet: in alijs verò, quæ in gravamen aliorum cedunt, præscriptio videtur tolli à concedente privilegium; nam in privilegiarii voluntate constituit usum privilegii. Sed quoties usus privilegii remittitur privilegiarii voluntati, plures non contemnendi DD. putant, non posse adversus privilegium præscribi, ergo &c. *Conf.* non usus rei propriæ non tollit hujus dominium, ergo nec privilegium. *Ant.* patet & alijs, qui non utitur pecuniâ, aut veste sua, hoc ipso dominium illarum perderet: quod est falsum; requiritur enim, ut, si vestem, aut pecuniam velis non amplius tuam esse, illam à te abjicias, & quasi pro derelicta habere velis. *l. si res 1. & l. seq. ff. pro derelicta.* igitur quamdiu privilegium à te non abjicis, quod renuntiatione debebat fieri, non poteris illud per non usum amittere.

287 Sed his non obstantibus, dicendum, privilegium per non usum amitti posse. Ita post *Abb. Felin.* Decium docet Azor *l. 5. c. 3. q. 8. & c. 42. q. 8.* Salas *D. 17. de LL. sect. 13. à n. 63. & D. 19. sect. 20. n. 115.* Suar. *l. 8. c. 34. n. 2.* Bonacin. *D. 1. q. 3. p. 3. §. 5. n. 3.* Palao *tr. 3. D. 4. p. 18. n. 1.* Englbic *n. 19.* & hoc teste omnes. Potestque hoc fieri aut vi tacitæ renuntiationis, aut vi præscriptionis. *Vi tacitæ renuntiationis* quidem; quia is, qui sciens, & volens non utitur privilegio, dum uti deberet, & posset, meritò censetur abdicasse illud: neque hinc opus est alia acceptatione dantis privilegium, quam quæ dispositione Juris habetur; in id enim, quod Juris est, consentire omnes videntur. *Vi præscriptionis* autem; quia si contra Leges, cur non etiam contra privilegia præscribi possit, cum etiam ipsæ sint Leges privaræ?

288 Ex quo patet Responsio ad *Rationem dubitandi*. Quod additur, quasi privilegiario ad ipsius voluntatem remittatur privilegii usus, universaliter verum non est; certum enim est, quod concedens privilegium sæpe addat expressè verba, quibus usum privilegii relinquit liberum voluntati privilegiarii, & quod hæc verba non addantur frustra. Essent autem frustra, & sine effectu apposita, si in omni privilegio subintelligerentur, & subintelleccta haberent vim excludendi præscriptionem, igitur di-

endum, quòd tum solum excludant præscriptionem adversus privilegium pro vita privilegiati, quando expressè adduntur; at quando conditio illa subintelligitur tantum, liber quidem est usus privilegii per se loquendo (quia nemo cogitur uti gratiâ specialiter sibi concessâ,) sed si tempus, ad præscriptionem requisitum, transierit, privilegium per ejusmodi non usum cessabit. *Ad Conf.* dico, non usum privilegii, quando deberet, & posset eo uti privilegiarius, esse abjectionem illius interpretativam, quæ causam dedit, ut Leges præscriptionem inducerent. Videtur igitur omnino certum, quòd privilegia per non usum amitti possint. *Difficultas* solum est, quænam sic amitti possint: atque hinc

Dub. 1. quænam privilegia amittantur per non usum? *Res.* distinguendo inter ea, quæ in aliorum gravamen redundant, & inter illa, quæ non redundant in aliorum gravamen, sed in mera facultate aliquid agendi consistunt, uti est privilegium dicendi Missam ante auroram, comedendi carnes in Quadragesima, pro Horis Canonicis recitandi Officium B. V. *Posteriora* solo non usu, quancumque tempore continuato, non amittuntur. *Gloss. in c. 24. v. semel in anno b. tit. Rodriq. tom. 2. Reg. q. 49. art. 3. Suar. l. 8. de LL. c. 34. n. 17. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 22. Palao tr. 3. D. 4. p. 18. n. 3. Englbic n. 19. Pirhing n. 176. König n. 29. Wiestner n. 49. Reiffentuel n. 209.* Ratio est, quia si amitterentur per purum non usum, amitterentur vel per viam præscriptionis, vel per viam tacitæ renuntiationis. non primo modo; quia nemo contra hujusmodi privilegia potest præscribere, cum nemini onerosæ sint, & alios non respiciant: non secundo modo; qui quilibet potest uti, vel non uti privilegio suo pro libitu, & solus non usus non est sufficiens signum volentis renuntiare privilegio. Neque obstat *l. nundinis 1. ff. de nundin.* ubi privilegium nundinarum spatio decennii per non usum amittitur; nam hoc fit ideo, quia vel inter onerosa privilegia reputatur, ut habet *Gloss. in c. 24. b. tit.* vel quia tali conditione à Principe concessum est, ut per non usum intra decennium amitteretur. *Cæteræ Leges, & Jura,* quæ amissionem privilegii propter non usum statuunt, loquuntur solum de privilegijs, quæ in gravamen aliorum cedunt, ut legenti constabit: ex his autem, cum restrictio privilegiorum sit odiosa, ad privilegia merè gratiosa non debet fieri extensio; sed & diversa est horum ratio; nam privilegia merè gratiosa, ut *suprà* dixi, præscriptioni non subjacent.

Aliter discurrendum est de *Priori genere* privilegiorum, seu de ijs, quæ onus, & gravamen afferunt alteri; nam ista amittuntur.

tuntur per non usum privatorum voluntarium, & liberum, oblatâ scilicet occasione utendi privilegio: & hoc tum per viam tacitæ renuntiationis, tum per viam præscriptionis. Gaill. l. 2. obs. 60. n. 2. Azor p. 1. l. 5. c. 22. q. 8. Suar. l. 8. de LL. c. 34. n. 5. 6. § 16. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 21. Palao tr. 3. D. 4. p. 18. n. 4. Pirhing hic n. 175. König n. 29. Reiffenst. n. 204. & sumitur ex l. mundinis 1. junct. Gloss. V. tempore ff. de Nundin. Ratio est, quia etiam illæ obligationes, & Servitutes, tam reales, quàm personales ita amittuntur per non usum; nam sic amittit jus eundi, vel currum agendi, per alienum fundum, qui longo tempore, occasione oblata, hoc suo jure non utitur; item Dominus Feudi amittit jus exigendi obsequia à Vasallo, si longo tempore, etiam cum possit, & occasio se offerret, illa non exigat &c.

Dub. 2. quid requiratur, ut per non usum tollatur privilegium, alteri gravamen, vel onus afferens? n. duo requiruntur 1. ut iste non usus sit voluntarius, & liber, ac proinde, ut privilegiatus eo usus non sit, cum utendi occasio fuit; nam si aut occasio utendi nulla se obtulit, aut privilegiarius oblata uti non potuit, sive propter absentiam, aut ignorantiam inculpabilem, sive propter infirmitatem, aut alterius violentiam, per ejusmodi non usum merè negativum, etsi longissimi temporis, privilegiarius privilegium non amittit; quia non usus iste liber non est, & cons. nequit præsumi, quòd procedat ex animo renuntiandi privilegio. Et hinc, qui jus gladii ex Principis privilegio habet, illud non amittit, etsi longissimo tempore ex defectu occasionis non fuerit usus privilegio: sic pariter non perdit privilegium, & jus exigendi obsequia à Vasallo Dominus directus Feudi, si illa non exegit, quia is non indigebat: Item manet Universitati privilegium promovendi ad Gradus Doctorales, etsi longissimo tempore, eò, quòd nullus esset, qui promoveri vellet, aut dignè possit, in eadem ad Gradus istos promotus fuerit. Gaill. l. cit. n. 4. § seqq. Azor q. 8. Laym. n. 21. Palao n. 2. Pirhing n. 175. König n. 29. Reiffenstuel n. 205. § duob. seqq. Monent tamen hic DD. absentiam occasionis non debere esse voluntariam; nam si Judex habens jus gladii maleficos capitis reos studiosè non capiat, ne eos afficere debeat extremo supplicio, aut Universitas causam Scholasticis dederit, quare nolint promoveri, amittunt privilegia; quia tunc idem est, ac si nolent privilegiis suis uti, & sic fit iste non usus interpretativa abdicatio privilegii.

192 2. Requiritur lapsus temporis: & quidem, ut per non usum viâ tacitæ renuntiationis sublatum censeatur privilegium, requiritur, ut tantum tempus lapsum sit, ex

quo præsumatur animus se abdicandi privilegio: ut verò viâ præscriptionis, opus est, ut iste non usus continuatus liberè fuerit per tempus ad præscriptionem requisitum, scilicet inter præsentés per decennium, inter absentes per vicennium, & aliquando per tempus longius, prout dictum est ad Libr. 2. Tit. 26. à n. 100. Menoch. l. 6. præsumpt. 41. fin. Suar. c. 34. cit. n. 20. Pont. l. 8. de Matr. c. 18. n. 23. Wiefner hic n. 49.

Quæritur 6. quando privilegium ne 193 gativum amittatur usu, vel actu contrario? 2. etiam hic distinguendum esse inter privilegia merè gratiosa, & inter onerosa aliis. Privilegia, quæ merè gratiosa sunt, & nemini præjudicium afferunt, ut est Privilegium non jejunandi in Quadragesima, non recitandi Horas Canonicas &c. non tolluntur solo usu contrario: & hoc verum est, sive deinde unus solum, sive plures ponantur actus contrarii, Ita Suar. l. 8. de LL. c. 35. n. 22. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 23. Bonac. D. 1. q. 3. p. 2. § 6. n. 5. Palao tr. 3. D. 4. p. 19. n. 1. Pirh. hic n. 183. Wiefn. n. 50. Reiffenstuel n. 213. Ratio est, quia ex non usu, seu usu contrario non potest præsumi renuntiatio istorum privilegiorum; potest enim habens privilegium non jejunandi, vel non dicendi Horas Canonicas jejunare, vel orare; non quasi obligatus Lege, aut animo renuntiandi privilegio, sed ex devotione tantum, vel ob alios fines, adeoque sine præjudicio privilegii sui. Adde, etsi præsumi possit renuntiatio facta, sed illa tamen non adimeretur privilegium, ex mutare voluntatem suam renuntians possit, quamdiu renuntiatio nondum est acceptata à concedente, ut supra n. 182. dictum est de Renuntiatione expressa.

Aliter sentiendum est de Privilegiis 194 negativis, quæ aliis onerosa sunt, & præjudicium afferunt, uti sunt immunitas à solvendis Decimis, vel Tributis, exemptio à Jurisdictione Ordinarii &c. nam hæc amittuntur per usum contrarium privilegio: fierique hoc potest vel viâ præscriptionis, si nimirum post actum contrarium, sine protestatione factum, decurrat legitimum tempus ad præscriptionem sufficiens, & necessarium: vel per tacitam renuntiationem; qui enim sciens, & volens exercet actum contrarium privilegio, præsumitur in foro externo renuntiare velle privilegio suo. Suar. l. cit. n. 7. Laym. n. 23. Palao n. 3. Pirhing n. 178. Reiffenstuel n. 213.

Porro ut per hujusmodi actum con- 195 trarium inducatur tacita renuntiatio, requiritur 1. ut actus iste sit factus ab ipso met privilegiato; nam si ab alio fieret, non tolleretur privilegium. Suar. l. cit. n. 3. Pirhing n. 179. Reiffenstuel n. 216. 2. actus iste debet esse Voluntarius, & quidem fieri animo renuntiandi privilegio: hincfi- quis

quis expressè protestetur, quòd per ejusmodi actum privilegio renuntiare non velit, aut si ignoret, illum contrarium privilegio esse, per eundem non amittitur privilegium, Reiffenst. n. 214. § 2. seqq.

3. actus, qui exercetur contra privilegium, debet esse directè contrarius toti privilegio quoad totam facultatem: & hinc privilegium habens tractum successivum non statim tollitur unico actu etiam quoad usum illius imposterum, nisi completa sit præscriptio.

Abb. in c. 8. de Const. n. 8. Felin. ibid. n. 9. Laym. ibid. n. 11. Suar. l. cit. n. 10. Pont. l. 8. de Matr. c. 18. n. 27. Wiestner bic n. 52.

Aliud est, si privilegium tale sit, quod unico actu perficitur, & effectum non iterabilem habet; nam hoc vià renuntiationis tacitæ per unicum actum contrarium tollitur, ut communiter docent DD. in c. cum accessissent 8. de Const. c. si de terra 6. § c. accedentibus 15. b. tit. & ratio est manifesta; quia in tali casu renuntiatio pro uno actu est renuntiatio privilegii simpliciter, & absolutè, cum totum privilegium in uno actu consistat.

4. Privilegium tale debet esse, cui contra privilegium operans derogare, & renuntiare etiam expressè possit; aliàs etsi plures etiam actus illi contrarios faciat, privilegium per eos actus non tollitur. Abb. n. 8. cit. Felin. n. 28. Laym. n. 12. Suar. n. 5. § 8. Pirhing n. 181.

Ratio est, quia is, qui non potest per expressam renuntiationem tollere privilegium, neque per tacitam illud potest, exercendo actus illi contrarios; nam expressi, & taciti est eadem vis: imò major efficacia est expressæ renuntiationis, quàm tacitæ, cum verbis illa hæc factis duntaxat fiat.

196 Ut præscribatur adversus privilegium negativum, requiritur decennium inter præsentem, vicennium inter absentes, nisi privilegiatus sit Ecclesia, Monasterium &c. Quod si privilegiatus sit Ecclesia, Monasterium &c. requiritur tempus longius: quantum verò illud esse debeat, dubium est. Et rationem dubitandi facit c. si de terra 6. b. tit. ubi dicitur, quòd privilegium non solvendi Decimas, competens Cisterciensium Ordini per c. ex parte 10. § c. nuper 34. de Decim. amissum sit solutione earum, per annos 30. ab istius Ordinis Monasterio continuata. Sed dicendum, requiri annos 40. Ita Suar. c. 35. cit. n. 21. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 26. n. 18. Gonzal. in c. si de terra cit. n. 7. Wiestner bic n. 53. § duob. seqq. ex Regula generali c. de quarta 4. c. ad aures 6. § c. illud 8. de præscript. & præcipuè c. accedentibus 15. b. tit. ubi alleganti præscriptionem adversus privilegium tale imponitur onus probandi temporis quadragenarii. Neque obstat c. si de terra in contrarium allegatum; quia ibi solum agitur de amissione

privilegii vià renuntiationis, quæ ex Decimarum solutione, à privilegiatis, Juris sui ignorantiam non habentibus, triginta, imò paucioribus, & secundum multos decem duntaxat annis sine ulla interruptione, & protestatione continuatâ, præsumitur, cum tam supinus non facilè quisquam sit, ut solutionem, à qua se privilegio esse immunem novit, tot annis sine ulla protestatione præstet.

Quæritur 7. quomodo amittatur privilegium per abusum? & cum distinctione; potest enim abusus privilegii, si ve culpa in usu illius triplici modo contingere. 1. per excessum, si quis utatur privilegio contra intentionem concedentis, illud ultra illius limites extendendo ad tempus, locum, materiam, vel personam non concessam. 2. sumendo ex illo occasionem delinquendi, sicut contingeret, si exemptus liberius delinqueret, aut alteri injuriam inferret spe immunitatis, vel difficilius conventionis concepta ex privilegio. 3. contra ejus Indulti finem agendo, sicut ageret Canonicus, vel alius Beneficiatus, obtinens privilegium non residendi in sua Ecclesia ad prosequendum litterarum studium, si hoc insuper habito, tempus otio tereret, & inutilibus, atque à privilegio sine alienis exercitiis infumeret.

Quocunque ex his tribus modis privilegiatus privilegio suo abutatur, mereatur illud amittere, ut habetur can. ubi 7. dist. 74. c. licet 18. de Regular. c. ut privilegia 24. b. tit. c. contingit 45. de sent. Excomm. & alibi passim, docentque Suar. l. 8. de LL. c. 36. an. 4. Salas D. 17. sect. 13. n. 67. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 24. Bonacin. D. 1. q. 3. p. ult. n. 2. Palao tr. 3. D. 4. p. 20. n. 3. Englac n. 16. Pirh. n. 185. Reiffenst. n. 176. § seqq.

Si primo modo per excessum privilegiatus abutatur privilegio suo, mereatur illo privari, & defacto aliquando privatur vel ex toto, vel ex parte, prout Lex disposuerit: & sic eligens indignum, pro illa vice privatur potestate eligendi, ut habetur c. gratum 2. de postulat. Prelat. c. cum in cunctis 7. § fin. & c. cum Wintonensis 25. de Elect.

Si secundo modo, accipiendo occasionem delinquendi, meretur privari quidem privilegio suo; at non est privatus ipso facto, saltem ante sententiam declaratoriam criminis, ut colligitur ex c. contingit cit. ubi Clericus incedens sine habitu, & tonsura, ut occasionem liberius vivendi habeat, non amittit privilegium Clericale, quousque ter monitus sit.

Si tertio modo, privilegium eo modo cessat, quo modo cessat finis, & fundamentum privilegii. Si finis solum cessat quoad aliquem actum, privilegium solum cessabit pro illo actu; si in totum cessat, pri-

privilegium quoque cessabit in totum. Sed hæc cessatio non est in poenam abusus, sed ob defectum finis à privilegio intenti, atque adeò ex natura rei: & sic ipsa natura rei amittit privilegium Clericale Clericus, qui ad Statum Matrimoniale transit, & Laicè vivit; item perdit privilegium lucrandi fructus Beneficii sui absens Studiorum causâ, si ille non vacet Studiis &c.

202. Porro Excessuum, quos privilegiati in usu privilegiorum suorum committunt, exempla varia referuntur in Jure Pontificio: potissimi verò Religiosorum sunt; cum enim hi pluribus privilegiis à Sede Pontificia præ cæteris instructi sint, primum est, eos magis in usu eorum excedere. Occasionem prohibitionum sequentium maxime dederunt Templarii, & Hospitalarii, qui in multis excedebant. Præcipua afferam capita.

203. 1. Igitur excedere Religiosi possunt, si Ecclesias, vel Decimas de manu Laicorum sine Episcopi consensu recipiant *c. cum & plantare 3. b. tit.* jubenturque sic receptas dimittere, nisi legitime præscriperint, vel postea consensum Episcopi obtinuerint *c. cura 11. de Jur. Patron. Gloss. in c. 3. cit. v. aliquo tempore. Host. ibid. Fagnan. n. 2. Pirh. hic n. 131.* Quod tamen quoad Decimas non absque discrimine intelligendum, sed distinguendum est, an Laici justè, & cum consensu Pontificis eas Decimas obtinuerint, an verò injustè.

Si justè, consensu Episcopi eo casu opus non est; cum enim per ejusmodi concessionem separentur omnino à bonis Ecclesiasticis, & Laicales fiant, sicut alia sua bona, ita & Decimas ejusmodi donare Religiosis possunt, vel etiam vendere propria auctoritate, & non requisito consensu Episcopi. Si verò injustè, interest, an Laicus Decimas injustè detineat sine titulo, vel cum titulo ab inferioribus Prælatibus habito.

Si ex titulo aliquo, Religiosi eas à Laicis possunt accipere, accedente consensu Episcopi, idque ex permissione Ecclesiæ, & Juris Canonici *c. cum apostolica 7. de bis. que à Prælat. sic enim utilitati Ecclesiæ consulitur, dum ejusmodi Decimæ ad usus Ecclesiasticos revocantur can. fin. caus. 16. q. 1. junct. c. statuto*

204. 2. *§. sanè de Decim. in 6. Si sine titulo, nullo modo illas etiam spontè oblatas Religiosi à Laicis possunt accipere, sed hi debent illas dimittere, & restituere illi, ad quem de Jure pertinent: & ratio est, quia nulla potestas Laicis competit disponendi de rebus Ecclesiasticis c. fin. de reb. Eccl. non alien. & pro non dato habetur, quod datur ab illo, qui non potest donare c. quod autem 7. de Jur. Patron.* Et hoc procedit, etiamsi talis donatio facta sit cum consensu Episcopi; quia consensus Episcopi nihil novi dare potest, sed datum ab alio, qui dare potest,

confirmat, juxta Regulam traditam *c. inter dilectos 6. 7. cæterum de fid. Instrum.*

2. Excedunt Religiosi, & privilegii, si Excommunicatos, & nominatim interdictos ab Episcopis non evitent, sed ad Divina recipiant; nam Excommunicatus, & Interdictus in una Ecclesia, vel Diocesi, censetur ubique Excommunicatus, & Interdictus, ita, ut vitari debeat tanquam Excommunicatus etiam à non subditis, & privilegiatis *c. cum & plantare cit. §. excommunicatos. Host. ibid. Abb. n. 1. Fagnan. n. 2. Pirhing n. 133.* Neque obest, quod exempti sint à Jurisdictione Ordinariorum, qui tulerunt Excommunicationis sententiam; quia privilegium Exemptionis, etsi faciat, ut excommunicari nequeant ab Ordinariis, non tamen facit, ut non debeant alios Excommunicatos vitare: & ratio est, quia obligatio eos vitandi non ex Jurisdictione Ordinarii excommunicantis, sed ex dispositione Juris communis provenit, cui etiam Exempti subjacent, *Suar. D. 13. de Censur. sect. 1. n. 8. Bartol. in c. cum & plantare cit. n. 14. Pirhing n. 133. cit.*

3. Excedunt, si in Ecclesiis suis, quæ pleno jure, i. e. quoad temporalia, & Spiritualia ad ipsos non pertinent, cum vacaverint, Presbyteros Parochiales constituent, & eos Episcopis non præsentent instituendos *c. cum & plantare cit. §. in Ecclesiis, Fagnan. n. 3.* nam etsi rationem rerum temporalium ab hujusmodi Presbyteris Religiosi ejusmodi possint exigere, præsentare tamen eos Episcopo debent, ut ab hoc instituantur, & curam accipiant, sicque institutos, inconsultis iisdem Episcopis, removere non possunt. Quoad Ecclesias, quæ pleno jure, scilicet quoad temporalia simul, & spiritualia subjæctæ ipsis Religiosis sunt, faciendâ est distinctio: Vel enim populus etiam est illis subjæctus, ita, ut quasi Episcopalem Jurisdictionem in eum exercent; vel contra ipsæ quidem Ecclesiæ exemptæ sunt, non tamen populus à Jurisdictione Episcopi Diocesani. Si primum, liberam tales Religiosi potestatem habent instituendi, & destituendi Clericos in illis Ecclesiis, etiam sine consensu Episcopi loci, ut colligitur arg. à sensu contrario ex *cit. §. in Ecclesiis, & notat ibi Gloss. V. pleno jure.* Si secundum, Religiosi exempti habent quidem liberum jus conferendi, vel instituendi Rectorem in illis Ecclesiis, debent tamen institutum præsentare Episcopo, ut ab eo curam accipiat.

4. Excedunt, si scienter in locis interdicitis Divina celebrent, vel celebrari faciant, nisi secundum permissionem Juris, scilicet submissâ voce, & januis clausis: item si ibi alios, quam Confratres suos sepeliant *c. cum & plantare cit. §. quodsi.* Multo

to magis excedunt, si publice ad Divina Officia, Sacramenta, & Sepulturam admittant Excommunicatos, & personaliter interdicos *c. ad hęc 5. b. tit. c. Episcoporum 8. eod. in 6.* Jubetque Alexander III. sic sepultos extra Coemeteria ejici, modò possint ossa eorum ab aliorum fidelium ossibus discerni *c. sacris 12. de sepult.* & nisi fortè petierint absolvi, & per eos non steterit, quò minus fuerint absoluti. Gloss. in *c. adhęc cit. V. ejiciant.* Ratio est, quia quibus non communicamus vivos, nec defunctis communicare debemus, *c. adhęc, & c. sacris cit.*

Exempti autem, qui contra hanc prohibitionem fecerint, præter alias poenas Jure statutas, interdicuntur ingressu Ecclesiæ, donec competenter satisfecerint, ad arbitrium illius, cujus sententiam contempserunt. Dixi autem, *Exempti*, nam hæc poena non est extendenda ad non exemptos, ut Pirhing *n. 144.* notat, quamvis Gloss. in *c. Episcoporum cit. V. ingressum* contrarium teneat.

207 5. Excedunt, si in Oratorijs suis privatis campanas habeant, easque publice pulsent, prout habetur in *c. patentibus 10. b. tit.* nam habere campanam publicam, eamque pulsare publice est signum loci publici, & sacri. Dixi, *In Oratorijs privatis*; nam in Ecclesijs, & Oratorijs publicis licet, & constat ex *c. nimis 16. de excess. prelat.*

208 6. Si in Ecclesia polluta celebrent, antequam reconcilietur. Et hi suspenduntur, non quidem ipso Jure, sed per sententiam *c. tuarum 11. b. tit. c. is qui 18. de sent. Excomm. in 6. Abb. hic n. 5.* Unde discrimen est cum eo, qui celebrat in Ecclesia interdicta; nam hic ipso Jure suspensus est ab Officio, & Beneficio *c. fin. de excess. prelat. Pirhing n. 139.*

209 7. Si Presbyteros, ab officio per Episcopum suspensos, ad Divina Officia restituant, seu à suspensione absolvant *c. tuarum cit.* Ratio est, quia ab hac, & alijs Censuris ab homine latis non potest absolvere, nisi, qui eas tulit, vel legitimus ejus superior *c. pastoralis 11. §. præterea de Offic. Ord.* unde nulla est hujusmodi absolutio.

210 8. Si Laicos, qui cum uxoris suis in domibus proprijs commorantur, eò quòd eis ex bonis suis annuatim aliquid solvant, ita eximere à potestate Episcoporum contendant, ut alijs secundum consuetudinem terræ, seu Regionis ad sibi objecta respondere non teneantur. Hos Innocentius III. in *c. cum & plantare cit.* decernit compellendos ad respondendum alijs, remota Appellatione.

211 9. Si Ecclesias, vel Capellas ædificent in locis non exemptis sine licentia Ordinarii loci, vel in exemptis sine licentia Papæ *c. auctoritate 4. b. tit. in 6.* & dictum est R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

Libr. 3. Tit. 48. n. 1. §. sqq. Si in hoc casu deliquerint Exempti, puniri à locorum Ordinarijs possunt. Gloss. in *c. cit. V. compescantur*, & Joan. Monach. *V. eodem*; & Ecclesiæ sic ædificatæ in loco non exempto cedunt Juri Episcopi *c. cum olim 14. b. tit.*

10. Si causas, & lites proprias suorum liberorum hominum ut actores, vel defensores assumant; nam hoc prohibetur *c. auctoritate cit.* etiam casu, quo tales liberi homines ipsis sunt Censuales, & Censum annuum iisdem præstare obligati. Ratio prohibitionis est, quia sic redderent duriozem causam eorum, qui in lite ejusmodi liberis hominibus adverfantur, hoc autem non licet; quia non debet alicujus causa fieri deterior ex alieno facto *l. omnibus 1. ff. de alien. Jud. mus. caus.*

11. Si Religiosi alijs, quam familiari-
bus suis Sacramentum extremæ Unctionis, & Eucharistiæ per modum Viarici ministrare, aut Matrimonia solemnizare, i. e. solemniter benedicere sine speciali licentia Presbyteri Parochialis super his obtenta præsumpserint. *Clem. Religiosi 1. b. tit.* hi enim ipso facto Sententiam Excommunicationis incurrunt, per sedem Apostolicam dumtaxat absolvendi, excepto mortis articulo. *Trid. sess. 24. c. 1. de Reform.* in Religiosos, sine licentia Parochi solemniter benedicentes nuptias, addidit etiam poenam Suspensionis.

12. Si excommunicatos à Canone, exceptis casibus Jure expressis, vel per privilegia Sedis Apostolicæ concessis, aut à Sententijs per Statuta Provincialia, vel Synodalia promulgatis absolvant. *Clem. Religiosi cit.* Hi incurrunt poenam Excommunicationis reservatæ Sedi Apostolicæ: & hæc poena currit, etiamsi unus Religiosus absolvat alium Religiosum; quia textus nihil excipit, & sub verbis generalibus comprehenduntur etiam Religiosi in materia poenali. Pirhing *n. 149.*

13. Si in Conventibus detrahant Prælati Ecclesiasticis: quod intelligendum, si nominatim eos perstringant, vel per talem circumlocutionem, quæ vicem habeat proprii nominis, *Clem. 1. cit. §. quibus etiam.*

14. Si Laicos ab Ecclesiarum aliarum ingressu, aut frequentia retrahant; si Indulgentias indiscretas, i. e. falsas & suppositas promulgent; si quando intersunt Testamentis conficiendis, Testatores à debitis restitutionibus, aut Legatis, Matricibus, i. e. Cathedralibus Ecclesijs faciendis, abstrahant. *Clem. cit.*

15. Si à Casibus, Sedi Apostolicæ aut locorum Ordinario reservatis absolvant; nam, ut declaravit *S. Congr. Conc.* apud Barbol. in *Clem. 1. §. quibus cit. n. 19.* Religiosi, etiam Exempti, sine auctoritate, & licentia Superioris absolvere nequeunt

queunt à Casibus, Papæ, aut etiam Episcopo reservatis.

16. Si personas Ecclesiasticas, præsertim coram Judicibus Delegatis à Papa, suam contra eos Justitiam prosequentes, in debite vexare, aut ad loca plura, præsertim multum remota, conveniendi causâ trahere præsumant. *Clem. cit.*

217. Omnibus his, qui à n. 213. positi sunt, per eandem *Clem.* imponitur poenitentia duorum mensium, & Prælati illorum, si occasione horum excessuum acceperint aliquid, & requisiti fuerint ab iis, in quorum præjudicium ea ad Prælatos sic pervenerunt, nec satisfecerint intra mensem partibus læsis, suspensionem incurrunt ab Officio, & omni administratione.

Denique, quemadmodum non de-²¹⁸ cet, privilegiatos in privilegiorum suorum usu excedere, ita etiam non oportet, ut alii privilegia Exemptorum violent; & hi, qui privilegiis alienis derogant, merito suis privandi sunt, ut statuitur c. *dilecti 4. b. tit.* Ratio est, quia non sunt ei sua Jura servanda, qui non metuit aliena violare. *can. si decet 22. caus. 25. q. 2. Abb. in c. 4. cit. n. 1. Barbof. ibid. n. 2. ubi n. 3. addit, per hoc non excludi alias poenas Jure præscriptas contra Judices negligentes in administratione Justitiæ, vel qui per dolum, aut imperitiam malè judicant: de quibus dictum est Libr. 2. Tit. 27. n. 110. & seqq.*

§. VI.

De Revocatione Privilegiorum.

S U M M A R I U M.

219. &c. Qualia privilegia revocari possunt?
221. &c. An revocari possint gratis concessa subdito?
224. &c. An concessa eidem per contractum?
227. &c. Quis revocare privilegia possit?
229. &c. Quibus modis revocari possint?

231. &c. Quando derogetur privilegio per actum contrarium exercitum à concedente?
234. &c. An & quanam privilegia Regularium sint revocata?
240. &c. Quid, & cujus valoris sint viva vocis Oraculo concessa?
244. &c. Quando revocatio privilegii vim suam, & effectum habeat?

Ultimus hic modus est, quo tolli Privilegium potest, præ cæteris tamen loco speciali dignus, quia majorès, quàm circa alios, difficultates quoad eum moveri possunt.

219. Quæritur 1. qualia privilegia revocari possint? *Et 1. quidem dubitatur, an revocari à concedente, vel hujus Successore possit privilegium concessum non subdito, & ab hoc acceptatum? 2. non posse, nisi ex causa publica. Ita Abb. in c. novit. 13. de Judic. n. 23. Felin. ibid. à n. 8. Decius n. 4. Suarez l. 8. de LL. c. 37. n. 2. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 24. Pontius l. 8. de Matr. c. 19. n. 12. Palao tr. 3. D. 4. p. 31. §. 1. n. 2. Pirhing hic n. 186. Engl. n. 21. König n. 28. Wiestner n. 59. Reiffenstuel n. 121. Begnud. V. privilegium n. 5.* Ratio est, quia tale privilegium, postquam acceptatum est, transit in pactum, seu contractum, quo privilegiato acquiritur jus propriè dictum, hoc autem non subdito auferri non potest, nisi ex causa publica.

220. Dixi, nisi ex causa publica; nam si privilegium vergere incipiat in damnum Reip. vel etiam Principis concedentis valde notabile, ita, ut si à principio damnum id accidisset, privilegium censeretur injustum, & iniquum, Successor privilegium illud re-

vocare potest, vel etiam ipse Princeps concedens non servare, ut Felin. l. cit. Suar. n. 3. Palao n. 4. Pirhing n. 127. Reiffenstuel n. 121. docent: & ratio est, quia conditio illa, sive exceptio ex natura rei intelligitur inclusa in prima concessione privilegii. Imò eo casu privilegium non revocatur propriè, sed per seipsum cessat; quia concedi videtur sub hac tacita conditione, dummodo damnosum non sit concedenti, & Republicæ; aliàs concessio irrationabilis foret.

Dub. 2. utrum à Principe, vel hujus Successore possit revocari privilegium gratis concessum subdito? 2. distinguendum inter privilegium merè gratiosum, & remuneratorium. Si merè gratiosum sit, & nullius meriti respectu datum, revocari quidem validè potest, non tamen decenter, & licitè, nisi urgeat justa causa. Ita Felin. in c. 13. de Jud. n. 8. & seq. Sylv. V. privilegium n. 10. dict. 7. Suar. l. 8. de LL. c. 37. n. 10. Sanch. de Matr. l. 8. D. 33. n. 1. Salas D. 17. de LL. sect. 14. n. 70. & D. 20. sect. 18. n. 126. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 25. Bonacin. D. 1. q. 3. p. 8. §. 3. n. 16. Palao. tr. 3. D. 4. p. 21. §. 1. n. 1. Pirhing n. 187. Wiestner n. 59. & 61. Reiffenstuel n. 120. Quòd validè revocari possit, patet, quia jus, quod per tale privilegium

gium conceditur, non transit in dominium subditi, cui conceditur, & ita semper pendet à mera voluntate Principis. Quòd verò sine culpa saltem veniali revocari nequeat, ex eo colligitur; quia beneficium Principis decet esse mansurum; & estque inconstantiæ, & levitatis voluntatem mutare sine causa.

221 Quoad alterum de Remuneratorio, dico, remunerationem posse deberi ex Justitia, vel solum ex gratitudine. Si ex Justitia debetur, certum est, privilegium sic datum revocari non posse: sed tunc non est gratis concessum. Si ex gratitudine solum, etsi non tam irrevocabile sit, sicut illud, quod ex Justitia datum est (nam hujus fortius est vinculum) est tamen adhuc irrevocabile, nisi remuneratio sit excessiva, Ita Suar, l. cit. n. 6. Sanch. n. 5. Laym. n. 25. Bonac. n. 2. Palao §. 2. n. 4. Pirh. n. 187. König n. 28. Ratio est, quia quocumque modo debita sit, cedit privilegiatus illius debito ob privilegium sibi concessum.

223 An verò casu, quo revocatur ejusmodi Privilegium remuneratorium, opus sit compensatione, controversia moveri potest. Et ratio dubitandi est, quia revocans ejusmodi privilegium reducit rem in pristinum statum, & conf. reddit privilegiato sua merita, quorum cessionem fecerat ob privilegium; cum autem illa merita, non exposculent ex Justitia compensationem, non videtur illi compensatio debita esse. Sed obligatio compensandi distingui potest, ut illam distinguit Palao l. cit. n. 5. juxta quem etsi compensatio non debeat ex Justitia propter merita, probabilius tamen debetur ex Justitia propter cessionem, quam fecerat privilegiatus ob privilegii consecutionem; nam hæc cessio est pretio aestimabilis, cum sit actio damnosa cedenti, & utilis cessionario: quæ tamen nunquam reddit, etsi redeant merita.

224 Dub. 3. an Princeps, vel hujus Successor revocare possit privilegium concessum subdito per contractum? R. concedi posse vel per pactum, aut contractum onerosum, vel per lucrativum tantum, sive per donationem. Neutro modo Princeps revocare privilegium sic datum potest sine justa causa. Ita Suar, c. 37. cit. n. 5. & seqq. Sanch. D. 37. n. 2. & 3. Laym. n. 25. Bonac. n. 5. Pont. n. 13. Palao §. 1. cit. n. 2. Engl. n. 22. Pirhing n. 187. Wiestner n. 60. Reiffenstuel n. 122. Begnudell. n. 6. Et quidem quòd privilegium, concessum subdito per contractum, Princeps revocare nequeat, patet, quia etiam Princeps tenetur pacta, cum subditis inita, servare; nam ex his oritur obligatio Justitiæ. Quòd verò etiam revocare nequeat privilegia per contractum merè lucra-

tivum, seu donationem concessa, pariter constat; nam privilegium, concessum subdito per donationem, post hujus acceptationem in dominium transit subditi. atqui Princeps non potest sine causa rem suam auferre subdito, cujus ille dominium habet, ergo &c.

Dixi Sine justa causa; nam ex causa²²⁵ justa potest revocare privilegia à se, vel antecessoribus data. Est autem causa ad revocationem sufficiens omnis illa, quæ sufficit, ut revocetur donatio subdito facta, & in quibus Princeps spoliare bonis suis subditos potest: imò eo casu non tam est revocatio, quàm cessatio privilegii, cum ut n. 220. supra dictum est, privilegia videantur sub tacita hac conditione data, ut durent tamdiu, quamdiu ad publicam utilitatem cessatio illorum non pertinuerit. Ita Palao n. 5. qui putat, Principem teneri probare causam; aliàs nihil esset firmum, sed facillimo negotio posset Princeps jus tertio acquisitum auferre.

Si Princeps ob publicam necessitatem²²⁶, vel aliam causam urgentem rescindat contractum onerosum, & revocet privilegium subdito ex tali contractu datum, compensationem illi tenetur facere, si commode fieri potest: & ratio est, quia Princeps non est absolutus Dominus rerum subditi, & hic non tenetur gratis remittere jus suum. Contrà, si revocet privilegium datum subdito ex contractu, vel pacto merè lucrativo, seu per donationem; tunc enim non est necessarium, ut ab eo compensatio ulla fiat subdito, prout Suar. n. 9. Palao n. 6. Pirhing n. 187. & alii communiter docent; nam in hoc ratio cessat, ob quam compensari debet in privilegio per contractum onerosum concessio, cum nulla fiat commutatio rei ad rem. Adde, quod non satis credibile sit, quod concedens tale privilegium voluerit sibi imponere obligationem non revocandi illud justa causa intercedente, nisi facta compensatione: imò potius præsumitur contrarium.

Queritur 2. quis revocare privilegia²²⁷ possit gratis concessa subdito? R. 1. id potest concedens: & hoc verum est non tantum, quando concedens privilegium est supremus Princeps, sed procedit etiam de inferioribus Magistratibus, qui Superiorem recognoscunt. Suar. l. 8. de LL. c. 37. n. 12. & 13. Pont. l. 8. de Matr. c. 19. n. 15. Laym. l. 1. tr. 3. c. 23. n. 25. Palao tr. 3. D. 4. p. 21. S. 3. n. 1. Pirhing hic n. 188. Excipitur, nisi privilegium ab inferiore datum sit confirmatum à Superiore; quia ratione confirmationis pendet à voluntate confirmantis: conf. sine hujus consensu ab inferiore amplius revocari non potest. Idem dicendum ait Palao, & ab hoc cit. de quacunque Dispensatione,

ne, quam inferior in Lege Superioris potestate ab hoc accepta fecit: quia pro toto illo tempore Legem Superioris abstulit ex voluntate Superioris, igitur obligationem sine hujus Voluntate revocare non potest, & Legem restituere; nam ad hoc non minus, quam ad prius Superioris consensu opus est, cum sit in re, quae potestatem illius ordinariam excedit.

228 2. Non tantum concedens privilegium, sed etiam hujus Successor revocare potest privilegium, ab Antecessore concessum, Suar. n. 11. Palao n. 1. Pirhing n. 188. Ratio est, quia succedit in aequali potestate, & est una, eademque persona per fictionem Juris cum Antecessore. Adde, quod Antecessor ligare manum Successoris non possit.

3. Privilegium concessum ab inferiore revocari potest a Superiore illius: requiritur tamen causa, sine qua etiam Princeps Supremus non revocat licite; quia talis revocatio cedit in injuriam inferioris Praelati, & in detrimentum subditorum. Si non sit supremus Princeps, probabiliter neque valida est hujusmodi revocatio; quia jura subditorum non potest tollere.

229 Dub. 1. quibus modis revocari privilegia possunt? 1. revocari posse duobus modis, expresse, vel tacite. *Expressa revocatio* fit non solum verbis expressis in specie, & in particulari, sed etiam per clausulam generalem, scilicet *non obstantibus quibuscunque privilegiis*: nam haec clausula regulariter sufficit, licet generica sit; quia sub genere comprehenduntur species. *Dixi regulariter*: nam ut Suar. l. 8. de LL. c. 38. n. 1. & seq. Sanch. l. 8. de Matr. D. 33. n. 3. Laym. in c. cum ordinem 6. de Rescript. in 6. n. 7. Palao tr. 3. D. 4. p. 21. §. 4. n. 3. Engl. hic n. 21. Pirhing n. 189. Reiffenst. n. 124. & seqq. advertunt, per ejusmodi clausulam generalem non revocantur. 1. privilegia in Corpore Juris contenta. 2. eo tenore expressa, ut revocari non possint, nisi de iis expressa, & specialis mentio fiat. 3. per modum Contractus, vel in remunerationem meritorum concessa. Quodsi tamen aliunde & clare constaret, quod Princeps sub verbis generalibus etiam haec privilegia comprehensa velit, etiam his derogatum erit; quia non mens verbis, sed verba menti sunt conformanda.

230 *Tacita revocatio* fit per actum Principis directe contrarium privilegio, qui non potest subsistere, nec habere effectum intentum, saltem adaequatum, sine derogatione privilegii prius concessi, dummodo possit praesumi, eum scire, vel recordari privilegii antea concessi; nam si adsit, vel praesumi possit ignorantia, per ejusmodi actum non derogatur privilegio: & ratio est, quia

haec derogatio debet esse libera, & voluntaria. talis autem esse non potest, nisi ex cognitione saltem virtuali derogantis procedat, Colligitur aperte ex c. nonnulli 28. de Rescript. c. licet 1. de Const. in 6. §. l. idem Ulpianus 12. §. sunt & alii 1. ff. de Excusat. ubi facultas mutandi domicilium concessa Tutori censetur virtualis facultas dimittendi munus, & sollicitudinem Tutoris, si data fuerit ex Rescripto Imperatoris, scientis illum Tutorem esse.

Dub. 2. quando derogetur privilegio per actum contrarium? 1. pro hoc communiter has tradi Regulas. 1. per Legem universalem, etiam non abrogata expresse privilegia, censetur tamen revocata privilegia in Jure communi contenta, non vero specialia, & extra commune Jus, Salas de LL. D. 17. sect. 14. n. 74. Suar. l. 8. de LL. c. 39. n. 2. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 27. Bonac. D. 1. q. 3. p. 8. §. 3. n. 15. Palao tr. 3. D. 4. p. 21. §. 4. n. 10. Pirhing hic n. 191. Reiffenst. n. 128. §. 129. Ratio est, quia illa censetur Princeps scire, ista probabiliter ignorare potest, igitur dum Legem fert contrariam privilegio, quod Juri communi insertum est, praesumitur velle eidem derogare; non vero censetur velle derogare privilegio speciali, nisi expresse mentionem illius faciat. Adde, quia hujusmodi privilegium insertum Juri communi est Jus commune. Sed Lex communis alia communi Lege abrogatur, neque necesse est, ut praecedentis fiat mentio.

2. Privilegium prius obtentum non tollitur, nec tacite revocatur per privilegium posterius, quod contrarium est priori, nisi illius prioris mentio specialis fiat, juxta c. veniens 19. & ibi Gloss. V. nullum de Praescript. Salas l. cit. Suar. n. 5. Bonac. n. 17. circ. fin. Palao n. 13. Pirhing n. 193. Reiffenstuel n. 130. Ratio est, quia cum privilegium sit Jus privatum, & particulare, ideo praesumitur Princeps secundum privilegium concessisse ex ignorantia primi, si de illo nullam mentionem faciat in concessione secundi c. licet 1. de Const. in 6. & c. ex parte 12. de Offic. deleg. Imò posterius privilegium in quo nulla facta est mentio prioris, subreptitè impetratum censetur, tacita veritate, quae exprimi debuisset, ac proinde non valet. *Excipitur* 1. nisi prius privilegium sit insertum Corpori Juris communis; nam hoc privilegium non censetur Princeps ignorare, ac proinde in hoc cessat allata ratio. Salas n. 75. Suar. n. 5. Bonac. n. 17. Palao n. 11. *Excipitur* 2. si privilegium prius sit generale, posterius speciale; nam concedendo alicui gratiam generalem non censetur Princeps sibi velle adimere potestatem concedendi gratiam specialem: conf. posterius privilegium

gium non erit propriè derogatio prioris generalis, sed quædam quasi exceptio. Suar. n. 7. *cùm cit.*

233 3. Si sententiam Judex in Judicio tulerit contrariam privilegio, quâ scilicet reus condemnatur, non obstante privilegio, non revocatur privilegium, sed sententia potius supponit nullitatem privilegii: unde si privilegiatus valorem privilegii sui sufficienter probet, perget validum esse, etiam non obstante sententiâ Judicis. Suar. n. 4. Palao n. 17. Pishing n. 196. Reiffenstuel n. 132.

234 Quæritur 3. an, & quænam privilegia Regularium à Conc. Trid. sint revocata? Certum est 1. plurima eorum privilegia non esse revocata, sed adhuc persistere in pleno suo vigore, imò ab ipso Trid. fuisse confirmata. Constat ex *sess. 25. de Regul. c. 20. fin.* ibi: *Ita ceteris omnibus presbiterorum Ordinum (Regularium) privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firma sint, & inlesâ.* Conf. universali praxi omnium Ordinum, utentium privilegiis suis plurimis. Sed & ipsi Summi Pont. eadem privilegia passim confirmant, & nonnulla tantum excipiunt.

235 Certum est 2. revocata esse omnia, & singula privilegia Regularium ante Trid. concessa, quæ adversantur Decretis contentis in *Sess. 25. cit. de Regular. conf.* Regulares omnes exactè debent observare illa Decreta, nisi post Trid. contra illa, vel illorum aliqua haberent concessum novum privilegium. Patet ex *sess. cit. de regul. c. 21.*

Certum est 3. revocata etiam censei illa privilegia, quæ ante Trid. concessa sunt, & adversantur cuicumque ejusdem Decreto, quod habet adjectam clausulam revocatoriam illorum, ita quidem, ut Regulares privilegiis sic revocatis uti amplius nequeant etiam in foro conscientie; nam contraria sententia hodie damnata est ab *Alexandro VII.* his terminis: *Regulares possunt uti privilegiis suis, quæ sunt expressè revocata à Conc. Trid.*

236 Dubium est, an per Trid. revocata censeantur etiam privilegia Regularium, ante istud concessa, quæ alicui ex Decretis ejusdem *sess. 25.* vel priorum Sessionum adversantur, non additâ clausulâ revocatoriam illorum? Affirmant *Peyrin. Declar. Privil. tom. 2. in Const. 1. Gregorii XIII. n. 3. Donat. tom. 1. p. 1. tr. 11. q. 15. à n. 4.* Fundantur 1. quia Trid. *sess. 25. de regul. c. 22.* præcipit cuncta sua Decreta etiam à Regularibus observari, non obstantibus eorum quibuscunque privilegiis &c. ergo per hanc clausulam derogavit omnibus Regularium Privilegiis, quæ alicui cuicumque tandem Decreto illius

adversantur. 2. quia *Pius IV.* per *Bullam*, incipit. *In Principis Apostolorum Sede*, quæ refertur *tom. 2. Bullar. fol. 135.* estque inter ejusdem Pontificis Constitutiones 94. omnia, & singula, etiam Regularium quorumcunque, privilegia, sub quacunque excogitabili forma, & ex quacunque causa concessa, universaliter, & indistinctè revocat & annullat in omnibus, & singulis, in quibus illa Statutis, & Decretis Trid. contrariantur.

Contra alii cum *Rodrig. tom. 1. 237 regul. q. 8. art. 7.* Suar. l. 2. de LL. c. 18. n. 18. *Mirand. Man. Prælat. tom. 2. q. 42. art. 3. v. sed alii* Reiffenstuel hic n. 139. & *seqq.* non improbabiler docent, hæc ultima privilegia, quæ contraria sunt Decretis Trid. si ista clausulam horum privilegiorum Derogatoriam nullam sibi adjectam habeant, ab eodem Trid. non censei revocata, nec contineri in clausula, *Bummodo SS. Canonibus, & Decretis Conc. Trid. non adversentur*: cons. his privilegiis validè, & licitè utuntur Regulares non tantum in foro interno, sed etiam in externo. Ratio est, quia nulla Lex, Constitutio, vel Decretum, quamvis generaliter, vel universaliter latum, derogat particularibus locorum, aut personarum Statutis, Consuetudinibus, aut Privilegiis, nisi hoc exprimat; quia hæc probabiliter Legislator ignorare potest *c. licet 1. de Const. in 6.*

Conf. 1. Trid. in aliquibus suis Decretis addit clausulam derogatoriam consuetudinum, vel privilegiorum contrariorum, in aliis eam clausulam omittit, atqui frustra adderetur hæc clausula, si revocata essent omnia, etiam illa, respectu quorum clausula talis non apponitur, ergo &c. 2. communis, & indubitata doctrina est apud omnes ferè DD. & ipsos etiam Adversarios, quòd Trid. per sua Decreta generalia, quæ posita sunt sine ulla clausula derogatoria, non deroget specialibus Statutis, vel Consuetudinibus Locorum, aut personarum, ergo nec privilegiis, quæ extra Corpus Juris communis habentur; nam de his eadem, quæ de illis, habetur ratio, cons. eadem est Juris dispositio. 3. aliàs Trid. derogasset omnibus omnino privilegiis Regularium; nam omnia ista sunt contra Jus commune, & SS. Canones concessa. Trid. autem *sess. 25. cit. de regul. vult SS. Canones, & Leges Ecclesiasticas omnes indistinctè observari.* ergo &c. 4. consuetudo est optima interpret Legum. atqui videmus passim vigere consuetudinem, quòd Regulares liberè utantur suis privilegiis, quæ per Trid. expressè revocata non sunt, etsi alioquin contra aliquod ejusdem Concilii Decretum,

tum; sine derogatione privilegiorum positum, militent. ergo &c.

239 Ad Argumenta contraria non difficilis est responsio. Ad 1. Trid. sess. 25. c. 22. cit. tantum derogat privilegii Regularium, adversantur alicui ex Decretis cit. sess. positis de ipsis Regularibus; non verò per clausulam illam derogat privilegiis, quæ militent contra aliquod Decretum, in præcedentibus Sessionibus absque derogatione privilegiorum positum: quod constat ex ipso textu; nam c. 22. cit. præcipit observari omnia, & singula NB. in superioribus Decretis, scilicet sess. 25. cit. de Regularibus specialiter habitæ, contenta. Igitur per alia Decreta, in aliis Sessionibus sine derogatione posita, privilegiis Regularium non voluit derogare.

Ad 2. Bulla illa per suam clausulam vult quidem, ut non obstantibus privilegiis, omnia Decreta Conc. Trid. exactè observentur, sed non in alio sensu, quam in quo observari ea vult ipsum Trid. quia Bulla hæc est confirmatoria Decretorum Trid. atque Bullæ Confirmatoris alicujus Legis necessariò intelligi debent juxta sensum, & mentem Legis, quæ corroborat, ita, ut easdem limitationes, & extensiones, quas habet, vel recipit corroborata, recipere etiam debeat corroborans, ut cum Gloss. & Felu. bene advertit Reiffenstuel n. 146. ergo &c.

240 Queritur 4. quid, & cujus valoris sint privilegia vivæ vocis Oraculo concessa? R. 1. vivæ Vocis Oraculo concessa privilegia dicuntur illa, quæ Princeps v. g. Pontifex sola voce, seu oretenus duntaxat concessit, quamvis subinde, ut etiam pro foro externo probari possint, postea in scripturam redigantur, & testimonio authentico ab iis, quibus ex officio hoc incumbit, fide digna reddantur, Reiffenstuel hic n. 194.

241 2. Pro foro interno sunt ejusdem valoris, cujus sunt privilegia in scriptis concessa: nam ut n. 13. dictum est, ad effectum, & substantiam privilegii scriptura non requiritur. Ut verò etiam in foro externo praticari valeant, non sufficit illa esse concessa, sed insuper requiritur, ut testimonio authentico confessio illorum probetur. Donat. tom. 1. p. 1. tr. 15. q. 5. n. 5. Reiffenstuel n. 151. & patet ex Const. Julii II. incipit Romani, ac Reg. Cancell. 52. Ratio est, quia aliàs quivis dicere posset, se habere privilegium vivæ vocis oraculo concessum, sicque prætextu oraculi vivæ vocis eludere Leges, & Canones in foro externo, non sine perturbatione boni communis.

242 Hodie omnia, & singula privilegia, vivæ vocis oraculo concessa quibuscunque Capitulis, Ordinibus, vel personis eorum

à quocunque tandem Pont. usque ad Urbanum Papam VIII. pro foro externo sunt revocata, ita, ut nec in foro externo, nec in interno hujusmodi privilegii amplius uti liceat, etsi ad supplicationem Regum sint concessa, ac de iisdem verè concessis Cardinales ferant testimonium propria manu scriptum, nisi per Officiales, & ministros illos, quibus incumbit verè concessis privilegiis, & favoribus per Pont. oretenus concessis, aut in futurum concedendis fidem facere, authentizata sint, ut patet ex Const. Gregorii XV. incipit Romanus, & Urbani VIII. incipit aliàs, quæ in Bullario Cherubini inter Constitutiones dicti Pontificis est 21. Secus, si ut dictum est, authentizata sint; tunc enim etiamnum valent, etiam pro foro externo, prout expressè declaravit laudatus Urbanus VIII. Const. quæ etiam incipit aliàs, & existit in Bullar. Cherub. inter Bullas hujus Pont. 141. Similiter valent pro foro conscientie vivæ vocis oraculo concessa privilegia, si postea sint confirmata per specialem Bullam ex certa scientia, & de Apostolica potestate plenitudine; nam Confirmatio talis novum jus, novamque concessionem efficit. Reiffenstuel hic n. 160.

4. Privilegia, quæ post Urbanum VIII. à Successoribus Pont. vivæ vocis oraculo concessa sunt, Constitutiones istius, & Gregorii XV. non efficiunt. Hinc valent saltem pro foro conscientie, etiam si dicto modo authentizata non sint; quia memorati Pontifices suis Constitutionibus non voluerunt, nec potuerunt Successoribus suis ligare manus, cum par in parem potestatem non habeat. Ut verò etiam pro foro externo valeant, non sufficit quodvis testimonium de eorum concessione ceteroquin fide dignum, sed debet esse tale, quoad probandum in foro externo aliàs requiritur, & sufficit: non tamen necesse est testimonium Officialium n. præc. relatorum; quia hoc solum ab Urbano VIII. requiritur ad probanda Oracula præcedentia, non verò ad futura se extendit. Reiffenst. n. 164.

Queritur 5. quando revocatio privilegii vim suam, & effectum habeat? R. cum fuerit sufficienter promulgata. Si per Legem contrariam revocatio fiat, sufficit hanc promulgari in Curia, vel loco ad id constituto: quo factò non quidem statim à die promulgationis, sed post tempus necessarium ad ejus obligationem, quod in Legibus Civilibus regulariter est duorum mensium, in Canonicis juxta stylum Curie Romanæ brevius, aut longius, revocatio sic facta effectum sortitur, ita, ut etsi aliqui adhuc in particulari invincibiliter ignorent revocationem factam, tamen privilegia elapso illo tempore non amplius

plius profint, nec uti iisdem privilegiati valide possint. Suar. l. 2. de LL. c. 40. n. 1. & segg. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. ult. Pirhing n. 197. Reiffensueln. 133. Ratio est, quia in Legibus communiter attenditur ad id, quod per se, & regulariter fieri solet, non verò ad ea, quæ raro, & per accidens fiunt. talis autem est in præfenti ignorantia Legis revocatoria. ergo &c.

245. Quodsi revocatio privilegii fiat ab homine, seu privatim, ea non habet effectum, priusquam privilegiato specialiter intimetur. Suar. n. 6. Laym. n. 28. Palao p. 21. §. 5. n. 2. qui cum pluribus aliis addit, non sufficere casualem notitiam, sed opus esse, ut ad privilegiatum sit ali-

quo modo destinata per Rescriptum, Epistolam, vel Nuntium ad id constitutum. Quòd specialis intimatio fieri debeat, ratio est, quia ad rectam Reip. & Ecclesie gubernationem pertinet, ut Princeps velit privilegiatos privilegijs suis uti tamdiu, usque dum agnoscant esse revocata; aliàs vellet plures actus invalidos fieri, quod non est credendum de Christiano Principe. Quòd verò non sufficiat casualis notitia, indè videtur probari; quia per quas causas aliquid nascitur, per easdem etiam dissolvitur, privilegium autem vim suam contra absentem obtinere incipit per destinationem Nuntii, Epistolæ &c. ergo simili modo revocari, & tolli debet.

S. VII.

De Privilegio Exemptionis.

S U M M A R I U M.

246. Quid sit Exemptio?

247. &c. Quotuplex?

250. Quo Jure introducta?

251. Coram quo Judice conveniendi sint Clerici, & Religiosi Exempti?

252. An per privilegium Exemptionis Exempti omnino subducantur à Jurisdictione Episcopi?

253, 254. Quibus casibus hoc subjeti sint?

255. An coram isto conveniri possint ratione delicti, vel contractus?

256. &c. Quomodo acquiratur Exemptio?

260. An si exempti sint Clerici alicujus Ecclesie, etiam exempta sit ipsa Ecclesia?

261. Si Monasterium, etiam Capella ipsi subiecta?

262. Si Abbas, etiam Monasterii membra?

263. Si Ecclesia, vel Monasterium, etiam Clerici, & Religiosi?

264. An exemptus respectu certi loci, seu rei, sit etiam exemptus respectu alterius loci, vel rei?

265. An Exemptioni renuntiari valeat?

266. &c. An, & quomodo probari debeat privilegium Exemptionis?

268. &c. Quis debeat esse tenor Litterarum Apostolicarum, ut ex iis Exemptio colligi, & probari possit?

273. &c. Quis sit Judex litis motæ super Exemptione?

275. &c. An lite, super Exemptione mota, & pendente, Ordinarius contra partem, eâ se tuentem, possit uti Jurisdictione sua?

280. &c. An Exemptio rectè colligatur ex administratione concessâ?

Requentissima Privilegii istius sit mentio, & crebræ sunt Exemptos inter, & Ordinarios lites. Unde non abs re erit, ea, quæ magis necessaria de hoc sunt, Appendicis loco annectere.

246. Quaritur 1. quid, & quotuplex sit Exemptio? 2. est liberatio à Jurisdictione Ordinarii, sive est privilegium, quo persona, vel locus ab Episcopi, vel alterius Superioris, Ordinariam Jurisdictionem habentis, potestate subtrahitur, & immediatè subijcitur Papæ. Cockier de Jurisd. Ord. in Exempt. p. 1. q. 1. à n. 3. Engl. hic n. 22. Wiestner ibid. n. 62.

247. Triplex communiter dividitur, Personalis, Localis, & Mixta. Personalis est, quæ adhæret personæ, eamque sequitur, quocumque veniat Reg. privilegium 7. in 6. Franc. in 5. 1. §. in eos b. tit. in 6. Engl. n.

22. Wiestner n. 63. Localis, quæ locus v. g. Ecclesia, Capella, Monasterium, territorium subtrahitur Jurisdictioni Ordinarii, ita, ut licet in Dicecesi sit, non ramen sit de illius Dicecesi, sed loco extra eam sito æquiparetur c. cum Capella 16. b. tit. Gloss. in Clem. 1. V. primo anno de Excess. Prælat. Barbof. in c. cum Episcopus 7. de Offic. Ord. in 6. n. 8. Engl. Wiestner l. cit. Mixta, quæ personæ, & loca, eorumque res ab Ordinarii potestate eximuntur, ita, ut iste neque in locum, neque in personas illius Jurisdictionem suam exercere, vel Tribunal ibidem pro Jurisdictione in alios exercenda erigere sine licentia proprii Prælati possit c. cum Episcopus cit. Donat. tom. 1. prax. Regul. p. 2. tr. 23. q. 1, n. 4, Engl. Wiestner l. cit.

Hinc

248 Hinc duplex genus Exemptorum est; nam aliqui dicuntur *nullius Diocesis*, qui habent speciale territorium, ac populum exemptum, ubi Jurisdictionem quasi Episcopalem exercent, ac *Ordinarii* nomine veniunt, quamvis ipsi Episcopi non sint, sed tantum Prælati, vel Præpositi, aut similes. Alii verò dicuntur esse *in Diocesi*, non tamen *de Diocesi*, qui quidem quoad suas personas, vel particularem aliquem locum v. g. Monasterium exempti sunt, certum autem populum, aut territorium exemptum non habent, sed intra fines certæ Diocesis, sive Episcopatus existunt. Engln. 23.

249 Item alia est Exemptio *tam in capite, quam in membris*, quando scilicet non tantum locus principalis sive Monasterium, aut Collegium exemptum est, sed etiam omnes Capellæ, Beneficia, & Parochiæ annexæ. Alia *in capite tantum*, quando tantum ipse locus principalis exemptus est, non autem annexæ Parochiæ, vel Beneficia *c. ex ore 17. b. tit.* Quo posteriori casu illud notandum est, quod Abbas v. g. exemptus pro talibus locis non exemptis Episcopo reverentiam exhibere, ad Synodum Diocesanam venire, ejusque mandata super illis membris suscipere teneatur, ita tamen, ut in Synodo Diocesana prærogativam, & primum post Episcopum locum obtineat *c. ex ore cit.*

250 Dub. 1. quo Jure introducta sit Exemptio, communi, an speciali? *re. negativè*; distinguendo inter Legem Diocesanam, & Jurisdictionalem Episcopi. A *Lege Diocesana* Religiosi, & horum Monasteria, seu Conventus exempti sunt ex dispositione Juris communis, prout patet ex *can. inter cetera 2. x. ne ergo caus. 10. q. 3. & can. cum pro utilitate 34. x. ea vero caus. 16. q. 1.* A *Lege Jurisdictionali* Exemptio eis competere cœpit Jure speciali: quamvis deinde aliqua hujusmodi privilegia eximentia à Jurisdictione Ordinarii cum tempore inserta sint Corpori Juris communis *c. nimis 15. & 16. de Excess. Prælat. Clem. 1. eod. Clem. 2. de censib. &c.*

251 Dub. 2. coram quo Judice conveniendi sint Clerici, & Religiosi exempti? *re. conveniri debent coram proprio Prælato*, qui in illos Jurisdictionem quasi Episcopalem habet, ac propterea in eos potest, quod Episcopus in Diocesanos suos; vel apud Papam, aut ejus Legatum à Latere; nam etiam huic Jurisdictio in personas, & loca exempta competit, ut patet ex *c. veniens 1. de V. S. in 6. & c. si Abbatem 36. de Elect. in 6.* Et hinc, quando Papa aliquem eximit à Jurisdictione cujusunque Ordinarii, eum non censetur eximere à potestate Legati à Latere,

Cockier *p. 2. q. 2. n. 7.* Barbof. in *c. 4. de Offic. Legat. n. 10.* Wiestner *hic n. 65.* cum aliis. Ceteri verò Legati tam ii, qui *Natidicuntur*, quam qui *Nuntii Apostolici*, in causis Exemptorum intromittere sese nequeunt, nisi, ut aliquando Nuntii cum potestate Legati à Latere missi muniti sint speciali ad hoc mandato, seu commissione. Gloss. in *c. Abbatem cit. V. commissum*, Donat. *prax. Regul. tom. 1. p. 2. tr. 13. q. 9. n. 2.* Wiestner *hic n. 65.*

Dub. 3. an per privilegium Exemptionis Exempti omnino subducantur à Jurisdictione Episcopi? *re. negativè*; habet enim in certis casibus Jurisdictionem erga illos, aliquando *Delegatam*, & aliquando *Ordinariam*. *Delegatam* tunc habere censetur, quando in Jure dicitur, ut, contra Exemptos autoritate Apostolica, vel tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat, *Ordinaria* verò tunc datur Episcopo in Exemptos, quando ei in illos simpliciter conceditur Jurisdictio, vel illa clausula additur, *non obstantibus privilegiis, & Exemptionibus quibuscunque*; tunc enim remoto Exemptionis privilegio, procedit Episcopus tanquam Ordinarius. Si Episcopus adversus Exemptos procedat, ut Apostolicæ Sedis Delegatus, ab eo Summum Pont. si ut Ordinarius, ad Metropolitanum appellandum erit, ut cum *Barbosa* notat Engln. *hic n. 34.* qui addit, etiam hoc casu ab Exemptis ad Pontificem appellari posse, & aliquando etiam expedire, ne successu temporis inferiores Judices majorem sibi adversus istos Jurisdictionem quarant. Et ratio universalis est, quia Pontifex cum omnibus inferioribus Judicibus concurrentem potestatem habet, & quilibet omisso suo Ordinario, immediate agere apud Sedem Apostolicam potest.

Dub. 4. quibus casibus Regulares Exempti subsint Episcopo, tanquam Ordinario? *re. 1.* subsunt eidem in omnibus, quæ sunt Ordinis Episcopalis, ut est susceptio Ordinum, consecratio Ecclesiarum, petitio Chriftmatis *c. veniens 19. de Prescription.* *2.* in observatione Festorum, quæ ab Episcopo indicuntur, & Censurarum ab eo promulgatarum, *Trid. sess. 25. c. 12. de Regul.* *3.* in Censura Librorum, *Trid. sess. 4. de Edit. Libr.* *4.* in vocatione ad Processiones publicas, & controversiis de præcedentia in iis, & funerum deductione exortis, *sess. 25. cit. c. 13. de Regul.* *5.* in approbatione ad Confectiones Sæcularium audiendas, *sess. 23. c. 15. de Reform.* *6.* in erectione Monasteriorum, Ecclesiarum &c. *sess. 25. c. 3. de Regul.* *7.* in promulgatione Indulgentiarum, à Papa impetratarum. *Sess. 21. c.*

21. c. 9. de Reform. & Indulgentias verò. §. quoad prædicationem Verbi Divini in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt. Sess. 5. c. 2. & si verò de reform. 9. quoad executionem ultimarum Voluntatum. Clem. un. de Testam. &c.

254 Dub. 5. quibus Casibus Regulares Exempti subsint Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato? R. 1. quoad Lectionem S. Scripturæ, in Monasteriis habendam. Trid. Sess. 5. c. 1. & in Monasteriis de reform. & declaratum est à S. Congr. Card. Trid. Interpp. teste Fagn. in c. quia in nonnullis 4. de Magist. n. 30. 2. quoad Clausuram Monialium. Sess. 25. c. 5. de Regul. 3. quoad Electiones Abbatissarum ex Decret. S. Congr. & Const. Greg. XV. apud Fagnan. in c. grave 19. de Offic. Ord. n. 39. 4. in causis Hæresicos, & aliis spectantibus Officium S. Inquisitionis c. ad abolendam 9. & fin. de Heret. 5. si Religiosi Exempti extra Monasterium, & Conventum Regularem degant, & vagentur. Trid. sess. 6. c. 3. de Reform. Alios casus, quibus Exempti subsunt Episcopo vel tanquam Ordinario, vel tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, retuli Libr. 1. Tit. 31. n. 30. & videri possunt apud Barb. de Offic. Episc. alleg. 105. Pirh. ad Libr. 1. Tit. 31. à n. 110. Wiestner hic à n. 85, maxime verò apud Cochier de Jurisd. in Exempt. p. 2. q. 45. ubi enumerat ejusmodi Casus omnino 116.

Dub. 6. an, & quatenus Exempti Jurisdictione Episcopi, non obstante privilegio Exemptionis, conveniri coram eodem possint ratione delicti, vel contractus? R. distinguendo, an privilegium illud sit personale, an locale, vel mixtum. Si exemptus habeat privilegium personale, est extra locum exemptum deliquerit, vel contraxerit, ratione tamen illius delicti, vel contractus non foritur forum in illo loco, sed exemptus manet à Jurisdictione Ordinarii, & conveniri solum potest apud Prælatum suum: & ratio est, quia aliàs privilegium Exemptionis esset omnino inutile, & elusorium arg. l. quoties 3. c. ubi senator. & Clariss. &c. Pirhing hic n. 50. Wiestner n. 75. Excipitur, nisi sint vagi; nam tunc, ut n. præc. dictum est, subsunt Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, & ab hoc puniri, si deliquerint, possunt.

Si verò exemptus sit tantum ob privilegium locale ratione loci exempti, Exemptio non egreditur locum, ratione cuius exemptus est, & hinc solum conveniri, vel puniri ab Ordinario nequit, quando deliquit, vel contraxit in loco exempto: si verò deliquit, vel contraxit extra

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

locum exemptum, Exemptio illi non proderit, sed respondere Ordinario citanti debet, & subire Sententiam, vel pœnam ab hoc taxatam, ut habetur c. volentes 1. b. tit. in 6. & notat Gloss. in c. tuarum 11. b. tit. V. privilegii beneficio, Abb. ibid. n. 8. Pirhing n. 50. Wiestner n. 76. Excipitur, nisi Exemptio sit specialiter concessa etiam ratione delicti commissi, contractus initi, aut rei sitæ extra locum exemptum; tunc enim, ubicunque deliquerit, aut contraxerit Exemptus, vel res sita sit, coram Ordinario loci conveniri non potest, ut fusè probat Fagnan. in c. tuarum cit. n. 9. & seqq. Addidi specialiter concessa, scilicet cum expressione specifica delicti commissi, vel contractus initi, aut rei litigiosæ sitæ in loco non exempto; nam si generaliter solum, & indefinitè Exemptio fiat, ut si dicatur, Tales eximimus à Jurisdictione, & potestate, sive etiam ab omnimoda potestate Ordinarii, probabilius non gaudent exemptione in tribus prædictis casibus delicti commissi, contractus initi, & rei sitæ, si extra locum exemptum fiant c. postulasti 14. & c. fin. de for. compet. c. Romana 1. §. contrabentes, & §. seq. eod. in 6. c. cum plantare 3. b. tit. Gloss. in c. tuarum cit. V. privilegii beneficio. Pirhing n. 51.

Quæritur 2. quomodo acquiratur Exemptio? R. acquiri quatuor ferè modis. 1. Privilegio Apostolico: & hoc modo plurima Monasteria, & integri Religiosi Ordines ab Ordinariis potestate exempti, & immediatè soli Papæ subiecti sunt, Dantur autem hujusmodi privilegia sæpe à Summis Pont. ad instantiam Principum, & Magnatum, Ecclesias, & Monasteria extruendum, & dotantium ea lege, ut ab Ordinariis essent exempta; aliquando etiam ex mera indulgentia, & benignitate Pont. sic amplificantium auctoritatem Sedis Apostolicæ, cujus interest habere multos sibi immediatè subiectos, & consulentium sibi quieti, & tranquillitati Religionum, & Monasteriorum variis gravaminibus oppressorum, ut videre est c. nimis 15. & c. 6. item Clem. 1. de Excess. Prælat. Lomedeus de Exempt. Ecclesiast. c. 4. à n. 1. Wiestner hic n. 68. Aliam datæ Exemptionis causam assert Petrus Bleffensis l. 3. Epist. 28. quod cum Episcopi, non, ut olim, ex Monachis, & Canonicis disciplina Regulari diu excultis, sed ex Sæculari Clero modò assumi soleant, ad Regularem observantiam debito modo promovendam cum tempore minùs idonei esse cœperint, & propterea Regularium Congregationes eorum Jurisdictioni subtractæ fuerint.

2. Acquiri Exemptio potest concessio

ne Episcopi, saltè in limine foundationis

K

Ec

Ecclesie, vel Monasterii &c. cum enim in illa jus superioritatis tunc nondum absolute quassum sit Episcopo, ei cedendo non censetur alienare aliquid sui Juris Episcopalis. Cockier de Jurisd. in Exempt. p. 1. q. 3. n. 5. Dixi, saltem in limine fundationis &c. nam utrum etiam hoc potuit post fundationem factam, controversia est inter DD. quorum pugnant sententias in concordiam reducens Barbof. Episc. alleg. 89. n. 5. ait, Exemptionem Ecclesie, vel Monasterio jam subiecto concedi quidem ab Episcopo posse, sed non nisi ex justa causa, & accedente consensu Capituli, juxta Regulam sumptam ex can. sine exceptione 52. caus. 12. q. 2. c. nulli 5. & tot. tit. de reb. Eccl. non alien. Addit Barbof. l. cit. n. 6. Exemptionem hanc ab Episcopo datam non ita plenam esse, ut ea est, quam dedit Pontifex; nam sic exempti ad jus reverentiale Episcopo tenentur non tantum ratione Dignitatis, sed etiam ratione Jurisdictionis: ius vero, qui Privilegio Apostolico Exemptionem habent, etiam Exemptio a reverentiali Jure concessa censetur.

238 3. Sententia contra Episcopum pro Monasterii vel Ecclesie Exemptione lata, si ab ea intra decennium appellatum non fuit, & sic illa transit in rem judicatam c. cum inter 13. de sent. & re judic. quia sententia lata contra jus litigatoris, si ab ea intra decennium non appelletur, ob transitum in rem judicatam jus facit inter partes, & pro veritate habetur c. cum inter cit. l. ingenium 25. de stat. homin. l. res judicata 207. ff. de R. J. Abb. in c. cit. n. 4. Felin. ibid. n. 4. Barbof. alleg. cit. n. 3. Cockier q. 3. cit. n. 8. Wiestner hic n. 70.

239 4. Prescriptione, ut habetur c. cum olim 14. v. quia vero b. tit. c. cum persona 7. v. si autem eod. in 6. c. auditis 15. & c. cum olim 18. de prescript. qui enim usucapi patitur, alienare non videtur. Balb. de prescript. p. 5. pr. p. 1. q. 12. n. 1. Cockier q. 3. cit. n. 7. Barbof. n. 7. Wiestner n. 71. Et sufficiunt ad hujusmodi Prescriptionem anni 40. maxime quoad membra non exempta, si caput exemptum sit c. cum olim cit. de prescript. c. ex ore 17. b. tit. & cum aliis docet Abb. in c. cum non liceat 12. circ. fin. de prescript. Neque obstat, quod juxta c. cum non liceat cit. contra obedientiam prescribi non possit; nam hoc solum intelligi debet de prescriptione, qua manente subiectione, tolleretur obligatio obediendi Pralato, vel qua fieret, ut Ecclesia, vel Monasterium nemini esset subiectum. Balb. l. cit. n. 2. Cockier q. 6. n. 14. Barbof. in c. cit. n. 3. fin.

240 Dub. 1. an si exempti sint Clerici alius Ecclesie, etiam exempta sit ipsa Ecclesia? R. negativè: & hinc Episco-

pus per Exemptionem datam Cleri is alius Ecclesie nihil juris perdit in Ecclesia, prater Jurisdictionem in Clericos. Franc. in c. per exemptionem 9. n. 3. b. tit. in 6. Cockier q. 13. fin. Pirhing n. 48. qui hoc extendunt etiam ad casum, quo populus exemptus est; tunc enim non hoc ipso censetur exempta Ecclesia. Ratio est, quia verba privilegii Exemptionis, cum odiosa hæc sit, strictè sumuntur, per regul. Odiâ 15. in 6.

Dub. 2. an, cum exemptum est Monasterium, vel Ecclesia, etiam exempta sint Capellæ ipsi subiectæ? R. non esse exemptas; nisi Monasterio pleno jure subiectæ sint c. ex ore 17. b. tit. Ratio est, quia hoc privilegium, ut n. præc. dictum est, odiosum est, & conf. non extendendum. Gloss. in c. cit. v. que non probantur, Abb. ibid. n. 4. Gonzal. n. 3. Pirhing n. 42. Adeoque in hujusmodi Capellis Episcopus retinet omnia Jura Episcopalia; Neque obstat, quod de connexis sit idem iudicium c. translato 3. de Constit. item quod totum, & pars debeant eodem jure censeferi; quia hoc non procedit in odiosis, & exorbitantibus, quæ non sunt connexa necessariò, & inseparabiliter. Barbof. in c. ex ore cit. n. 6. Aliud est, si hujusmodi Capellæ pleno jure subiectæ Monasterio exempto; nam tunc etiam ipsæ exemptæ erunt c. quoniam 21. b. tit.

Dub. 3. an quando Abbas ratione sui exemptus est, etiam exempta sint Monasterii membra, quibus ille præest; vel quando exempta est Ecclesia, exemptus sit etiam populus, & Vicarius illius Ecclesie? R. ad 1. negativè: sed Episcopo subiunt, & ipse Abbas ratione horum conveniri coram Episcopo loci potest, & coram hoc tenebitur ille comparere. Item ejusmodi Abbas cogetur interesse Synodo Diocesana, & hujus mandata super illis suis membris suscipere, ita tamen, ut in eadem Synodo prerogativam, & primum post Episcopum locum habeat. Ad 2. exempta Ecclesia, non hoc ipso exemptus est populus; quia, ut sæpe dictum, exemptio est odiosa, & præjudicat potestati Episcopi; unde non est extendenda ad populum. Gloss. in c. per exemptionem cit. Joan. Andr. n. 2. Franc. n. 3. not. 5. Pirhing n. 46. Ad 3. distinctio est adhibenda; nam quoad ea, quæ ad curam populi spectant, Exemptionem non habet, per exemptionem cit. quoad personam verò exemptus erit, cum est de corpore illius Ecclesie. Cockier p. 4. q. 37. quem citat, & sequitur Pirh. n. 46. cit.

Dub. 4. an exempta Ecclesia, vel Monasterio, exempti sint etiam ejus Clerici, vel Religiosi? Rationem dubitandæ faciunt hæc tenus dicta; nam 1. exemptio, ut

ut præjudicans potestati ordinariæ, est odiosa, & strictæ interpretationis. 2. exempta Ecclesiâ, non hoc ipso exempta sunt Capellæ ei subiectæ, vel Parochiani illius, aut Presbyteri curam illorum gerentes. Secundum dicta n. 261. § 262.

3. exemptis Clericis, vel Canonicis, non hoc ipso etiam Ecclesia est exempta, ut dictum est n. 260. Sed dicendum, exemptâ Ecclesiâ, vel Monasterio, non solum exemptum esse eorum ædificium cum cæmeteriis, atriis, hortis, & aliis eo inclusis, vel annexis, sed ipsum etiam Prælatum cum Canonicis, & aliis ejus ministris, & Abbatem cum Religiosis, etiam Conversis, & perpetuò oblatiis, Franc. in c. per exemptionem cit. n. 1. Pirhing n. 46. Wiestner n. 72. & aperte decisum est c. cit.

Ratio est, quia appellatione Ecclesiæ, vel Monasterii veniunt etiam Canonici, Monachi, & alii ejus ministri, sive personæ ad cultum Divinum deputatæ, & omnium maximè Abbas, seu Prælatus c. relatum 12. de Testam. atque hinc cadit Argumentum 1. in contrarium allatum; negatur enim quòd hoc casu fiat aliqua extensio, cum Prælatus, & Clerici, vel Religiosi subditi nomine Ecclesiæ, & Monasterii comprehendantur.

Ad 2. negatur paritas; nec enim ita, ut Clerici cum Ecclesia sua, & Religiosi cum Monasterio, connexionem cum Ecclesia exempta habent Capellæ, & populus ei subiectus, cui cum adhareant Presbyteri curam ejusdem habentes, mirum non est, quòd etiam ipsi, saltem quoad curam, subiecti Ordinario maneant.

Ad 3. iterum negatur paritas; quia dispositio relata ad rem contentam non includit continentem. Wiest. n. 74. §. neque contra, & ab eo cit.

364 Dub. 5. an exemptus respectu certi loci, seu rei, sit etiam exemptus respectu alterius loci, vel rei? 2. negativè. Constat ex c. cum Capella 16. h. tit. Ratio est, quia privilegium datum personis respectu certi loci censetur potius esse reale, quàm personale; cum enim cedat in præjudicium potestatis, & Jurisdictionis Ordinarii, strictè est interpretandum, & restringendum ad locum, respectu cujus datum est. Et hinc si Canonicus e. g. qui in loco exempto possidet aliquod Beneficium, possideat aliud Beneficium in loco non exempto, & ibi delinquat, ab Episcopo etiam per Ecclesiasticam Censuram coerceri, atque puniri potest: & ratio est, quia tantum est privilegiatus, quamdiu moratur in loco exempto.

365 Dub. 6. an Exemptioni renuntiari valeat? Angelus in §. 2. Inst. de Except. n. 42. distinguit, & negat, renuntiari posse exemptioni concessæ toti Ordini R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

ligioso à privatis Religiosis; concedit autem posse renuntiari exemptioni concessæ suæ tantum personæ, ex ratione, quia favori suo cuilibet permixtum est renuntiare c. si de terra 6. b. tit. Sed melius negatur,

renuntiari posse exemptioni concessæ etiam pro sua tantum persona, sine licentia Summi Pontificis, exemptionem hanc concedentis. Abb. in cap. 5. de arbitr. n. 2. § 7. Sylv. V. Exemptio n. 11. Cockier p. 3. q. 34. Barbos. alleg. 105. n. 76. Wiestner hic n. 82.

Sumitur ex c. cum de tempore 5. de arbitr. ibi, Cum est spontè volueris, de Jure tamen nequiveris, sine licentia Romani Pont. renuntiare privilegijs, vel indulgentiis libertatis: cui consonat c. cum venissent 2. §. igitur de in integr. restit. & c. cum olim 14. §. nos igitur h. tit. quibus Exemptio nuncupatur non tam jus ipsorum Exemptorum, quàm Papæ, & Ecclesiæ Romanæ. Ratio est, quia privilegium exemptionis introductum est favore non tam exemptorum quàm Sedis Apostolicæ, & Papæ, cujus interest subditos suos ab aliis non judicari, præsertim ab Episcopo alieno. Ex quo cadit ratio allata in contrarium.

Quæritur 3. an, & quomodo probari debeat privilegium exemptionis?

2. si privilegium hoc insertum sit Corpori Juris communis aut alijs notorium, allegans privilegium non tenetur illud probare; imò si ad exemptionem probandam citetur, non tenetur comparere, sed tutus est exceptione fori declinatoriâ arg. c. cum ordinem 6. de rescript. & ibi Abb. n. 6. Laym. n. 8. Wiestner n. 77. Si autem non sit notorium, probari ab allegante exemptio debet; quia est quid facti, quod regulariter non præsumitur, præsertim in nostro casu, ubi Ordinarii præsumptionem in contrarium in Jure communi fundatam habent: ac proinde probandi onus rejiciunt in Adversarium arg. c. fin. de restit. spoliat. in 6. l. cum de indebito 25. ff. de probat. Pacian. l. 1. de probat. c. 8. n. 1. Cockier de Jurisd. in Exempt. p. 1. q. 8. à n. 1. Donat. tom. 1. prax. regul. p. 2. tr. 13. q. 11. n. 1. Wiestner hic n. 77.

Probatur autem exemptio 1. exhibitione Instrumenti, quo illa concessa est, quod fieri debet vel ipsi Judici, vel viris alijs prudentibus, non suspectis ab Ordinario deputandis c. cum persone 7. h. tit. in 6.

2. si exemptio fundetur in sententia Judiciali, quæ in rem judicatam transit, probari potest ex actis, vel Scriptura authentica, continente sententiam latam pro exemptione, aut his deficientibus, ex testium depositionibus, famâ, præsumptionibus, Wiestner n. 79. 3. si fundetur in præscriptione, probanda est per possessionem exemptionis 40. annis cum titulo, vel

sine hoc tempore immemoriali continuatam, & nunquam interruptam arg. c. Episcopum 1. de prescript. in 6. Balb. de prescript. p. 5. pr. p. 1. q. 12. n. 4. Cockier p. 1. cit. q. 8. n. 8. Barbol. in c. cum persona cit. n. 6. Wiestner n. 80. hic.

268 Dub. 1. quis tenor debeat esse Litterarum Apostolicarum, ut ex iis Exemptio colligi, & probari possit? v. plures esse hujusmodi formulas: neque necesse est, ut expressè, in Rescripto, continente tenorem privilegii, dicatur, quòd Pontifex talem personam, Ecclesiam, vel Monasterium &c. à potestate Ordinarii eximat, sed sufficiunt verba æquivalentia. Talia sunt 1. si in ejusmodi Rescripto dicatur Ecclesia aliqua, vel Monasterium existere Juris B. Petri, vel ad proprietatem Rom. Ecclesie; ad Sedem Apostolicam, aut Ecclesiam Romanam specialiter, vel nullo mediante, aut etiam simpliciter pertinere c. in tempore 5. fin. de Arbitr. c. cum venissent 2. y. nos igitur de integr. restit. c. si Papa 10. h. tit. in 6. & ratio est, quia cum verba hæc specialem aliquam gratiam conferre velint, intelligi nequeunt de generali illa subjectione, quæ omnes per Orbem totum Ecclesie ad Romanam Ecclesiam pertinent, sed de speciali intelligi debent, quæ est Exemptio.

269 2. Si dicatur in privilegio, quòd Ecclesia talis Ecclesie Romanæ annuum Censum solvat, in signum, & indicium libertatis ab ea perceptæ; nam libertas; & exemptio idem sonant. Dixi autem, in signum Libertatis; ex sola enim Censûs annui solutione, facta Romanæ Ecclesie, non probatur Exemptio c. receptimus 8. h. tit. Ratio est, quia solutio Censûs plura significare potest, scilicet subjectionem, protectionem, vel Exemptionem, igitur ex ea non bene concluditur exemptio. Accedit, quia non omnes Ecclesie exemptæ solvunt Censum, nec omnes, quæ solvunt, sunt exemptæ.

270 3. Si aliqui à Papa recipiantur in proprios, & speciales subjectos; quia Papa non recipit aliquos in proprios, & specialiter sibi subjectos, si adhuc subjecti essent alii. Pirhing n. 32. hic. Dixi, in proprios, & specialiter sibi subjectos: non enim sufficit, si dicat, se eos recipere in proprios, & speciales filios Romanæ Ecclesie; nam hi non idcirco exempti sunt c. si papa cit. & ratio est, quia recipiendo in filios solum videtur illos recipere in amorem fidelem: neque sequitur, quòd receptus in filium sit specialiter subjectus; quia filius subjectus patriæ potestati potest insuper esse subjectus potestati alterius. Neque obstat, quòd, si dominus servum suum apud Acta filium nominet is servitute eximatur l. un. §. similique 10. C. de Latin. libert. tollend. Ratio disparitatis est, quia dominus conceden-

do Libertatem servo sibi soli præjudicat; at verò per Exemptionem fieret præjudicium ordinariæ Jurisdictioni Episcopi, quæ est favorabilis.

4. Si Ecclesia dicatur esse libera ple-271 na libertate, libertate Romanæ Ecclesie, vel ejus prærogativâ speciali gaudere c. si Papa cit. y. & est idem. Dixi, prærogativa speciali; nam ex Litteris protectionis, quibus personæ, etiam expresso nomine, cum omnibus rebus suis sub Apostolica Sede existere declarantur, non probatur sufficienter Exemptio c. ex parte 13. h. tit. Ratio est, quia licet Pontifex, aut alius Prælatus aliquos recipiat sub sua protectione, non tamen ideo Jurisdictioni Ordinarii eos subtrahit, sed tantum significat promptam assistentiam; quæ, si sic receptus in persona, vel rebus suis injustè gravetur, contra sic gravantem ita recipiens eum velit defendere, & ipsum gravantem per Censuras ad plenam restitutionem, & satisfactionem compellere.

5. Si caveatur, ne Episcopus ibi Cathedralam suam collocare, vel quamlibet potestatem exercere, aut ordinationem aliquam facere audeat y. & est idem cit. Omitto plures alias formulas, quibus probari Exemptio potest: ubi notò, plurimum valere, attendique debere mentem Papæ; nam, ut sæpe dictum, verba menti, non mens verbis est conformanda. Ex eadem ratione non probatur Exemptio, si in Litteris Pontificiis solum incidenter narretur, personam aliquam, vel Ecclesiam esse immediatè subjectam Papæ; nam etsi in potestate Pontificis sit eximere, tamen præcisè narrando non videtur concedere velle privilegium Exemptionis, sed potius aliunde datum supponit. Debent igitur verba, quibus conceditur privilegium, esse assertiva, sive dispositiva; nam hæc sola plenam probationem Exemptionis pariunt.

Dub. 2. quis sit Judex litis motæ su-272 per Exemptione? Videtur de hac posse cognoscere Episcopus; quia in ea quaestio est, an Episcopo competat Jurisdictio, atqui Judicis est cognoscere, & decernere, an suâ sit Jurisdictio l. ex quacunque 2. ff. si quis in jus vocatus &c. Conf. Exempti requisiti privilegium suum, quando illud Corpore Juris communis clausum, vel notorium non est, tenentur Ordinario exhibere, & tradere transcriptum cum articulis, de quibus controversia est c. cum persona 7. y. nos volentes h. tit.

Sed dicendum, cognitionem, & de-273 finitionem litis, inter Episcopum Diocesenum, & Prælatum inferiorem agitata super exemptione istius, non ad Episcopum, sed ad Romanum Pont. pertinere, Felin. in c. 20. de Rescript. n. 24. Abb. in c. 14. de Censib. n. 4. Cockier de Jurisd. in Exempt. p. 3.

p. 2. q. 12. Wiestner hic n. 83. cum alijs. Sumitur ex c. cum venissent 12. de Judic. quo privilegij Apostolici interpretatio Papali judicio reservatur. Ratio est 1. quia Legem & privilegium authenticè, & judicialiter interpretari ejus est, cuius est illam condere, & hoc concedere c. inter 31. §. ut igitur de sent. Excomm. l. fin. §. cum igitur 1. c. de LL. Gloss. in c. cum venissent cit. V. judicari. 2. in hac questione agitur de toto fundamento Jurisdictionis, & de ipsius proprietate, spectante honorem, & commodum Ordinarii; ac proinde de causa ipsius propria, de hac autem judicialiter cognoscere, & pronuntiare Judex Summo Principe inferior nequit h. qui Jurisdictioni 10. ff. de Jurisdic. l. un. C. nequis in sua causa Eccl. can. inter 27. junct. Gloss. v. propria caus. 23. q. 4. 3. exemptio magis ipsius Papæ, & Ecclesiæ Romanæ jus est, quam ipsorum Exemptorum c. cum venissent 2. §. fin. de in integr. restit. c. cum olim 17. §. nos igitur h. tit. non potest autem inferior judicialiter cognoscere de jure Superioris. ergo &c.

Atque hinc patet responsio ad Rationem dubitandi. Ad Conf. privilegium Exemptionis Ordinatio exhibendum est, non ut de illo judicialiter cognoscat, ac pronuntiet, sed ut extrajudicialiter ex eo se informet, ut cum Felin. abb. & alijs notat P. Wiestner hic n. 83.

Dub. 3. an lite, super Exemptione mota, & pendente, Ordinarius contra partem, eâ se tuentem, possit uti Jurisdictione sua? R. distinguendo: Vel enim Exemptionem allegans præscriptionis duntaxat obtentu se defendit, vel se fundat in privilegio. Si primum, Ordinarius Jurisdictione sua uti propter assistentiam Juris communis potest, donec præscriptio legitime probata sit. Gloss. fin. in c. 7. h. tit. in 6. Sylv. V. privilegium n. 7. Cockiet p. 2. q. 29. fin. Wiestn. n. 81.

Si secundum, videndum, an aliquis sit in possessione, vel neuter. Si neuter, iterum ob eandem assistentiam Juris uti Jurisdictione sua Ordinarius potest c. cum persone 7. h. tit. in 6. Si unus est in possessione, alter non attendendum, an in possessione sit Ordinarius, an pars allegans Exemptionem. Si Ordinarius, iterum continuare possessionem, & exercere actus illius potest contra allegantes Exemptionem, etiam si se offerant ad exhibendum privilegium, vel alias probationes: neque eo casu Appellationem tenetur recipere; quia tunc procedit ut pars pro conservatione Juris sui, & non ut Judex: atque oblatio probationis non justificat appellationem c. interposita 70. de Appell.

Si verò non Ordinarius in possessione Jurisdictionis suæ adversus allegantes Exemptionem, sed isti in possessione Exemptionis sint, tunc superedere Ordinarius exercitio Jurisdictionis in personam, vel locum controversum lite pendente debet, nec procedere adversus istos potest, aut Censuras minari &c. quia non potest eos privare possessione, vel quasi possessione Juris sui. Abb. in c. 1. ut lit. pend. n. 4. §. 2. Barbof. in c. cum persone cit. n. 7. Wiest. hic n. 81. cum alijs. Potest tamen eo casu petere, ut privilegium Exemptionis exhibeat, vel legitimam præscriptionem probent: nisi Exemptio sit notoria, aut inserta Juri communi; tunc enim citati ad edendum privilegium, vel alia ratione probandam Exemptionem suam non tenentur comparere, cum citatio sit ipso jure irrita, quippe facta à Judice non competente, & contra privilegium.

Quodsi dubium sit, quis sit in possessione, Ordinarius Jurisdictionis, an Regulares e. g. Exemptionis, Ordinarius extrajudicialiter procedere contra eosdem potest etiam comminando Censuras; sed hi appellare ad Pontificem possunt: & tunc si post appellationem sit lata Censura, ea pendebit ex futuro eventu, & invalida erit, si consiterit de Exemptione, valida, si de contrario.

Dub. 4. an casu, quo per privilegium concessum alicui Monasterio exempto est, ut fructus Ecclesiæ sibi subjectæ suos faciat, & in usus suos convertat, Ecclesia illa hoc ipso censetur eximi à Jurisdictione Ordinarii? R. negativè. Sumitur ex c. Pastoralis 19. hoc tit. Ratio est, quia nunquam censetur Pontifex derogare Juri Ordinarium, nisi id exprimat; & privilegium Papæ semper intelligitur concessum sine gravitatione alterius. Gloss. in c. cit. V. expressum.

Intelligitur ergo solum Monasterio illi concessa administratio in rebus Spiritualibus, & temporalibus, ita tamen, ut Ecclesia maneat in pristino statu: atque hinc si Rector in illa fuit antea institutus, hoc decedente ab eo Monasterio præsentari Episcopo debet alius Clericus, qui instituat in Vicarium perpetuum illius Ecclesiæ, cui etiam alendo relinquenda est portio ex fructibus sustentationi sufficiens; reliquos autem fructus Monasterium vi talis privilegij potest percipere, & in usus suos convertere c. avaritia 10. c. de Monachis 12. de Præb. Innoc. in c. Pastoralis cit. n. 1. Abb. n. 7. Pirh. n. 36.

Aliud est, si alicui Monasterio, vel alteri pio loco concessa sit aliqua Ecclesia pleno jure; tunc enim illa sit exempta à Jurisdictione Ordinarii, & Monasterium

rium exemptum acquirit Jurisdictionem quasi Episcopalem in subditos Ecclesie unitate, ita, ut presentatio, institutio, & destitutio Clericorum ad illud Monasterium deinceps spectet. Ex quo tamen iterum

non sequitur; quod, nisi expresse addatur, fructus illius Ecclesie possit in utilitatem suam convertere; quia, cum ea concessio cedat in prejudicium Ecclesie concessio, concessio strictè interpretari debet.

TITULUS XXXIV.

De Purgatione Canonica.

SUMMARIUM.

1. Ratio introducte Purgationis.
2. Hujus Definitio, & Divisio.
3. Canonica alicubi etiam in foro Seculari recepta est.
4. &c. Definitio istius, & modus, quo olim fiebat.
5. &c. Quis sit hodie Purgationis Canonice modus?
13. &c. An rectè indicatur accusato, qui criminis, de quo diffamatus est, convinci non potest?
16. &c. A quo indici possit?
19. &c. Cui possit indici?
23. &c. Quando?
28. &c. Quid advertendum circa Compurgatores?
35. Quis sit Effectus Purgationis Canonice?
36. &c. An is, qui rite peracta Purgatione absolutus est, super eodem crimine possit denuo accusari?
40. &c. Que sit pena deficientis in Purgatione?

Post enarrationem Criminum Fori Ecclesiastici sequitur Purgatio, quæ tendit vel ad pœnam infligendam illi, qui diffamatus fuit de crimine, si in Purgatione deficiat, vel ad declarandam illius innocentiam, si rite eandem præstitit: idque jure meritissimo; cum enim delicta manere impunita non debeant, sæpe autem hoc fieret ob defectum probationum, si Purgatio indici non posset, ideo salubriter inventum hoc medium est, ut vel per confessionem propriam veniat Judex in Delicti notitiam, vel si innocens sit infamatus de crimine, à suspitione hujus absolvatur.

Quæritur 1. quid, & quotuplex sit Purgatio? *1.* Purgatio in genere est *offensio innocentie ab objecto crimine.* Sylv. *V. Purgatio pr.* Duplex est, Canonica, & Vulgaris. Hæc *Tit. seq.* declarabitur. Prior Canonica dicitur, quia à Jure Canonico est adinventæ, & ab hoc proin vim & efficaciam suam habet; nam de Jure Civili minus videtur esse cognita, nisi fortasse quoad personas Illustres, vel alias, quæ à tortura immunes sunt: & sic Reginam Sophiam, de adulterio accusatam, suo, & septem Matronarum, ac Nobilium foeminarum juramento se purgasse, ait Barbof, *inc. 3. h. tit. n. 2.*

In quibusdam tamen locis etiam in foro Civili recepta est, teste Damhoud, *prax. crim. c. 44.* & in crimine fractæ Pacis præscribitur usurpanda, per *Ordin. Cam. p. 2. art. 10. fin.* Gaill. *l. 2. de pac. public. c. 7.* Wagnereck *in c. 3. h. tit. fin.* Vallens, *hic n. 7.* Imò etiam in Jure

Civili indicia quædam illius extant *l. fin. in fin. C. de Abolit. l. eos 26. fin. C. de Usur. & Novel. 124. c. 2.* In gravibus tamen delictis, ubi de pœna vita, aut membrorum agitur, adhiberi purgatio in foro Civili non debet, ob periculum perjurii, cum quilibet præsumatur facturus quilibet pro redimendo suo sanguine: sed tunc reus per plenissimas probationes convinci debet *l. fin. C. de Probat. vel si tales probationes haberi nequeant, illa, quæ habentur, & semiplenæ duntaxat sunt integrari debent per confessionem propriam in tormentis factam, & in banco Juris confirmatam, prout dictum est. Libr. 2. Tit. 18. n. 11.*

Quæritur 2. quid sit Purgatio Canonica, & quid ejus fuerit olim modus? *3.* Definiri Purgatio Canonica potest, quod sit *offensio innocentie de objecto crimine, juxta prescriptum SS. Canonum facta.* Host. *Summ. hic n. 1.* Sylv. *V. Purgatio pr.* Vallens, *hic n. 1.* Pirhing, *n. 1.* König, *n. 1.* Sannig, *n. 2.* Reiffenst. *n. 1.* Olim triplici fiebat modo.

1. Per Judicium S. Crucis: quod iterum tripliciter contingebat. *1.* per Sortes, sive tesseras ad illam jaci, vel Altari, in quo Crux proponebatur, imponi, & post varias preces inde extrahi solitas. *2.* per nocturnas, & sine lapsu diu continuatas ad illam stationes. *3.* & frequentius per Juramentum, ad S. Crucem, vel per eam, aut eâ contactâ præstitum, Gretser. *l. 2. de cruce c. 16.* Raynaud. *de Calumn. sect. 3. c. 2. q. 2.* Wiestner *hic n. 3.* *2.* Per